

การให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคม
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์

กรกฎาคม 2561

การให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคม
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์

กรกฎาคม 2561

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคม
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์

กรกฎาคม 2561

ชลหทัย ใจดี. (2561). การให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคม
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์).

กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาปรินญาณิพนธ์:
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง,รองศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี.

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2) เปรียบเทียบความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนและหลังการให้คำปรึกษากลุ่มแบบ
ผสมผสาน 3) เปรียบเทียบความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่างกลุ่มคะแนนกับกลุ่ม
ระดับชั้นเดียวกันที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งหมด 18 คน โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการ
วิจัย คือ แบบสอบถามความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และโปรแกรมการให้คำปรึกษา
กลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีความรับผิดชอบทางสังคมในระดับสูง ($\bar{x} = 4.04$, S.D.
= 0.29) 2) ผลการเปรียบเทียบความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนและหลังการ
ให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน พบว่าทั้ง 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มคะแนนและกลุ่มระดับชั้นเดียวกันมีผลการศึกษาที่
สอดคล้องกัน คือระยะหลังจากได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน นักเรียนมีความรับผิดชอบทางสังคมสูงกว่า
ระยะก่อนได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ผลการเปรียบเทียบความ
รับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่างกลุ่มคะแนนกับกลุ่มระดับชั้นเดียวกัน ที่เข้าร่วมการ
ให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน พบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความรับผิดชอบทางสังคมไม่แตกต่างกัน

ECLECTIC GROUP COUNSELLING TO ENHANCE THE SOCIAL RESPONSIBILITY
OF MATTAYOMSUKSA STUDENT

AN ABSTRACT
BY
CHOLHATHAI JIDEE

Presented in Partial of the Requirements for the
Master of Education Program in Research and Development on Human Potentials
at Srinakharinwirot University

July 2018

Cholhathai Jaidee. (2018). *Eclectic Group Counselling to Enhance the Social Responsibility of Mattayomsuksa Students*. Master's thesis, M.Ed. (Research and Development on Human Potential). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University.
Advisor Committee: Asst. Prof. Dr. Monthira Jarupang, Assoc. Prof. Dr. Skol Voracharoensri.

This aims of this study were as follows: 1) to study lower the social responsibility levels of secondary students; 2) to compare lower the social responsibility of secondary students before and after using eclectic group counseling; 3) to compare the social responsibility at different levels and the same level using integrated counseling. The researchers selected eighteen Mattayomsuksa grades One to Three students though Multistage sampling. The data was collected using a questionnaire on the social responsibility of lower secondary students and the program of group integrated counseling enhance the social responsibility of lower secondary students

The results revealed the following: 1) the social responsibility of lower secondary students was at a high level ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.29). 2) The comparison of the social responsibility of lower secondary students before and after using eclectic group counseling revealed that both groups were at different levels and consistent at the same level. After using eclectic group counseling, the social responsibility of the students was higher at a level 0.1 statistical significance; and that 3) the comparison between social responsibility at different levels of and at the same level using integrated counseling was not also different.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาโทฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้เป็นอย่างดี เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์ และให้คำแนะนำที่ดีอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง และรองศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทที่ได้ให้คำแนะนำและเติมเต็มในส่วนที่ยังบกพร่อง จึงทำให้ปริญญาโทฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ตามกำหนดเวลา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างสูง

นอกจากนี้ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. นิธิพัฒน์ เมฆขจร ที่กรุณามาเป็นประธานกรรมการสอบปากเปล่าปริญญาโท พร้อมให้ข้อเสนอแนะ คำแนะนำต่างๆที่ล้วนเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล อาจารย์ ดร.สาทร ใจตรง ที่ให้ความอนุเคราะห์ เมตตาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ทั้งยังเพิ่มเติมให้ความรู้และคำแนะนำต่างๆ

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการโรงเรียน คณะเพื่อนครูที่คอยอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ เพื่อให้การทำวิจัยครั้งนี้เป็นไปอย่างราบรื่น

ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่ปราณี เกิดพิทักษ์ คุณยายบุญช่วย เกิดพิทักษ์ ที่ให้ความช่วยเหลือในทุกด้าน คอยให้กำลังใจ ดูแลด้วยความรักความเข้าใจ และให้ความเชื่อมั่นในตัวผู้วิจัยมาตลอด

ขอบคุณคุณวรัญญา แดงสนิท คุณดวงนภา มิ่งขวัญ คุณชยาภรณ์ กองสมบัติ คุณกัลยา เจริญชัย และเพื่อนๆนิสิตปริญญาโททุกคนสำหรับกำลังใจ และการช่วยเหลือในทุกๆด้าน เป็นมิตรภาพที่จะไม่มีวันลืมเลือน

ขอบคุณเพื่อนครูหมวดสังคมศึกษา โรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาคมทุกท่าน ในทุกๆความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ คอยอำนวยความสะดวกในเรื่องต่างๆที่เกี่ยวข้อง

และสุดท้ายขอขอบคุณตัวเองที่มีกำลังใจและกำลังใจที่ดีในการทำงานวิจัยเล่มนี้ให้สำเร็จ ลุล่วงไปได้อย่างดี ขอขอบคุณประสบการณ์ทุกอย่างที่ได้พบจากการเรียนปริญญาโทในครั้งนี้

ชลหทัย ใจดี

ปริญญาานิพนธ์

เรื่อง

การให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคม
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ของ

นางสาวชลหทัย ใจดี

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

วันที่ เดือน กรกฎาคม พ.ศ.2561

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ที่ปรึกษาหลัก

.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง)

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิธิวัฒน์ เมฆจร)

.....ที่ปรึกษาร่วม

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สกล วรเจริญศรี)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สกล วรเจริญศรี)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง)

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ตัวแปรที่ศึกษา	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
สมมติฐานของการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดทฤษฎีความรับผิดชอบทางสังคม.....	9
ความหมายของความรับผิดชอบทางสังคม.....	9
องค์ประกอบของความรับผิดชอบทางสังคม.....	11
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบทางสังคม.....	13
แนวคิดทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม.....	13
ความหมายการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม.....	14
เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม.....	15
กระบวนการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม.....	17
ความหมายการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน.....	19
เทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน.....	20
บทบาทของผู้ให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน.....	20
แนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ในการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน.....	21
ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง	21
ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบบุคคลเป็นศูนย์กลาง	23
ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม.....	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีที่นำมาใช้ในการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน.....	27

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	29
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	29
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	29
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	29
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	30
การดำเนินการวิจัย.....	33
การเก็บรวบรวมข้อมูล	34
การวิเคราะห์ข้อมูล	34
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์และการแปลผล.....	36
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
ผลการศึกษา.....	36
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	45
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	48
สมมติฐานในการวิจัย.....	48
ขอบเขตของการวิจัย.....	48
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	46
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	47
สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
สรุปผลการวิจัย.....	48
อภิปรายผล.....	49
ข้อเสนอแนะ.....	51
บรรณานุกรม.....	53
ภาคผนวก.....	57
ภาคผนวก ก	58
ภาคผนวก ข	60

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก (ต่อ)	
ภาคผนวก ค	67
ภาคผนวก ง	76
ภาคผนวก จ	81
ประวัติย่อผู้วิจัย	110

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 การเข้าโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้าง ความรับผิดชอบทางสังคม.....	33
2 แบบแผนการทดลอง The Pretest-Posttest Design with Nonequivalent Group.....	33
3 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	37
4 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามองค์ประกอบ.....	38
5 ค่าสถิติของการเปรียบเทียบความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษา ตอนต้นกลุ่มคะแนนก่อนและหลังการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน.....	39
6 ค่าสถิติของการเปรียบเทียบความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษา ตอนต้นกลุ่มระดับชั้นเดียวกัน ก่อนและหลังการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน.....	40
7 ค่าสถิติของการเปรียบเทียบความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษา ตอนต้น ระหว่างกลุ่มคะแนนกับกลุ่มระดับชั้นเดียวกันที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม แบบผสมผสาน.....	41
8 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความรับผิดชอบทางสังคม.....	68
9 คำอธิบายจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	70
10 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้าง ความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.....	72

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิด.....	7
2 กระบวนการและเทคนิคการให้คำปรึกษา.....	25

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในการพัฒนาประเทศให้เจริญเติบโตเป็นอารยประเทศนั้นกลไกหลักของการพัฒนาที่สำคัญ คือ มุ่งเน้นไปที่คนภายในประเทศและการวางรากฐานจากเยาวชนที่กำลังศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยวิสัยทัศน์แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552-2559 โดยกำหนดให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพเป้าหมายภายในปี 2561 การปฏิรูป การศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยเน้นประเด็นหลัก 3 ประการ คือ 1) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทย 2) เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วม

วมของทุกภาคส่วนของสังคม ส่งผลให้คนไทยยุคใหม่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและมีนิสัยใฝ่รู้ตลอดชีวิตมีความสามารถในการสื่อสารสามารถคิดวิเคราะห์แก้ปัญหา คิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจิตสาธารณะมีระเบียบวินัย เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมสามารถทำงานเป็นกลุ่ม มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม มีจิตสำนึกความภูมิใจในภาษาไทยและสามารถก้าวทันโลก นอกจากนี้ในร่างกรอบทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2560-2574 ยังได้ระบุถึงจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาว่าการศึกษาจะต้องพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความเป็นพลเมืองทั้ง 4 ด้าน คือ เป็นคนดี มีวินัย เป็นพลเมืองที่ดี และมีคุณภาพของสังคมประเทศและของโลก

ในปัจจุบันประเทศไทยได้มุ่งพัฒนาประเทศให้เจริญเติบโตอย่างรวดเร็วเนื่องจากต้องการให้เกิดความก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจทำให้ผู้คนเริ่มเกิดการแข่งขันกันเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของตน จนทำให้เกิดปัญหาด้านสังคมตามมา และความไม่เป็นธรรมในสังคม การคอร์รัปชัน การซื้อสิทธิขายเสียง (ธานินทร์ กรัยวิเชียร. 2550: 8) ซึ่งหนึ่งในปัญหาสำคัญที่พบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็น ปัญหาการบุกรุกทำลายป่า ปัญหาการก่ออาชญากรรม ปัญหาการไม่เคารพกฎจราจรซึ่งล้วนเป็นปัญหาที่เกิดจากการขาดความรับผิดชอบต่อสังคม มุ่งเน้นประโยชน์ส่วนตน จนทำให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม แต่ในขณะเดียวกันความรับผิดชอบต่อสังคม (Social responsibility) นั้นหมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของตนเองเพื่อผู้อื่น หรือเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ตัวอย่างเช่น การช่วยงานกิจกรรมของโรงเรียน การช่วยงานชุมชน หรือการมีจิตสาธารณะ ในขณะที่ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดความรับผิดชอบต่อสังคม ไว้ว่า ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึงการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมชุมชน สังคม เคารพความแตกต่างความหลากหลาย มีบทบาทในการสร้างความยุติธรรมในสังคม ลงมือทำเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง สิทธิยอมมาพร้อมกับความรับผิดชอบต่อสังคม การพึงปฏิบัติ อดทนต่อความหลากหลายในสังคมและไม่เลือกปฏิบัติ สิ่งเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ในโครงการโรงเรียนสู่มาตรฐานสากลเป้าหมาย และตัวชี้วัดด้านความสำเร็จของผู้เรียนในการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากล ทั้งหมด 5 เป้าหมายซึ่งหนึ่งในเป้าหมายที่ถูกกล่าวถึงคือ เป้าหมายด้านร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก โดยมุ่งเน้นให้ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิถีชีวิตวัฒนธรรมและลักษณะเฉพาะของชาติต่างๆ มีความมุ่งมั่นในการทำงาน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีจิตสาธารณะ มีสำนึกในการบริการสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2555: 18) เพื่อนำไปสู่กระบวนการพัฒนาผู้เรียนสู่คุณภาพที่คาดหวัง ที่เรียกว่า “บันได 5 ชั้นของการพัฒนาผู้เรียนสู่

มาตรฐานสากล” (Five step for student development) การบริการสังคมและจิตสาธารณะ(Public Service) ซึ่งเป็นการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติผู้เรียนต้องเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การทำประโยชน์ให้กับสังคม และชุมชนรอบตัวตามวุฒิภาวะของผู้เรียนซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะและบริการสังคม (Learning-to serve) (กระทรวงศึกษาธิการ. 2555 : 47) ซึ่งสอดคล้องกับวีระวัฒน์ (วีระวัฒน์ ปันนิตามัย. 2553: ออนไลน์) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความรับผิดชอบทางสังคมคือการที่บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมกับการกิจกรรมของชุมชนและสังคมอย่างเต็มความสามารถ ช่วยกันดูแลสอดส่องพฤติกรรมที่เป็นอันตรายต่อสังคม ช่วยกันคิดและแก้ปัญหาต่างๆของสังคม ได้ ซึ่งสอดคล้องกับ (ฉันทนา จันทน์บรรจงและคณะ. 2554: 73) ที่กล่าวว่าความรับผิดชอบทางสังคมเป็นพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกถึงความมีจิตสาธารณะ อาทิเช่น การดูแลรักษาสาธารณสมบัติและสิ่งของที่ใช้ร่วมกันในโรงเรียน สังคม ชุมชน ไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่นในการใช้สาธารณสมบัติร่วมกัน ปฏิบัติและเคารพกฎหมาย แก้ไขปัญหาต่างๆด้วยสันติวิธี รวมถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ การอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณี รวมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอีกโดยเวนเซล (Wentzel. 1991: 1-24) ยังให้มุมมองในด้านบทบาทหน้าที่ไว้ว่า ความรับผิดชอบทางสังคมเป็นความคาดหวังของสังคม ประเพณีและบรรทัดฐานของแต่ละสังคม อาจมีผลทำให้ความรับผิดชอบทางสังคมแตกต่างกัน ซึ่งคุณลักษณะหรือพฤติกรรมของนักเรียนที่มีสามารถแสดงได้ถึงการมีความรับผิดชอบทางสังคมต้องประกอบด้วย 1) ความรับผิดชอบต่อครอบครัว

2) ความรับผิดชอบต่อเพื่อน 3) ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน 4) ความรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคม

การเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมเป็นสิ่งที่ต้องให้ความสนใจ เป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนของชาติ เพื่อให้เกิดความตระหนักและความรับผิดชอบในการกระทำต่างๆของตนเอง โดยอาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา(2553) ได้กล่าวไว้ในหนังสือคุณธรรมนำความรู้ว่า การสอนให้เด็ก ๆ เก่งอย่างฉาบฉวยแต่ขาดมโนสำนึกแห่งความดีงามนั้น เท่ากับกำลังร่างภาพอนาคตที่อันตรายและน่ากลัวให้แก่สังคม เพราะสุดท้ายความเก่งเหล่านั้นจะไม่ได้สร้างประโยชน์ให้แก่ใครแต่จะทำร้ายคนอื่น ๆ รวมทั้งตัวเขาเองด้วย สังคมเราต้องการคนดี เพราะคนดีเท่านั้นที่จะคิดช่วยเหลือผู้อื่นช่วยเหลือสังคม ช่วยเหลือประเทศชาติ ดังนั้น การปลูกฝังเรื่องของความรับผิดชอบทางสังคมควรเริ่มตั้งแต่ตอนที่ยังเป็นเด็กซึ่งวัยรุ่นในช่วงอายุ 14-16 ปีเป็นช่วงแห่งการเปลี่ยนแปลงจากเด็กไปสู่ผู้ใหญ่ (เพ็ญพิไล ฤทธาคุณานนท์. 2549: 181) ค้นหาอุดมการณ์เอกลักษณ์เฉพาะตน ต้องการเป็นตัวของตัวเอง (วินัดดา ปิยะศิลป์. 2546: 4) ซึ่งเป็นช่วงเปลี่ยนชีวิตเข้าสู่สังคม การเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ จิตใจ ค่านิยม อุดมคติ และเป็นช่วงค้นหาบทบาท เพื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการประพฤติปฏิบัติตน(ศรีเรือน แก้วกังวาน. 2540: 17) โดยในวัยนี้เป็นวัยแห่งการอยากรู้อยากลอง ใช้การเรียนรู้จากการมองเห็น ลงมือทำการจากอาศัยการลองผิดลองถูก คอยดูการตอบสนองของคนรอบข้าง เพื่อค้นพบว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ดี (วินัดดา ปิยะศิลป์. 2546: 21) และสิ่งที่น่าเป็นห่วงมากขึ้นคือพฤติกรรมของเด็กที่ขาดความรับผิดชอบ ขาดจิตสำนึกในการทำสิ่งที่ดี แต่กลับฝ่าฝืนในสิ่งที่ไม่เหมาะสมไม่ควร (เสรี วงษ์มณฑา. 2548: 27) ในขณะที่ความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นการปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ที่มีต่อส่วนรวม เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย รวมทั้งยังสามารถจูงใจให้บุคคลอื่นปฏิบัติตนเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขในสังคม(สมพูล เนตรรัตน์. 2548: 20-21) ดังนั้นเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา จึงจำเป็นต้องปลูกฝังเสริมสร้าง พัฒนา นักเรียนให้เป็นพลเมืองที่ดี และเพื่อสนองนโยบายกระทรวงศึกษาธิการที่ต้องการให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น นำความรู้ไปใช้บริการสังคม (Social

service activity) ประยุกต์สร้างสรรค์ประโยชน์ต่อโรงเรียนและชุมชน ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมในนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นซึ่งมีอายุระหว่าง 12-15 ปี ตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการในการวางรากฐานการเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมโลก

จากการที่ผู้วิจัยศึกษาและค้นคว้างานวิจัยเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางสังคม พบว่า ได้มีนักวิจัยทำการศึกษา เกี่ยวกับความรับผิดชอบทางสังคมในแง่มุมต่างๆไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาแบบวัดและแบบประเมินความรับผิดชอบต่อสังคม (ภัสรา อรุณมีศรี, 2533; จริญญา เฉลาประโคน, 2545; ดุสิต อุทิศพงษ์, 2547) การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับความสามารถในการคิดและความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน (ธารีรัตน์ ยิ่งยง. 2542) การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชุตินา ไชยสิทธิ. 2555) ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหา และความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (กนก จันทรา. 2556) จากข้อมูลดังกล่าวพบว่า การส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนนั้นจะใช้วิธีการขัดเกลาให้นักเรียนผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเป็นหลัก ยังมิได้มีการนำการให้คำปรึกษาเข้าไปช่วยเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งการให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะช่วยให้เข้าใจผู้อื่น เข้าใจสิ่งแวดล้อม ปรับปรุงทักษะในการตัดสินใจ การแก้ปัญหา ตลอดจนปรับปรุงตนเองให้มีความสามารถเพิ่มมากขึ้น (วัชร ทรัพย์มณี. 2556 : 5)

การให้คำปรึกษากลุ่มเป็นกระบวนการของกลุ่มที่พบปัญหาคล้ายกันมาร่วมสนทนากันโดยมีผู้ให้คำปรึกษาคอยอำนวยความสะดวกให้กับผู้เข้ารับคำปรึกษา ให้ความช่วยเหลือ มุ่งเน้นให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อมได้ดียิ่งขึ้น ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่างๆในทางที่ดีขึ้น (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2529 : 124) กระบวนการการให้คำปรึกษากลุ่มจะมีผู้ให้คำปรึกษาคอยให้ความช่วยเหลือบุคคลที่มีปัญหาคล้ายคลึงกัน โดยมีสมาชิกตั้งแต่ 4-8 คน ให้ผู้รับคำปรึกษาสำรวจตนเอง แสดงความรู้สึก เสนอปัญหากับความจริง ยอมรับฟังความคิดเห็นและเห็นแนวทางการแก้ปัญหาของตน (กาญจนา ไชยพันธ์. 2541 : 5) อีกทั้งทำให้รับรู้ได้ว่ามีใครคนหนึ่งที่มีปัญหา นักจิตวิทยาการให้คำปรึกษาจะช่วยเหลือ เพื่อให้เกิดการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงแนวความคิดของบุคคลในด้านต่างๆ จากการศึกษาพบว่ามีการใช้การให้คำปรึกษาในทฤษฎีต่างๆเพื่อพัฒนาด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน ซึ่งการทำวิจัยในอดีตมีการใช้แนวคิดทฤษฎีเพียงแนวคิดเดียวในการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมเท่านั้นแต่ยังมิได้มีการผสมผสานแนวคิดทฤษฎี เทคนิคที่หลากหลายเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมได้อย่างตรงจุด

การให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน เป็นการให้คำปรึกษาแบบไม่ยึดหลักแนวคิดทฤษฎีใดตายตัวแต่จะสรรหาวิธีการที่เหมาะสม ด้วยการนำแนวความคิด เทคนิคและกระบวนการการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมาผสมผสาน ซึ่งได้มาจากแนวคิดหลายทฤษฎี (สายสมร เฉลยจิตติ. 2554: 11) โดยที่ผ่านมาได้มีการใช้การให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานในงานวิจัยด้านต่างๆ แต่ยังไม่มีการนำการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานมาช่วยเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับกรอบทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2574 และสนองต่อนโยบายกระทรวงศึกษาธิการที่ต้องการให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นนำความรู้ไปใช้บริการสังคมสร้างสรรค์ประโยชน์ต่อโรงเรียนและชุมชนเป็นพลเมืองที่ดีและมีคุณภาพของประเทศ

ผู้วิจัยจึงมุ่งหวังว่าการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานจะเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อให้นักเรียนจะได้เกิดการเรียนรู้การ

แก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ตนเองได้กระทำและเลือกการกระทำอย่างมีเหตุผล เหมาะสมเพื่อเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบทางสังคม โดยผลจากการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานครั้งนี้ยังจะเป็นประโยชน์ต่อบุคคลที่สนใจต่อไปในอนาคตได้อีกด้วย

คำถามของการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีความรับผิดชอบต่อสังคมอยู่ในระดับใด
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นกลุ่มละชั้นที่ได้รับคำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานมีความรับผิดชอบต่อสังคมเพิ่มขึ้นหรือไม่
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นกลุ่มละชั้นกับกลุ่มระดับชั้นเดียวกันที่ได้รับการคำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานมีความรับผิดชอบต่อสังคมแตกต่างกันหรือไม่

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนและหลังการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน
3. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่างกลุ่มละชั้นกับกลุ่มระดับชั้นเดียวกันที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน

ความสำคัญของการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะทำให้เห็นผลจากการใช้การให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อเป็นแนวทางสำหรับคุณครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องที่ต้องการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมกับนักเรียนในระดับชั้นอื่นๆ และสามารถนำการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนานักเรียนในด้านต่างๆต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรคือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จังหวัดกรุงเทพมหานคร 19 โรงเรียน รวมนักเรียนทั้งหมด 19,968 คน (สพม1. 2561: ออนไลน์)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย

กลุ่มที่ใช้ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) โดยการจับฉลาก จึงได้กลุ่มที่ศึกษาครั้งนี้เป็นโรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาคม

กลุ่มที่ใช้ในการทดลอง ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กับนักเรียนที่มีคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคมตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมาจากนั้นจึงทำการสุ่มด้วยการจับฉลากอีกครั้งเพื่อเข้ากลุ่มละชั้นและกลุ่มระดับชั้นเดียวกันกลุ่มละ 9 คน จำนวนทั้งสิ้น 18 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ การให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน

ตัวแปรตาม ความรับผิดชอบทางสังคม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความรับผิดชอบทางสังคม หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกต่อสถานการณ์หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องในสังคมที่ตนอยู่ โดยมุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม ซึ่งประกอบด้วย

1.1 การให้ความร่วมมือแก่โรงเรียนหรือชุมชน หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงการให้ความร่วมมือ ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมต่างๆของโรงเรียนหรือชุมชน ได้แก่

การปฏิบัติตนตามกฎ กติกา ของชุมชนที่อาศัยอยู่ การเข้าร่วมกิจกรรมสำคัญที่ทางชุมชนจัดขึ้น เป็นต้น

1.2 การเคารพในสิทธิของผู้อื่น หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงการเห็นคุณค่าของความเป็นมนุษย์ ยอมรับความแตกต่างของบุคคล ไม่ละเมิดเรื่องส่วนตัวของผู้อื่น ได้แก่ การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนอย่างเสรีในการทำงานกลุ่ม การชื่นชมเพื่อนเมื่อเพื่อนทำสิ่งต่างๆได้ดี เป็นต้น

1.3 การปฏิบัติงานด้วยความสมัครใจ หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนในการปฏิบัติงานต่างๆในโรงเรียนหรือสังคมอย่างเต็มใจ รวมถึงการมองเห็นความสามารถและศักยภาพของตนที่จะช่วยผู้อื่นได้ ได้แก่ การทำงานตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลัง การยินดีช่วยเหลืองานโรงเรียนทุกครั้งที่ได้รับโอกาส เป็นต้น

1.4 การปฏิบัติงานโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนในการปฏิบัติงานต่างๆในโรงเรียนหรือสังคมโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม เห็นความสำคัญของสาธารณประโยชน์ในโรงเรียน และใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ได้แก่ การช่วยกันผัดน้ำและไฟทันที่ที่เห็น รู้จักการแยกขยะตามประเภท เป็นต้น

1.5 การช่วยเหลือสังคมตามบทบาทของตน หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือผู้อื่นตามกำลังของตน การรักษาสัมบัติส่วนรวม รวมถึงการปฏิบัติตามกฎหมาย ได้แก่ การช่วยเหลือบุคคลอื่นโดยไม่รีรอ เป็นต้น

2. การให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน หมายถึง การประยุกต์ใช้แนวทฤษฎีแบบเผชิญความจริงทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบบุคคลเป็นศูนย์กลาง ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม รวมทั้งเทคนิคที่หลากหลายเพื่อให้ความช่วยเหลือบุคคลโดยไม่ยึดติดทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งเพียงอย่างเดียว โดยเลือกใช้ทฤษฎีให้เหมาะสมกับบุคคลและสถานการณ์ต่างๆ อีกทั้งยังเป็นการช่วยเหลือบุคคลให้มีประสิทธิภาพในการตัดสินใจดีขึ้น โปรแกรมให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน

ขั้นเริ่มต้น เป็นการปฐมนิเทศและสร้างสัมพันธภาพ โดยยึดหลักแนวคิดทฤษฎีแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางมีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างสัมพันธภาพ และความคุ้นเคยกันระหว่างสมาชิก เพื่อสร้างความไว้วางใจระหว่างกันของสมาชิกภายในกลุ่ม เพื่อชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ความสำคัญ กำหนดการ ประโยชน์และวิธีการดำเนินการให้คำปรึกษากลุ่มและความคุ้นเคยกันระหว่างสมาชิก ชี้แจงเกี่ยวกับกำหนดการและวิธีการดำเนินการกลุ่ม เวลาที่ใช้ 60 นาที

ขั้นดำเนินการ เป็นการเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมโดยแบ่งออกเป็น 5 องค์ประกอบ การให้ความร่วมมือแก่โรงเรียนหรือชุมชน โดยยึดหลักแนวคิดทฤษฎีแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง วัตถุประสงค์ วัตถุประสงค์ วัตถุประสงค์ และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง ค้นหาพฤติกรรมที่เหมาะสม เพิ่มพูนประสบการณ์ เพื่อให้เกิดการรับผิดชอบต่อโรงเรียนหรือชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ เพื่อช่วยให้รู้จักประเมินค่า พิจารณาถึง พฤติกรรมที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมของตนเองเวลาที่ใช้ 60 นาที

การเคารพในสิทธิของผู้อื่น โดยยึดหลักแนวคิดทฤษฎีทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพิจารณา เหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม วัตถุประสงค์ เพื่อเน้นสถานการณ์ที่เป็นจริงเพื่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อ การกระทำของตนเอง เพื่อให้สมาชิกแสดงออกถึงการเคารพในสิทธิของผู้อื่น เห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ และยอมรับความแตกต่าง เกิดการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เข้ารับการให้คำปรึกษา เวลาที่ใช้ 60 นาที

การปฏิบัติงานด้วยความสมัครใจโดยยึดหลักแนวคิดทฤษฎีการเผชิญความจริง วัตถุประสงค์ เพื่อให้สมาชิกได้รับรู้และเข้าใจพฤติกรรมของตนเองในการปฏิบัติตนอย่างเต็มที่ เพื่อให้สมาชิกสามารถ แสดงออกถึงพฤติกรรมการปฏิบัติตนด้วยความสมัครใจเวลาที่ใช้ 60 นาที

การปฏิบัติงานโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม โดยยึดหลักแนวคิดทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบ พิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม วัตถุประสงค์ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ ส่วนรวม เวลาที่ใช้ 60 นาที

การช่วยเหลือสังคมตามบทบาทหน้าที่ของตนโดยยึดหลักแนวคิดทฤษฎีการเผชิญความจริง วัตถุประสงค์ เพื่อเน้นสถานการณ์ที่เป็นจริงเพื่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อ การกระทำของตนเอง เกิดการ ปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เข้ารับการให้คำปรึกษา เข้าใจเหตุผลของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นและ มุ่งเน้นให้การช่วยเหลือสังคมตามบทบาทหน้าที่ของตน เวลาที่ใช้ 60 นาที

การช่วยเหลือสังคมตามบทบาทของตนโดยยึดหลักแนวคิดทฤษฎีการเผชิญความจริง วัตถุประสงค์ เพื่อให้สมาชิกรับรู้และเข้าใจพฤติกรรมของตนเองที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือผู้อื่น เพื่อให้ สมาชิกมีแนวทางและสามารถแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือสังคม เข้าใจเหตุผลของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นและ มุ่งเน้นให้การช่วยเหลือสังคมตามบทบาทหน้าที่ของตนเวลาที่ใช้ 60 นาที

ขั้นยุติ การยุติการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน โดยยึดหลักแนวคิดทฤษฎีทฤษฎีแบบยึด บุคคลเป็นศูนย์กลาง วัตถุประสงค์ ให้สมาชิกทบทวนการทำงานเข้าร่วมกิจกรรม การให้คำปรึกษากลุ่มทั้ง 7 ครั้งที่ผ่านมา ให้สมาชิกทบทวนเรื่องราวในชีวิตที่ผ่านมาของตนเอง แลกเปลี่ยนความรู้สึก ความคิดเห็น ระหว่างสมาชิกกับผู้ให้คำปรึกษา และให้กำลังใจต่อกัน มุ่งเน้นให้เกิดความเจริญงอกงามทางด้าน พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม ร่วมกันสรุปปัญหา แนวทางในการปฏิบัติตัวอย่างเหมาะสมเวลาที่ใช้ 60 นาที

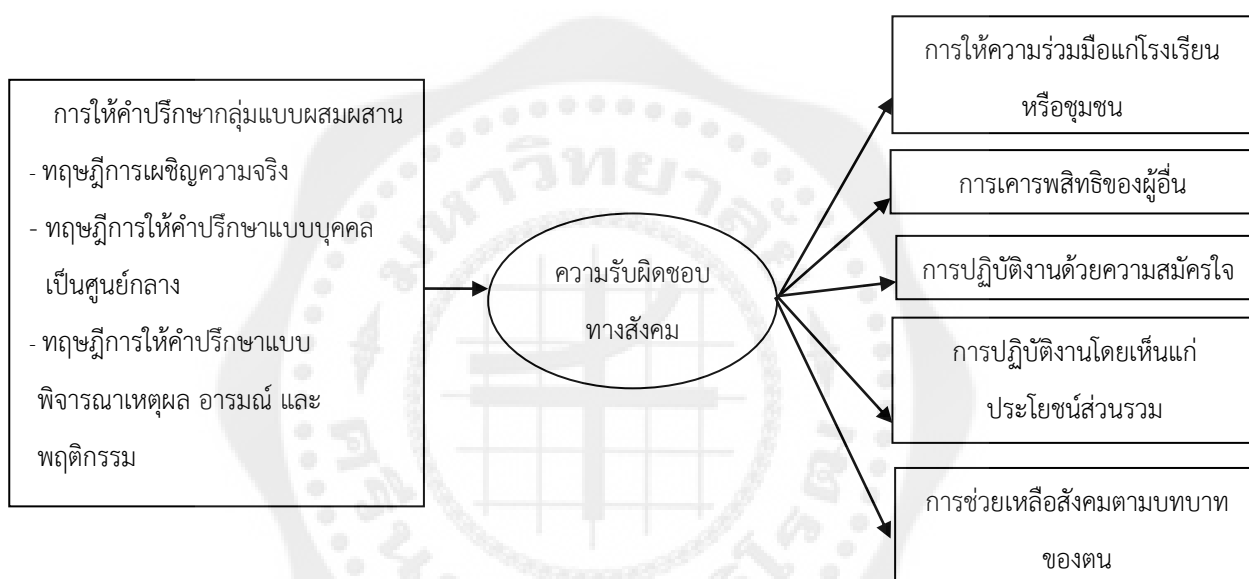
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1-3 มีอายุระหว่าง 12-15 ปี

4. กลุ่มที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้น มัธยมศึกษาปีตอนต้นที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อ สังคม

5. กลุ่มคณะชั้น หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาคม ที่ทำแบบสอบถามความรับผิดชอบทางสังคมตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา ที่สมัครใจเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน

6. กลุ่มระดับชั้นเดียวกัน หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาคม ทำแบบทดสอบความรับผิดชอบทางสังคมตั้งแต่ 25 เปอร์เซ็นต์ลงมา ที่สมัครใจเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นกลุ่มคณะชั้นมีความรับผิดชอบต่อสังคมเพิ่มขึ้นหลังเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นกลุ่มระดับชั้นเดียวกันมีความรับผิดชอบต่อสังคมเพิ่มขึ้นหลังเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นกลุ่มคณะชั้นกับกลุ่มระดับชั้นเดียวกันมีความรับผิดชอบต่อสังคมแตกต่างกันหลังเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ 1) เพื่อศึกษาระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และ 2) เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนและหลังการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน 3) เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นกลุ่มคะแนนกับกลุ่มระดับชั้นเดียวกัน ที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและแบ่งการนำเสนอ ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม

- 1.1 ความหมายของความรับผิดชอบต่อ
- 1.2 ความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคม
- 1.3 องค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคม
- 1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม

2. แนวคิดทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม

- 2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา
- 2.2 ความหมายการให้คำปรึกษากลุ่ม
- 2.3 เทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่ม
- 2.4 กระบวนการให้คำปรึกษากลุ่ม
- 2.5 ความหมายการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน
- 2.6 เทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน
- 2.7 บทบาทของผู้ให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน
- 2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน

3. แนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ในการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน

- 3.1 ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง (Reality therapy)
- 3.2 ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบบุคคลเป็นศูนย์กลาง
(Person centered therapy)
- 3.3 ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม
(Rational Emotive Behavior therapy)
- 3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีที่นำมาใช้ในการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน

1. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบทางสังคม

1.1 ความหมายของความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบนั้นเป็นการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมกระทำต่อตนเองตามหน้าที่ (Funk ;& Wagnalls. 1961: online) โดยแสดงออกได้จากความใส่ใจงานของตนไม่ละเลย หรือทอดทิ้งงาน มีความรอบครอบ โดยอาจเป็นหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายที่ต้องการให้เกิดผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพใช้ความสามารถของตนได้อย่างเต็มที่ (Good. 1973: online) รวมถึงการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามที่มุ่งหวังไว้ โดยคำนึงถึงหน้าที่ของตนเป็นหลัก และไม่มุ่งเน้นในเรื่องสิทธิของตนเพียงอย่างเดียว (สุพัตรา สุภาพ. 2541: 56) แต่จะรู้จักทั้งสิทธิและหน้าที่ของตน นอกจากนี้แม้จะเกิดข้อผิดพลาดก็สามารถยอมรับความผิดพลาดที่เกิดขึ้นได้ ไม่ว่าจะผลนั้นจะเป็นเช่นไร พร้อมทั้งจะนำไปปรับปรุงและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยไม่ปิดความรับผิดชอบไปยังบุคคลอื่น ในขณะที่นักวิชาการบางท่านอาจมองเห็นว่าเป็นการกระทำที่เกิดจากการรู้สำนึกโดยปราศจากการควบคุมหรือบังคับจากบุคคลอื่น ซึ่งความรับผิดชอบนั้นเกิดขึ้นมาควบคู่กับหน้าที่ อาจกล่าวได้ว่าคนที่รับผิดชอบคือบุคคลที่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ของให้สำเร็จได้ตามเป้าหมาย อยู่ในกฎระเบียบด้วยความเคร่งครัด และรู้จักการรักษาสาธารณสมบัติของส่วนรวมเป็นอย่างดี ซื่อสัตย์ และกล้าต่อสู้กับความไม่เป็นจริง นอกจากนี้ในมุมมองของนักจิตวิทยา กลาสเซอร์ (วัชร ทรัพย์มี. 2556: 210) ยังให้ความหมายของคำว่า ความรับผิดชอบ (Responsibility) ไว้ว่า คือ การกระทำที่ตอบสนองความต้องการของมนุษย์โดยที่ไม่กระทบกระเทือนในสิทธิของผู้อื่น

1.2 ความหมายของความรับผิดชอบทางสังคม

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้วิจัยสามารถสรุปความหมายของความรับผิดชอบทางสังคม ได้ประเด็นดังต่อไปนี้ ความรับผิดชอบทางสังคม (social responsibility) เป็นแนวคิดที่ได้รับความนิยมในวงการธุรกิจ และอุตสาหกรรมเป็นส่วนใหญ่ซึ่งสะท้อนได้จากงานวิจัยจำนวนมากในอดีต เมื่อพิจารณาความหมายของความรับผิดชอบทางสังคมทางด้านธุรกิจและอุตสาหกรรม The world Business council for sustainable development (WBCSD) ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบทางสังคมไว้ว่าเป็นการที่องค์กรปฏิบัติงานทางธุรกิจอย่างมีความมุ่งมั่นและมีจริยธรรม เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาด้านเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของพนักงาน ครอบครัว รวมถึงชุมชนและสังคม (เกวลิน วิรัชนิดากุล. 2556: 52) เมื่อพิจารณาความรับผิดชอบทางสังคมในด้านการศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์พบว่ายังไม่เป็นที่แพร่หลายมากนักเมื่อเปรียบเทียบกับด้านธุรกิจและอุตสาหกรรม อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่าในบริบทด้านการศึกษาของประเทศไทย มีแนวโน้มที่จะได้รับความสนใจมากยิ่งขึ้น และนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้แตกต่างกัน (จันทนา จันทรบรรจง;และคณะ. 2554: 76)

โดยเมื่อกล่าวถึงความรับผิดชอบทางสังคม จะมุ่งเน้นไปยังการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน และสังคม รวมถึงการเป็นจิตอาสาช่วยเหลืองานต่างๆ การที่นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนสังคม ทำกิจกรรมที่เป็นการบำเพ็ญประโยชน์ สร้างความเจริญให้กับสังคม ช่วยกันยับยั้งพฤติกรรมที่เข้าข่ายเป็นภัยต่อสังคม รวมถึงการแก้ปัญหาสังคม (จूरี่รัตน์ นันทัยทวีคุณ. 2538: 55) นอกจากนี้ความรับผิดชอบทางสังคมต้องเกิดจากความเต็มใจแล้วก่อให้เกิดเป็นพฤติกรรม รู้สึกถึงการเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน และสังคม อีกทั้งยังรู้จักควบคุมตนเอง ไม่ให้ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ด้วยการตั้งใจทำหน้าที่ของตนให้

เต็มศักยภาพ (เวสาลี ชาติสุทธิพันธ์. 2550: 78) โดยมีการแบ่งลักษณะพฤติกรรมการแสดงออกต่อความรับผิดชอบทางสังคมไว้ได้หลายลักษณะ ได้แก่

1. การเป็นส่วนหนึ่งของการแสดงความคิดเห็นเพื่อพัฒนาด้านสังคม
2. การช่วยเหลือราชการเพื่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านสังคม
3. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมือง
4. การแนะนำการปฏิบัติเป็นพลเมืองที่ดีในสังคมต่อบุคคลอื่น
5. การติดตามข่าวสาวความเคลื่อนไหวทางด้านสังคม
6. การทำประโยชน์เพื่อสังคม
7. การไม่กระทำการที่อาจเป็นอันตรายแก่สังคม
8. ไม่กระทำการที่เสียหายต่อสังคมส่วนรวม
9. รู้จักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและช่วยรักษาสาธารณสมบัติของส่วนร่วม
10. การปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด รวมทั้งรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม

(กระมล ทองธรรมชาติ. 2551) (กมลรัตน์ ทวีชาติวิทยากุล. 2531)

นอกจากนี้ยังมีการกล่าวถึงวิธีการปฏิบัติเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ไว้ว่า คือ

1) มีปฏิบัติงานตามขั้นตอนและรู้จักวางแผนกำหนดการณ์ เพื่อให้งานนั้นมีคุณภาพ และสัมฤทธิ์ผล 2) รู้จักปฏิบัติตามกฎหมาย 3) สามารถปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ ไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น 4) รู้จักรักษาสาธารณสมบัติของส่วนรวม 5) รู้จักยอมรับผลของการกระทำของตน และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ทางด้านชัยอนันต์ สมุทรวณิช (ชัยอนันต์ สมุทรวณิช. 2545) ได้อธิบายลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมไว้ว่า เป็นผู้ที่ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นอย่างยุติธรรม เคารพในความเชื่อของผู้อื่น มีการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล รวมทั้งให้ความใส่ใจกับสิ่งแวดล้อม พฤติกรรมที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมยังอาจหมายถึงพฤติกรรมที่ยอมรับความแตกต่างของบุคคล การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ยอมรับความคิดเห็นที่แปลกใหม่ มองเห็นข้อดีของการเป็นอาสาสมัครเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน

ความรับผิดชอบต่อสังคมจึงหมายถึงการที่บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมกับกิจกรรมของชุมชนและสังคมอย่างเต็มความสามารถ ช่วยกันดูแลสอดส่องพฤติกรรมที่เป็นอันตรายต่อสังคม ช่วยกันคิดและแก้ปัญหาต่าง ๆ ของสังคม บทบาทหน้าที่ของบุคคลที่แสดงถึงการมีความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีต่อส่วนรวม พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมีจิตสาธารณะ เช่น การปฏิบัติตนต่อกฎเกณฑ์ของสังคม รักษาสิทธิของตนเอง โดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น การดูแลรักษาสาธารณสมบัติและสิ่งของที่ใช้ร่วมกันในโรงเรียน สังคม ชุมชน ดูแลใช้สาธารณสมบัติร่วมกันอย่างระมัดระวัง รวมถึงความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน และยอมรับถึงความผิดพลาดอันเกิดจากงานได้ การที่บุคคลเข้าไปช่วยสร้างสรรค์และรักษาผลประโยชน์ให้แก่สังคมในทุกๆด้าน มีคุณธรรมจริยธรรม ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของสังคมและปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจอย่างเต็มความสามารถ รวมไปถึงการมีคุณธรรมจริยธรรมของบุคคล ให้ความร่วมมือกับกิจกรรมที่องค์กรจัดขึ้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ การอนุรักษ์ขนบธรรมเนียม และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อช่วยเหลือให้สังคมให้มีการพัฒนาที่ดีขึ้น รู้จักการปฏิบัติตามและเคารพกฎหมาย แก้ไขปัญหาต่างๆด้วยสันติวิธี

ด้านนักวิชาการต่างประเทศ กู๊ด (Good. 1973: ออนไลน์) และเวนเซล (Wentzel. 1991: 1-24) ได้กล่าวถึง ความรับผิดชอบทางสังคมไว้ว่า คือ บทบาทหน้าที่ของแต่ละบุคคล ทั้งในส่วนของงานทั่วไป งานในหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบต่อให้สำเร็จ ทำงานอย่างเต็มศักยภาพ ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ มีความพร้อมที่จะยอมรับทั้งความสำเร็จและความผิดพลาดอันเกิดจากงานได้ บุคคลแต่ละคนจะมีความรับผิดชอบต่อสังคมแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับกฎ ระเบียบ ประเพณีและบรรทัดฐานของแต่ละสังคม และบทบาทหน้าที่ที่คาดหวัง

จากการศึกษาเกี่ยวกับความหมายของรับผิดชอบต่อสังคมที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า รับผิดชอบต่อสังคม คือ พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกต่อสถานการณ์หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องในสังคมที่ตนอยู่โดยมุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมการรู้จักหน้าที่ของตนเองอันมีคุณลักษณะที่แสดงออกถึงพฤติกรรมในการช่วยเหลือบุคคลการมีจิตสาธารณะมุ่งให้ความร่วมมือในการดูแลรักษาสาธารณสมบัติของชุมชนสังคมเคารพในสิทธิของผู้อื่นเป็นผู้ครองตนด้วยคุณธรรมจริยธรรมปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของสังคมและบ้านเมืองรับผิดชอบต่อการทำงานทั้งในส่วนของตนเองโดยตรงและในส่วนของสังคมรวมทั้งมีความรับผิดชอบต่อครอบครัวเพื่อนมนุษย์ต่อองค์กรความรับผิดชอบต่อชุมชน และสังคม

1.3 องค์ประกอบของรับผิดชอบต่อสังคม

จากการศึกษาองค์ประกอบของรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดมหาสารคาม ของ ปรีชา การสะอาด (ปรีชา การสะอาด. 2547: 215) สรุปได้ว่าความรับผิดชอบต่อสังคมมีองค์ประกอบดังนี้ 1) ด้านการรักษาทรัพยากร 2) ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆในสังคม 3) ด้านการเสียสละต่อส่วนรวม 4) ด้านการปฏิบัติต่อกฎหมายบ้านเมือง 5) ด้านการรักษาทรัพย์สินสมบัติของส่วนรวม 6) ด้านการรักษาสิ่งแวดล้อม 7) ด้านการปฏิบัติตามหลักคุณธรรม ซึ่งในขณะที่ ชูติมา ชัยสิทธิ์ (ชูติมา ชัยสิทธิ์. 2555: 119-120) ได้ทำการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมุ่งเน้นด้านปัจจัยของนักเรียนเป็นสำคัญ รองลงมาคือปัจจัยด้านโรงเรียนและครอบครัว และตามด้วยปัจจัยด้านสื่อมวลชนและด้านสังคม สำหรับการวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย มีองค์ประกอบสำคัญอยู่ 4 องค์ประกอบ องค์ประกอบที่ 1 คือ ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดเนื่องจากนักเรียนมักจะอยู่ที่โรงเรียนเพื่อทำกิจกรรมต่างๆเป็นเวลานาน องค์ประกอบที่ 2 คือความรับผิดชอบต่อชุมชน ในบริเวณที่นักเรียนอาศัยอยู่ รวมถึงสิ่งแวดล้อมในรอบข้างชุมชน องค์ประกอบที่ 3 คือความรับผิดชอบต่อเพื่อน และองค์ประกอบที่ 4 ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ดังนั้น การวัดความรับผิดชอบต่อสังคมควรวัดจากการแสดงออกซึ่งการเคารพสิทธิของผู้อื่น การให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาชุมชน สังคม การบำเพ็ญประโยชน์ และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

โดยบุคคลที่มีความรู้สึกถึงความรับผิดชอบต่อสังคมจะเป็นคนใจกว้าง มักให้การช่วยเหลือ มีความเอื้ออาทร ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆซึ่งจะมาพร้อมกับความรับผิดชอบต่อสังคม และแสดงให้เห็นถึงความไว้วางใจ หนึ่งในองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของความรับผิดชอบต่อสังคม คือการตระหนักถึงการอยู่ร่วมกันของบุคคล ไม่ว่าจะในระดับสถาบันใด ซึ่งประกอบไปด้วยการช่วยเหลือกันโดยไม่แสวงหาผลกำไร การเคารพสิทธิมนุษยชน มีจิตอาสาด้วยใจที่บริสุทธิ์ รวมถึงการแลกเปลี่ยนข้อมูล การอยู่ในสถาบันเดียวกันก็จะช่วยทำให้การปฏิบัติตนตามบทบาทเป็นไปอย่างง่ายดายขึ้น หากมีกิจกรรมร่วมกันก็จะช่วยทำให้เกิดความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งในระดับ บริษัท และระดับอุตสาหกรรม ช่วยเพิ่ม

ประสิทธิภาพให้บุคคลมีความมุ่งมั่น และเกิดแรงจูงใจในการทำงาน (Birth, Illia, Lurati; & Zamparina. 2008: 18; Bertels; & Pelozza. 2008: 23; Bowd,R.,Bowd,L.;& Haris, P. 2006: 1; Fukuyama. 1998: 274)

เมื่อพิจารณาการวัดความรับผิดชอบทางสังคมในบริบทของบริษัทองค์กรธุรกิจของ จักรกฤษณ์ อุ๋นไธสง (จักรกฤษณ์ อุ๋นไธสง. 2558: 40-41) ปรากฏผลได้ว่า ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยการ สื่อสารทางการตลาดที่มีผลต่อความรับผิดชอบทางสังคมของบริษัทเทสโก้โลตัส ในจังหวัดมหาสารคาม ศึกษาองค์ประกอบทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความรับผิดชอบด้านชุมชนและวัฒนธรรม เช่น การช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยพิบัติต่างๆ การทำกิจกรรมเพื่อสังคม การสร้างโรงอาหารในโรงเรียน ส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น 2) ความรับผิดชอบด้านสุขภาพและสวัสดิการ การใส่ใจผู้บริโภค ผลิดอาหารที่ปลอดภัยและมีคุณภาพดี 3) ด้านการศึกษา การมอบทุนการศึกษา ให้การสนับสนุนด้านสิทธิมนุษยชน 4) ด้านสิ่งแวดล้อมทาง ธรรมชาติ การผลิตสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ลดการใช้พลาสติก 5) ด้านสิทธิผู้บริโภค การให้ข้อมูล ข่าวสาร การแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี

ขณะเดียวกันไรท์ ลีเจิน และพิกเกอร์ริง (Wright, Li Sheng;& Pickering. 2010: 277-298) ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับการบูรณาการความรับผิดชอบต่อตนเองและความรับผิดชอบต่อสังคมใน โปรแกรมสุขภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โดยวัดความรับผิดชอบต่อองค์ประกอบต่อไปนี้ 1. การ เคารพสิทธิและความรู้สึกของผู้อื่น 2.การแก้ปัญหาอย่างสันติวิธีและไม่ทำความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น 3. การมี ส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ 4. การดูแลสนับสนุนให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ รวมถึง ทอร์แมน (Toremén. 2011: 273-277) ได้อธิบายว่าความรับผิดชอบต่อสังคมวัดได้จากพฤติกรรมดังต่อไปนี้ 1) การ ให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสังคม 2) การตระหนักในการช่วยเหลือซึ่งกันและกันทั้งในระดับบุคคลและ องค์กรโดยไม่หวังผลตอบแทน 3) การเคารพสิทธิมนุษยชน4) การปฏิบัติงานด้วยความสมัครใจและเห็น แก่ประโยชน์ส่วนรวม 5) ร่วมมือช่วยเหลือองค์กรตามบทบาทของตนเอง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคม ผู้วิจัยได้ใช้องค์ประกอบของทอร์แมน (Toremén. 2011: 273-277) เป็นแนวทางในการจัดทำองค์ประกอบ ความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งสามารถสรุปองค์ประกอบสำคัญของการวัดพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อ สังคมได้ดังนี้

1. การให้ความร่วมมือแก่โรงเรียนหรือชุมชน ได้แก่ พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึง การให้ความร่วมมือ ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมต่างๆของโรงเรียนหรือชุมชน
2. การเคารพในสิทธิของผู้อื่น ได้แก่ พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงการเห็นคุณค่า ของความเป็นมนุษย์ ยอมรับความแตกต่างของบุคคล ไม่ละเมิดเรื่องส่วนตัวของผู้อื่น
3. การปฏิบัติงานด้วยความสมัครใจ ได้แก่ การที่นักเรียนปฏิบัติงานต่างๆในโรงเรียนหรือ สังคมอย่างเต็มใจ รวมถึงการมองเห็นความสามารถและศักยภาพของตนที่จะช่วยผู้อื่นได้
4. การปฏิบัติงานโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ได้แก่ การที่นักเรียนปฏิบัติงานต่างๆใน โรงเรียนหรือสังคมโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม เห็นความสำคัญของสาธารณประโยชน์ในโรงเรียน และใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า
5. การช่วยเหลือสังคมตามบทบาทของตน ได้แก่ การที่นักเรียนได้ช่วยเหลือผู้อื่นตาม กำลังของตน การรักษาสัมบัติส่วนรวม รวมถึงการปฏิบัติตามกฎหมาย

1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบทางสังคม

กนก จันทรา (2556: 158-161) ผลการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาตามแนวคิดการใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 2 ห้องเรียน รวมทั้งหมด 49 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 25 คน และกลุ่มควบคุม 24 คน ใช้เครื่องมือเป็นแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และแผนการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาแบบปกติ ใช้เวลาการทดลองทั้งสิ้น 17 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที ใช้เครื่องมือเป็นแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา และแบบวัดพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม จากผลการทดลองพบว่านักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาและความรับผิดชอบต่อสังคมสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษาแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และนักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาและความรับผิดชอบต่อสังคมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

เกษลักษณ์ หาราชชัย (2557: 127-136) การศึกษารูปแบบการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมที่เหมาะสม ตามบริบทของโรงเรียนกวดวิชา โดยกลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้ปกครองและผู้บริหารโรงเรียนกวดวิชาในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 398 คน วัตถุประสงค์การดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมที่เหมาะสม ทั้งทางด้านวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร นโยบายองค์กร แผนงานการจัดทำกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม การจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดกิจกรรม การมอบหมายความรับผิดชอบต่อชัดเจนแก่บุคลากร และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง/นักเรียน ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนกวดวิชาเห็นด้วยในระดับมากในการสนับสนุนให้เกิดความรับผิดชอบต่อสังคม ในขณะที่ผู้ปกครองเองก็เห็นด้วยที่โรงเรียนกวดวิชาควรมีการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม

โรมูลดัล และดาลีอุส (Malinauskas; Juodsnukis. 2017: 289-269) วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของการศึกษาความรับผิดชอบต่อสังคมในวงการฟุตบอลนักเรียนโรงเรียนกีฬา โดยใช้โปรแกรมการศึกษาเพื่อเพิ่มความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งองค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคมแบ่งออกเป็น 2 องค์ประกอบ คือ ด้านการเคารพหน้าที่ และด้านการดูแลช่วยเหลือ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชาย 52 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 26 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 26 คน ผลการวิจัยพบว่าหลังจากกลุ่มทดลองใช้โปรแกรมการศึกษามีคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคมสูงขึ้นในทุกองค์ประกอบและมีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลอง

2. แนวคิดทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม

2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา

การให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษา เข้าใจตนเองมากขึ้น เมื่อพบปัญหาสามารถเรียนรู้ที่จะแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง โดยการรับคำปรึกษาในแต่ละครั้งจะเกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้รับคำปรึกษาและผู้ให้คำปรึกษาสอดคล้องกับ วัชรีย์ ทรัพย์มณี (วัชรีย์ ทรัพย์มณี. 2556: 10) ที่ได้กล่าวว่า การให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้รับคำปรึกษาและผู้ให้คำปรึกษาจุดประสงค์หลักเพื่อช่วยเหลือ และแก้ปัญหาบุคคล และให้ผู้รับคำปรึกษาเอาอนาคตของตนเองอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ผู้ให้คำปรึกษายังมุ่งให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจและปรับปรุงตนเอง(พงษ์พันธ์ และวิไลลักษณ์. 2556: 10) เข้าใจสภาพแวดล้อมปรับเปลี่ยนทักษะความคิดการตัดสินใจ สามารถ

แก้ปัญหาของตนเอง เป้าหมายสำคัญของการให้คำปรึกษาคือต้องการให้บุคคลช่วยเหลือตนเอง วางแผนชีวิตและแก้ไขปัญหา สร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2534: 180)

2.2 ความหมายการให้คำปรึกษากลุ่ม

การให้คำปรึกษา คือ กระบวนการของกลุ่มคนที่มีลักษณะปัญหาคล้ายคลึงกันมาปรึกษาหารือกัน โดยมีผู้ให้คำปรึกษาคอยอำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือ ซึ่งมีจำนวนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เกิดบรรยากาศที่อบอุ่นไว้วางใจเข้าใจซึ่งกันและกัน ด้วยบรรยากาศเช่นนี้จะทำให้สมาชิกในกลุ่มพูดถึงตนเองในเรื่องที่กังวลใจ สมาชิกภายในกลุ่มจะช่วยเหลือและให้การสนับสนุนในการแก้ปัญหาเหล่านั้น ในขณะที่ บางท่านได้มุ่งเน้นผู้รับบริการแต่ละคนมากกว่าการเน้นเนื้อหาหรือข้อมูลที่ให้ ผู้ให้คำปรึกษาจะจัดให้ผู้เข้ารับคำปรึกษาเกิดความอบอุ่นเป็นกันเอง พร้อมทั้งจะพูดคุยเรื่องราวต่างๆอย่างเปิดเผย เป็นการเกี่ยวพันกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม สมาชิกทุกคนจะช่วยกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม ให้คำปรึกษาที่เหมาะสมกับสมาชิก ซึ่งจะแตกต่างกับการให้คำปรึกษารายบุคคล การให้คำปรึกษากลุ่มจะมีสมาชิกตั้งแต่ 6 คน และไม่เกิน 12 คน มีปฏิสัมพันธ์เชิงจิตวิทยากับผู้นำกลุ่ม และมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกภายในกลุ่ม ดังนั้นสมาชิกภายในกลุ่มจะทั้งช่วยเหลือสมาชิกด้วยตนเองและรับความช่วยเหลือจากสมาชิกคนอื่นๆ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และถ่ายทอดประสบการณ์ในแง่มุมต่างๆ เพื่อนำไปพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ (วัชรวิทย์ ทรัพย์มี. 2533: 271; คมเพชร ฉัตรสุกกุล. 2521: 90; อภา จันทรสุกุล. 2533: 247-248)

ในขณะที่นักวิชาการจากต่างประเทศให้มุมมองเกี่ยวกับการให้คำปรึกษากลุ่ม เช่นกัน โดย เซอร์ตเซอร์ และสโตน (วิญญู พูลศรี. 2531: 374;อ้างอิงจาก Shertzer;& Stone,1968) ได้ให้นิยามไว้ว่า การให้คำปรึกษากลุ่ม คือ การที่บุคคลต้องการที่จะปรับปรุงตนเองในด้านต่างๆ ต้องการหาแนวทางในการแก้ปัญหาและนำมาปรึกษาเพื่อให้นักจิตวิทยาการให้คำปรึกษาช่วยเหลือ ได้สำรวจตนเอง ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแนวความคิดของตน และรับรู้ได้ว่ามีตัวตนคนเดียวที่มีปัญหา การให้คำปรึกษากลุ่มคือวิธีการในการช่วยเหลือสมาชิก ผู้นำกลุ่มจะช่วยให้สมาชิกสำรวจตนเอง แก้ไขปัญหา และสมาชิกในกลุ่มจะคอยสนับสนุนและเสริมแรงให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น (วิญญู พูลศรี. 2531: 376) รวมทั้งเป็นกระบวนการระหว่างบุคคล มุ่งเน้นเรื่องของความรู้สึกนึกคิด และพฤติกรรมการแสดงออก สำหรับผู้รับคำปรึกษาที่ต้องการพัฒนาตนเอง ค้นหาจุดเด่นและศักยภาพของตน โดยบรรยากาศในกลุ่มจะแสดงถึงความจริงใจที่ต้องการช่วยเหลือกันและกัน (ขวัญชนก นันทะชาติ. 2558: 29) ซึ่ง กระบวนการให้ความช่วยเหลือบุคคลที่มีตั้ง 2 คนขึ้นไป สมาชิกในกลุ่มมีความไว้วางใจ รวมทั้งยินดีถ่ายทอดประสบการณ์ของตนให้กับสมาชิกภายในกลุ่มฟัง และร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมต่างๆ ช่วยกันปรับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม หรือไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ ให้แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม ให้กำลังใจและสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

เป้าหมายสำคัญของการให้คำปรึกษากลุ่มตามทัศนะของ เคลแมน (Kelman. 1963: 399-432) ได้กล่าวไว้ 8 ประการดังนี้

1. การให้คำปรึกษากลุ่มจะไม่ทำให้บุคคลรู้สึกโดดเดี่ยว
2. การให้คำปรึกษากลุ่มจะทำให้บุคคลยอมรับและรู้จักตนเอง
3. สามารถช่วยให้บุคคลรู้จักพัฒนาและปรับปรุงตัว

4. สามารถแสดงความรู้สึกที่แท้จริงและกล้าที่จะเป็นตัวของตัวเอง
5. เกิดความรับผิดชอบต่อตนเองและสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้
6. เป็นการฝึกการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น
7. ปรับเปลี่ยนเจตคติและพฤติกรรมของบุคคลอื่น
8. นำความรู้ ทักษะกระบวนการที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มไปปรับปรุงตนเอง

การให้คำปรึกษากลุ่มจึงเป็นการผสมผสานศาสตร์ของวิชาหลายด้านเข้าด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นจิตวิทยา สังคมมานุษยวิทยา ปรัชญาและการศึกษา โดยประกอบไปด้วยสมาชิกตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีสมาชิกได้ตั้งแต่ 6-12 คนต่อ 1 กลุ่ม จุดประสงค์สำคัญก็เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาของตนเองได้ไม่ว่าจะเรื่องใดก็ตาม สามารถจัดการกับสภาวะที่วิกฤติได้ด้วยการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ให้เป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมได้รวมทั้งยังเกิดมนุษยสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับผู้รับคำปรึกษาซึ่งเป็นผู้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถด้านการให้คำปรึกษา จึงทำให้เกิดความไว้วางใจ เชื่อใจ มีมิตรภาพที่ดีพร้อมจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การให้คำปรึกษานั้นจะเปลี่ยนแปลงระบบความคิดของบุคคลนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เกิดความงอกงามด้านคุณค่าของชีวิต (คมเพชร ฉัตรศุภกุล. 2547: 11; ดวงมณี จงรักษ์. 2549: 9; นิรันดร์ จุลทรัพย์. 2554: 242; มาลินี จุฑาปะมา. 2552: 130)

ดังนั้นการให้คำปรึกษากลุ่มจึงเป็นกระบวนการให้คำปรึกษาตั้งแต่ 2 ขึ้นไปและไม่เกิน 12 คน โดยมีผู้ให้คำปรึกษาเอื้ออำนวยให้เกิดกระบวนการกลุ่ม สร้างสัมพันธภาพระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มเพื่อให้เกิดบรรยากาศที่อบอุ่น เกื้อกูล พร้อมช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อีกทั้งได้สำรวจตนเองเพื่อเผชิญกับปัญหาต่างๆ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

2.3 เทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่ม

การที่จะทำให้การให้คำปรึกษากลุ่มประสบความสำเร็จด้วยดีนั้นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งคือการใช้เทคนิคและวิธีการต่างๆ เพื่อนำเข้าสู่การค้นหาคำตอบในตัวของสมาชิกดังนั้นจึงจำเป็นต้องใช้เทคนิคและวิธีการดังต่อไปนี้ (Dyer ;& Vriend. 1975: 60-64)

การสร้างสัมพันธภาพ (Relationship) มีการใช้วิธีการสร้างสัมพันธภาพได้ อย่างหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการทักทายด้วยการแนะนำตนเอง การยิ้มให้กันด้วยท่าทางที่เป็นกันเอง ชวนพูดคุยเกี่ยวกับสถานการณ์ทั่วไปเพื่อผ่อนคลายบรรยากาศ รวมถึงเรื่องที่สมาชิกสนใจเพื่อนำไปสู่การพูดคุยให้หัวข้ออื่นต่อไป

การสังเกต (Observation) คือ การสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกของ สมาชิก โดยการสื่อสารทั้งแบบใช้คำพูด และการแสดงออกจากการใช้สื่อความหมายของสมาชิก เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจพฤติกรรมของสมาชิกได้ดียิ่งขึ้น

การให้กำลังใจ และการส่งเสริม (Encouragement) คือ การส่งเสริมกำลังใจ ให้กับสมาชิกเมื่อสมาชิกมีท่าทีท้อแท้ใจ พูดคุยน้อยลงหรือเงียบไป เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกต้องการการแสดงความคิดเห็นมากขึ้น โดยใช้คำพูดและสีหน้าท่าทางประกอบการให้กำลังใจ

การเงียบ (Silence) คือ การให้ผู้ให้ปรึกษาใช้เทคนิคนี้เพื่อให้สมาชิกภายใน กลุ่มเป็นผู้พูดเรื่องต่อไปเองเพื่อไม่ให้เกิดความเงียบ แต่ก็ให้ผู้ให้แบ่งมุมในเรื่องนี้อีกประเด็นว่า การเงียบอาจเกิดขึ้นใน

2 รูปแบบ คือ สำหรับผู้ให้คำปรึกษาแล้วอาจจะหมายถึงการให้สมาชิกใช้ความคิด สืบหาความคิดของตนเอง หรือแบบที่ 2 สำหรับสมาชิกภายในกลุ่ม อาจหมายถึงการนึกถึงหัวข้อต่อไป หรือสับสน หรือรอคอยให้ผู้ให้คำปรึกษาพูดอะไรบางอย่าง หรือในบางสถานการณ์ผู้รับคำปรึกษาอาจกำลังครุ่นคิด ผู้ให้คำปรึกษาจึงไม่ควรรบกวนและให้สมาชิกได้ใช้เวลากับตนเองหรือรอจนกว่าสมาชิกจะพร้อมพูดเรื่องต่อไป (พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์. 2556: 14)

การฟัง (Listening) คือ การฟังด้วยความตั้งใจ เพื่อจับใจความสำคัญที่ สมาชิกภายในกลุ่มกำลังสนทนาอยู่ ด้วยท่าทีที่สนใจให้สมาชิกรับรู้ด้วยความกระตือรือร้น

การยอมรับ (Acceptance) รับฟังด้วยความเข้าใจ ไม่ขัดแย้งหรือนำความคิด ของผู้ให้คำปรึกษาไปเปรียบเทียบ และเปิดโอกาสให้สมาชิกได้เห็นปัญหาของตน

การทำให้เกิดความกระจ่าง (Clarification) ผู้ให้คำปรึกษาช่วยให้สมาชิกเกิด ความกระจ่างจากการพูดทบทวนให้สมาชิกฟังอีกครั้งในกรณีที่สมาชิกสับสน พูดวกวน หรือมีการใช้คำพูดที่คลุมเครือ เพื่อไม่ให้เกิดความเข้าใจผิด อาจขอให้สมาชิกอธิบายอีกครั้งเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

การแปลความหมาย (Interpretation) ขั้นตอนนี้อาจทำในตอนท้ายของการให้ คำปรึกษา เนื่องจากเกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกันแล้ว เพื่อชี้ให้สมาชิกเห็นถึงความคิด พฤติกรรมของตนเอง โดยการใช้การแปลความหมายจากอารมณ์ ความคิด และพฤติกรรมที่แสดงออกมาของสมาชิก

การสะท้อนความรู้สึก (Reflection of Feeling) คือ การแปลความหมายจาก คำพูด เน้นไปที่อารมณ์และความรู้สึกของสมาชิกที่แสดงออกมามากกว่าเนื้อหา เพื่อช่วยให้สมาชิกเข้าใจความรู้สึกของตนเองลึกซึ้งขึ้น สามารถเผชิญกับความรู้สึกของตนเองได้

การให้ข้อมูล (Information) ผู้ให้คำปรึกษาให้ข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางเพื่อให้ สมาชิกเห็นหนทางในการแก้ปัญหา ด้วยการค้นคว้า และอภิปรายเกี่ยวกับข้อมูลนั้นด้วยตนเอง

การตั้งคำถาม (Questioning) การตั้งคำถามกว้างๆ ไม่จำกัดคำตอบแค่คำ ว่าใช่หรือไม่ใช่ แต่ต้องการให้สมาชิกเพิ่มเติมรายละเอียด แสดงความคิดเห็น เพื่อให้สมาชิกเกิดความเข้าใจ และกระจ่างในตนเอง

การให้กำลังใจ (Reassurance) เพื่อบรรเทาความเครียด และส่งเสริมความ เชื่อมั่นในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยการชมเชย ปลอดภัยให้สู้กับปัญหาว่ามีทางแก้ไขได้เสมอ

การยกตัวอย่าง (Illustration) เป็นการยกตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับผู้ให้ คำปรึกษาโดยตรง หรือจากบุคคลอื่น ๆ ที่ผู้ให้คำปรึกษาพบเจอ

การสรุป (Summary Clarification) การสรุปจากปัญหาที่ได้พูดถึงกันไปแล้ว ในหลายๆ แง่มุม เพื่อให้ได้ข้อคิดจากการสนทนาในแต่ละครั้ง

จากการศึกษาเทคนิคต่างๆที่ใช้ในการให้คำปรึกษากลุ่มในเบื้องต้นแล้วนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจในการใช้เทคนิคที่หลากหลายไม่ว่าจะเป็น เทคนิคการสร้างสัมพันธภาพ(Relationship) เทคนิคการสังเกต(Observation) เทคนิคการให้กำลังใจ(Reassurance)เทคนิคการตั้งคำถาม(Questioning) รวมถึงเทคนิคการสะท้อนความรู้สึก (Reflection of Feeling) และเทคนิคการสรุป (Summary Clarification) มาใช้ในการทำโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อให้การดำเนินการภายในกลุ่มเป็นไปอย่างเหมาะสม

ลักษณะของผู้นำกลุ่ม

การให้คำปรึกษากลุ่มจะเกิดประสิทธิภาพได้นั้นควรคำนึงถึงคุณลักษณะของผู้นำกลุ่มเป็นสำคัญ มีผู้ให้นิยามและรวบรวมลักษณะที่ผู้นำกลุ่มควรมีไว้หลายประการ โดย จอร์จ และคริสทีนี (George; & Cristiani. 1996: 14-17) ได้กล่าวถึงบทบาทและลักษณะของผู้นำกลุ่มการให้คำปรึกษาไว้ดังนี้

การรับรู้เกี่ยวกับตนเอง และการเปิดเผย การเปิดตนเองและรับรู้ความรู้สึกภายในตนเองจะเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้กลุ่มเกิดประสิทธิภาพ แม้อาจเป็นความรู้สึกที่บุคคลอื่นมองว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดี แต่การตระหนักรู้ถึงสภาวะตนเองเช่นนี้จะทำให้ผู้นำกลุ่มสามารถควบคุมตนเองได้ ไม่ทำให้ความรู้สึกนั้นมีผลต่อการให้คำปรึกษากลุ่มและเพื่อเสริมสร้างให้กลุ่มเกิดประสิทธิภาพการยอมรับประสบการณ์ที่เป็นทางลบเป็นสิ่งที่ผู้นำกลุ่มสามารถทำให้เกิดขึ้นได้ เป็นการเสริมสร้างความก้าวหน้าของการให้คำปรึกษากลุ่มได้เป็นอย่างดี

การตระหนักรู้คุณค่า ผู้นำกลุ่มที่มีประสิทธิภาพจะเรียนรู้ว่าอะไรคือสิ่งที่สำคัญสำหรับตนเอง ความปรารถนาของตนและการตัดสินใจเพื่อเลือกแนวทางที่เหมาะสมกับตนเอง ไม่ปฏิบัติตนที่ไม่ส่งเสริมประโยชน์แต่ประพฤติดินที่มีคุณค่าและสร้างสรรค์

การสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น การปฏิบัติตนอย่างอบอุ่นและลึกซึ้ง การยอมรับความคิดเห็นของบุคคลอื่นอย่างไม่มีเงื่อนไข ไม่ตัดสินผู้อื่น และให้เกียรติผู้อื่น

การแสดงตัวตนต่อผู้อื่นอย่างจริงใจ การแสดงตัวตนกับบุคคลอื่นจะสามารถพัฒนาความสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ สร้างความไว้วางใจในตัวสมาชิกได้

การรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง ผู้นำกลุ่มจะไม่ปฏิเสธความรับผิดชอบหรือตำหนิผู้อื่น แต่จะสามารถจัดการสิ่งเหล่านั้นได้ด้วยเหตุผล รับฟังความวิพากษ์วิจารณ์ได้ แต่ในขณะที่เดียวกันก็ไม่เพิกเฉยต่อคำกล่าวเหล่านั้นแต่นำมาพัฒนาตนเองต่อไป

การตั้งเป้าหมายอย่างชัดเจน ผู้นำกลุ่มสามารถตั้งเป้าหมายที่เป็นจริงถึงการประเมินสิ่งที่คาดหวังไม่ว่าจะผลจะออกมาในแง่บวกหรือแง่ลบ แต่มีการตระหนักถึงทักษะของตนที่จะสามารถพัฒนาให้เป้าหมายที่ตั้งไว้เป็นจริง

ด้วยเหตุนี้ลักษณะของผู้นำกลุ่มที่ดีนั้น เมื่อพิจารณาลำดับแรกผู้นำกลุ่มต้องมีการกำหนดเป้าหมายของการทำกลุ่มให้ชัดเจน รับรู้ความรู้สึกภายในจิตใจเกี่ยวกับตนเองก่อนเพื่อที่จะสามารถควบคุมตนเองไม่ให้เกิดผลกระทบต่อความรู้สึกของสมาชิกในกลุ่ม หลังจากนั้นจึงเริ่มสร้างสัมพันธภาพอันดีกับสมาชิกภายในกลุ่ม สร้างบรรยากาศอันดีระหว่างสมาชิกด้วยกันและผู้นำกลุ่ม สร้างความไว้วางใจ แสดงความจริงใจ ประพฤติตนอย่างมีคุณค่า ไม่ตำหนิผู้อื่น และรับฟังด้วยเหตุผล พร้อมทั้งจะปรับปรุงตนเองและรู้จักรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง

2.4 กระบวนการให้คำปรึกษากลุ่ม

กระบวนการให้คำปรึกษาไม่ว่าแบบใดก็ตามจะมีกระบวนการทั้งหมดอยู่ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเริ่มต้น ขั้นทำงาน และขั้นยุติ โดยผู้ให้คำปรึกษาจะต้องให้ความสำคัญและใส่ใจในทุกขั้นตอนของการให้คำปรึกษา(ศิริบุรณ์ สายโกสุม. 2555: 21-22) ในขณะที่วัชร ทรัพย์มี (วัชร ทรัพย์มี. 2549: 18-20) ได้เพิ่มเติมขั้นตอนของการเตรียมการ และขั้นตอนการเลือกสมาชิกไว้ดังนี้

ขั้นเตรียมการ

ผู้ให้คำปรึกษาต้องทำการจัดกลุ่มแต่ละกลุ่มว่าต้องการกลุ่มประเภทใด จำนวนสมาชิกในกลุ่ม การให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนั้นมีวัตถุประสงค์อะไร เป็นกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหา หรือเพื่อการพัฒนา รวมถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้ากลุ่ม กำหนดกระบวนการ ขั้นตอนการให้คำปรึกษา จำนวนครั้งของการให้คำปรึกษา ระยะเวลาในการดำเนินการกลุ่ม กลวิธีในการดำเนินการกลุ่มและการติดตามผล

ขั้นคัดเลือกสมาชิก

โดยคำนึงถึงองค์ประกอบสำคัญไม่ว่าจะเป็นการคัดเลือกสมาชิกที่มีปัญหา หรือกลุ่มที่มีความต้องการเหมือนกัน ทั้งเพศ อายุ ขนาดของกลุ่มช่วงเวลาและความถี่ในการดำเนินการกลุ่ม แนวคิด ทฤษฎีที่นำมาใช้การสัมภาษณ์รายบุคคลเพื่อเข้ากลุ่ม

ผู้ให้คำปรึกษาควรพูดคุยกับผู้รับคำปรึกษาเป็นรายบุคคล เพื่ออธิบายวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษากลุ่ม รวมถึงประโยชน์จากการเข้ารับการให้คำปรึกษา บทบาทหน้าที่ เปิดให้สอบถามเกี่ยวกับกระบวนการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ช่วงเวลา จำนวนครั้ง ตลอดจนการเข้ากลุ่มด้วยความสม่ำเสมอสำหรับกระบวนการและขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่มแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นเริ่มต้น

ขั้นเริ่มต้น คือ การแนะนำตัวของสมาชิกกับผู้ให้คำปรึกษา อธิบายกฎเกณฑ์ วัตถุประสงค์ เป้าหมายที่สำคัญของกลุ่ม โดยขั้นตอนนี้สมาชิกจะทำการตรวจสอบสมาชิกคนอื่นในกลุ่มเพื่อนำไปสู่การเปิดเผยตนเองต่อสมาชิก สามารถใช้เวลาในขั้นตอนนี้มากกว่า 2 ครั้ง เพื่อให้เกิดความไว้วางใจกันและกันของสมาชิกภายในกลุ่ม โดยกลุ่มที่ทำอาศัยอยู่ที่เดียวกันอาจมีความรู้สึกในใจที่ต้องจัดการให้เรียบร้อยก่อนการดำเนินการกลุ่มในขั้นต่อไป สำหรับกลุ่มที่มาจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกันอาจใช้ระยะเวลามากขึ้นเพื่อให้เกิดบรรยากาศที่ผ่อนคลายและนำไปสู่การแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน

ขั้นทำงาน

ขั้นทำงาน คือ ขั้นของการพูดคุยถึงปัญหาหรือเรื่องราวของสมาชิกในกลุ่ม หากภายในกลุ่มมีพลังขับเคลื่อนมากสมาชิกในกลุ่มจะรู้สึกถึงการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม มีส่วนร่วมในการพูดคุย สนทนา นำไปสู่การช่วยเหลือกันอย่างเต็มที่ ซึ่งผู้ให้คำปรึกษาจะสังเกตและเอื้อเพื่อให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ในขั้นนี้จะต้องใช้เวลาในการพบกันหลายครั้ง หรือจนกว่าการให้คำปรึกษารั้งนี้จะได้ผล โดยผู้ให้คำปรึกษาจะเอื้ออำนวยให้สมาชิกพูดเรื่องราวของตน ยอมรับความเป็นจริง รู้จักตนเอง มองเห็นวิธีการแก้ปัญหาปรับเปลี่ยนพฤติกรรม รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

ขั้นยุติ

ขั้นยุติ คือ ขั้นจบการให้คำปรึกษา ซึ่งในขณะที่ใกล้จะจบการยุติการทำงานกลุ่มต้องเตรียมพร้อมสมาชิกให้พร้อมกับการยุติมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน วางแผนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน ว่าได้พัฒนาไปอย่างไรบ้าง ให้สมาชิกกล่าวอำลากัน โดยปกติจะใช้เวลาเพียงครั้งเดียวในการยุติกลุ่ม

จากการศึกษากระบวนการให้คำปรึกษากลุ่มพบว่า กระบวนการขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่มอยู่ 3 ขั้นตอน แบ่งเป็น ขั้นเริ่มต้น ขั้นดำเนินการ และขั้นยุติ โดยในขั้นเริ่มต้นจะเป็นการแนะนำตัว สร้างสัมพันธภาพ การเปิดเผยตัวตนของสมาชิกภายในกลุ่มซึ่งระยะเวลาในการทำกลุ่มขึ้นอยู่กับสถานการณ์ภายในกลุ่มนั้นๆ ส่วนในขั้นดำเนินการ จะเป็นขั้นสำรวจปัญหา ร่วมกันสนทนา ให้สมาชิก

ช่วยกันปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่ผลดีกับตนเองนำไปสู่การพัฒนาตนตามที่ตั้งใจไว้ ในขั้นตอนนี้อาจใช้เวลาในการให้คำปรึกษาหลายครั้ง และขั้นตอนสุดท้ายขั้นสุดท้าย เป็นขั้นตอนของการยุติการให้คำปรึกษาสรุปเรื่องราวการพัฒนาตนของสมาชิก ล้ำลากัน โดยขั้นตอนนี้มีเพียงครั้งเดียวเท่านั้น

3. การให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน

3.1 ความหมายการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน

การให้คำปรึกษาแบบผสมผสาน (Eclectic counseling) เฟดริก ชาร์ล ธอน (Frederick Charles Thorne. 1950) เป็นผู้ให้กำเนิดการให้คำปรึกษาแบบผสมผสาน เริ่มใช้ในปี 1950 เป็นการนำการให้คำปรึกษาแบบนำทางและแบบไม่นำทางมาใช้ผสมผสานกัน โดยมีแนวคิดที่ว่ามนุษย์มีความแตกต่างกัน ดังนั้นการแก้ปัญหาควรคำนึงถึงบุคคล และมองตามสถานการณ์ ไม่ควรใช้เพียงวิธีเดียว แต่ควรเลือกใช้วิธีการที่หลากหลาย ซึ่งผู้ให้คำปรึกษาสามารถเลือกใช้ทฤษฎีต่างๆ ได้อย่างเสรี เลือกใช้วิธีการที่เหมาะสม อาจใช้วิธีการให้คำปรึกษาแบบไม่นำทางไปก่อนแล้วจึงผสมผสานเทคนิคที่ผู้ให้คำปรึกษาคิดว่าเหมาะสมเข้าไป (คมเพชร ฉัตรสุกุล. 2529: 90) เช่นเดียวกันกับ สถิตย์ วงศ์สุวรรณ (สถิตย์ วงศ์สุวรรณ. 2531: 21) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบนำทางและแบบไม่นำทางไม่ได้เหมาะสมในทุกสถานการณ์ หากจะให้ผลการเข้ารับปรึกษาได้ผลดีควรปรับใช้ทฤษฎีต่างๆ ตามสถานการณ์ของบุคคลนั้น ไม่ควรยึดเพียงวิธีการใดเพียงหนึ่งเดียว การเลือกใช้ทฤษฎีเพียงทฤษฎีเดียวมักมีข้อจำกัด ควรเลือกวิธีที่เหมาะสมที่สุดจากหลายหลายทฤษฎี แล้วนำมาเรียบเรียงให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้รับคำปรึกษา(อาภา จันทรสุกุล. 2535: 18)

ในขณะที่ พงษ์พันธ์ และวิไลลักษณ์ (พงษ์พันธ์ และวิไลลักษณ์. 2556: 43) ได้สรุปจุดเด่นของทฤษฎีการให้คำปรึกษาแต่ละทฤษฎีไว้เพื่อให้นำไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม และยังคงกล่าวถึงการให้คำปรึกษาแบบผสมผสานว่า เป็นการใช้เทคนิคและกระบวนการการให้คำปรึกษาที่ใช้ควบคู่กับทฤษฎีจะช่วยให้เกิดความสำเร็จในเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยดึงความสำคัญของแต่ละทฤษฎีออกมาใช้

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดจากนักวิชาการจากต่างประเทศที่ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการใช้การให้ปรึกษาแบบผสมผสานไว้ว่าการใช้ทฤษฎีเพียงทฤษฎีเดียวไม่สามารถช่วยให้การให้คำปรึกษาลุล่วงไปได้ด้วยดี ควรเลือกวิธีการที่เหมาะสมในแต่ละทฤษฎีออกมาใช้ผสมผสานกัน (สถิตย์ วงศ์สุวรรณ. 2531) และเป็นการประยุกต์และเลือกใช้ทฤษฎีให้เหมาะสมกับปัญหา เลือกใช้วิธีการที่ง่ายและเหมาะสมกับผู้รับคำปรึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเองต่อไป (ขวัญชนก นันทะชาติ. 2531)

จากการศึกษาความหมายเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแบบผสมผสาน กล่าวโดยสรุปได้ว่าการให้คำปรึกษาแบบผสมผสาน คือ การประยุกต์ใช้แนวทฤษฎีที่หลากหลาย ให้ความช่วยเหลือบุคคลโดยไม่ยึดติดทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งเพียงอย่างเดียว โดยเลือกใช้ทฤษฎีให้เหมาะสมกับบุคคลและสถานการณ์ต่างๆ อีกทั้งยังเป็นการช่วยเหลือบุคคลให้มีประสิทธิภาพในการตัดสินใจดีขึ้น

3.2 เทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน

การให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเป็นเทคนิคที่ได้ประโยชน์มาก เพราะจะเป็นการช่วยกระตุ้นให้เกิดกระบวนการทำงานภายในกลุ่ม แต่เทคนิคก็เป็นเพียงเครื่องมือหนึ่งที่ช่วยให้เราขับเคลื่อนการทำงานให้เกิดผล แต่สิ่งสำคัญหากยึดติดอยู่กับการใช้เทคนิคจนเกินไปอาจทำให้ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มได้ ผู้ให้คำปรึกษาควรใช้เหตุผลในการปรับเปลี่ยนเทคนิคและเลือกเทคนิคที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพของตนเพื่อให้สามารถกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่ คอเรีย

(Corey. 2012: 446-447) ได้กล่าวถึงเทคนิคของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานไว้ว่าเป็นเลือกใช้เทคนิคที่เอื้ออำนวยต่อกระบวนการกลุ่ม พิจารณาถึงทฤษฎีที่จะส่งผลต่อวิธีการที่เรานำมาประยุกต์ใช้ เพราะในแต่ละทฤษฎีก็มีความความแตกต่างกัน และการนำไปใช้ก็ควรคำนึงถึงสมาชิกในกลุ่ม วัตถุประสงค์ในการทำกลุ่ม ขั้นตอนกระบวนการ สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ เทคนิคที่นำไปใช้นั้นต้องสัมพันธ์กันกับแนวคิดทฤษฎีและเห็นถึงคุณค่าของการใช้วิธีการต่าง ๆ นั้น ผู้ให้คำปรึกษาไม่จำเป็นจะต้องใช้เทคนิคเพียงเทคนิคเดียว สามารถปรับรูปแบบเทคนิคทฤษฎีต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับการทำกลุ่มของเรา ได้ตามความเหมาะสม

3.3 บทบาทของผู้ให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน

การให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานนั้นบทบาทของผู้ให้คำปรึกษาต้องใช้มุมมองของแต่ละทฤษฎีเข้ามาเป็นพื้นฐาน ซึ่งผู้ให้คำปรึกษาจะเป็นผู้นิยามความสำคัญและบทบาทหน้าที่ด้วยตนเอง โดยดูวัตถุประสงค์ ประเภทของกลุ่มเป็นหลัก ดังนั้นสิ่งที่สำคัญที่จะไปสู่ความสำเร็จของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานคือ (Corey. 2012: 443-444) ได้กล่าวไว้ว่า

1. ผู้ให้คำปรึกษาจะเป็นผู้เอื้ออำนวยให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์ เรียนรู้รูปแบบ พฤติกรรมการแบ่งปันความซื่อสัตย์ และการสื่อสารกับบุคคลอื่นๆ
2. ผู้ให้คำปรึกษาจะเป็นผู้ปรับเปลี่ยนสมาชิกให้เข้าสู่กระบวนการกลุ่มเรียนรู้การดำเนินการกลุ่มอย่างมีพลวัติ
3. ผู้ให้คำปรึกษาต้องให้ความสนใจกับอวัจนภาษา ในการสื่อสารของสมาชิกกลุ่มรวมถึงรับรู้ความรู้สึกได้อย่างรวดเร็ว ตั้งใจฟังสิ่งที่สมาชิกสื่อสาร เพื่อจะได้สามารถช่วยให้สมาชิกผ่านพ้นปัญหาและเข้าใจตนเองได้มากขึ้น
4. ผู้ให้คำปรึกษาต้องเอื้ออำนวยให้เกิดบรรยากาศแห่งการสนทนาหาประเด็นอื่นๆ เกี่ยวกับสมาชิกในกลุ่มสร้างความไว้วางใจเชื่อใจความปลอดภัย
5. ผู้ให้คำปรึกษากำหนดข้อตกลงของกลุ่มหน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกกลุ่มแต่ละคนให้อยู่ในขอบเขต ดูแลสมาชิกทุกคนภายในกลุ่ม

บทบาทสำคัญของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานคือเป็นผู้อำนวยกลุ่มโดยใช้ทฤษฎีแต่ละทฤษฎีเป็นพื้นฐานปรับเปลี่ยนสมาชิกให้เข้าร่วมกระบวนการกลุ่ม สามารถสื่อสารเรื่องราวต่างๆ รวมทั้งกำหนดข้อตกลงต่างๆ ให้แก่สมาชิก

3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน

ขวัญชนก นันทะชาติ (2558: 92-144) ผลของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคมของหญิงวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 8 คน โดยมีอายุระหว่าง 15-19 ปี ใช้ระยะเวลาในการทดลองทั้งสิ้น 9 ครั้ง ผลจากการวิจัยพบว่า หญิงวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์หลังจากได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคมมีความรู้สึกทางด้านพัฒนาการทางสังคมทั้งโดยรวมและรายได้สูงขึ้น กล่าวที่จะเปิดเผยสถานภาพการตั้งครรภ์ของตนเองกับบุคคลอื่น อีกทั้งยังมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม สามารถปรับตัวและยอมรับบทบาททางสังคมสูงขึ้น เกิดเจตคติที่ดีต่อผู้อื่น สามารถยอมรับบทบาทความเป็นแม่ตามที่สังคมคาดหวังไว้

4. แนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ในการให้คำปรึกษาแบบผสมผสาน

4.1 ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง (Reality therapy)

จิตแพทย์ชาวอเมริกัน วิลเลียม กลาสเซอร์ (William Glasser) ผู้เริ่มให้บริการปรึกษาแบบเผชิญความจริง กลาสเซอร์เชื่อว่าคนเราต้องการการมีเอกลักษณ์ (Identity) ความต้องการดังกล่าวจะเป็นตัวขับเคลื่อนให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ แบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ ต้องการที่จะรักและได้รับความรัก (need to love to be loved) และการต้องการมีคุณค่าในตนเองการมีคุณค่าต่อสังคม (need to feel worthwhile to ourselves and others) (พงษ์พันธ์, วิไลลักษณ์. 2556:150) จึงเริ่มพัฒนาการบำบัดแบบใหม่ขึ้น การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง จึงถูกพัฒนามาเพื่อให้ตัดสินใจและควบคุมพฤติกรรมโดยมีการพิจารณา มนุษย์ตามหลักการดังนี้

1. การกระทำของมนุษย์มีเป้าหมาย มนุษย์อยากเป็นส่วนหนึ่งในสังคม มุ่งหมายอำนาจ (power) มีความสนุกสนาน และต้องการความเป็นอิสระ มีระบบควบคุม ได้ผลตามที่ต้องการจะภูมิใจในตนเอง

2. ความต้องการควบคุมพฤติกรรม มุ่งเน้นเหตุการณ์ปัจจุบันมากกว่าอดีตที่ผ่านมาไปแล้ว เชื่อว่ามนุษย์สามารถเปลี่ยนแปลงตนเองได้หากเข้าใจความจริง สิ่งที่ไม่ดีก็ปรับปรุงแก้ไข

3. มีวิจรณ์ญาณในการแก้ไขสถานการณ์ต่างๆ มีความรับผิดชอบต่อตนเองตัดสินใจได้ด้วยตนเองโดยปราศจากการควบคุมจากสิ่งอื่นๆ

4. เชื่อว่าตนเองสามารถกระทำการสิ่งต่างๆได้เชื่อว่าตนเองจะประสบความสำเร็จ กล้าต่อสู้กับอุปสรรค

5. ได้ให้ความรักและได้รับความรักจากบุคคลอื่นทำให้เกิดคุณค่าในตนเองลักษณะสำคัญของแนวคิดทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง คือ การมุ่งเน้นไปที่พฤติกรรมในปัจจุบัน มองเห็นภาพของความเป็นจริง (Pictures of Reality) ต้องการเน้นให้บุคคลได้รู้ตัวขณะทำพฤติกรรมโดยไม่ถึงทัศนคติในตอนนั้น เพราะทฤษฎีนี้เชื่อว่า เมื่อพฤติกรรมเปลี่ยนทัศนคติจะเปลี่ยนไปด้วยโดยไม่ถึงเรื่องราวในอดีตต้องอยู่กับปัจจุบันและอนาคตเนื่องจากอดีตไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้เน้นการมีความรับผิดชอบ (Responsibility) สามารถเรียนรู้และแก้ไขเมื่อเราได้กระทำผิดพลาด

จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการให้คำปรึกษา

1. ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเป็นตัวของตัวเอง (autonomy) รับผิดชอบต่อความต้องการของตนเอง กล้าเผชิญความจริง

2. ผู้รับคำปรึกษารับผิดชอบที่จะแก้ปัญหา มีทักษะการคิดแก้ปัญหา และมองไปยังอนาคต

3. ผู้รับคำปรึกษาตระหนักในคุณค่าของตนเอง รู้จักการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น รู้จักให้และได้รับความรักจากผู้อื่น

4. ค้นพบและรู้จักตนเอง เข้าใจความต้องการของตน สนองความต้องการของตนอย่างมีประสิทธิภาพ และไม่ส่งผลกระทบต่อด้านสิทธิของผู้อื่น

5. ช่วยให้สามารถประเมินได้ว่าสิ่งใดที่ควรกระทำสิ่งใดที่ไม่ควรกระทำ (วัชร ทรัพย์มี.

กระบวนการและเทคนิคการให้คำปรึกษา

ขั้นตอนการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง

1. สร้างสัมพันธภาพให้เกิดการยอมรับจากผู้รับคำปรึกษา สร้างบรรยากาศความอบอุ่น และเป็นกันเอง การไว้ใจ ให้ผู้รับคำปรึกษาได้ประเมินตนเอง มองเห็นความจริง และรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง
2. ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้สำรวจความต้องการ (Wants) ใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้รับคำปรึกษาได้ทบทวน สิ่งที่ผู้รับคำปรึกษาต้องการหรือคาดหวังจากบุคคลรอบตัว ไม่ว่าจะเป็น เพื่อน หรือ ครอบครัว
3. สำรวจพฤติกรรมการใช้ชีวิตประจำวันของผู้รับคำปรึกษา เน้นเหตุการณ์ปัจจุบันไม่ มุ่งเน้นที่อดีตเพราะไม่สามารถแก้ไขอะไรได้ ให้ผู้รับคำปรึกษาเชื่อว่าการกระทำในปัจจุบันต่างหากที่สำคัญที่สุด
4. ให้ผู้รับคำปรึกษาประเมินพฤติกรรมของตนเอง (Evaluation) เพื่อตรวจสอบว่า พฤติกรรมปัจจุบันเป็นสิ่งที่ตอบสนองความต้องการของผู้รับคำปรึกษาหรือไม่
5. ให้ผู้รับคำปรึกษาได้มีการวางแผน (Planning) มีการวางแผนร่วมกันเพื่อช่วยกันปรับ พฤติกรรม มีการวางแผนให้ผู้รับคำปรึกษาได้ปฏิบัติตามเมื่อผู้รับคำปรึกษาทำได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ก็จะ เกิดคุณค่าของตนเอง มีความรับผิดชอบ เชื่อมั่นในตนเองจนนำไปสู่การสร้างเอกลักษณ์ของตน

เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง

1. การใช้หลักความจริง (Reality) หากต้องการแก้ปัญหาอย่างแท้จริงต้องกล้าเผชิญ ความเป็นจริงไม่หนีถึงพฤติกรรมในอดีตไม่ว่าจะเป็นของบุคคลอื่นหรือของตนเอง
2. การใช้หลักความรับผิดชอบ (Responsibility) รับผิดชอบในการกระทำของตน หากไม่ รับผิดชอบก็ไม่อาจเกิดการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องปลุกฝังเด็กให้มีความรับผิดชอบ ช่วยเหลือตนเองได้ มีสุขภาพจิตที่ดีไม่วิตรอนสิทธิผู้อื่น
3. การใช้หลักความถูกผิด (Right or Wrong) ประเมินพฤติกรรมที่ถูกผิด นำไปสู่การ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เหมาะสมโดยใช้หลักจริยธรรม
4. การตั้งคำถาม (Questioning) การตั้งคำถามที่เน้นไปที่การถึงผู้รับคำปรึกษา รวบรวม ข้อมูลที่สำคัญ ตลอดจนข้อมูลต่างๆ เพื่อช่วยผู้รับคำปรึกษาได้อย่างเหมาะสม
5. การมองโลกในแง่บวก (Being positive) หากผู้รับคำปรึกษาเจอสถานการณ์ที่เป็นแง่ลบ มา ผู้รับคำปรึกษาจะไม่ตอบสนองในความรู้สึกนั้น แต่จะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเผชิญความจริงเน้นการ กระทำในแง่บวก เสริมแรงทางบวกอย่างสร้างสรรค์
6. อุปมา (Metaphors) ใช้การเปรียบเทียบในการสื่อความหมาย ยกตัวอย่างสถานการณ์ ประกอบให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจและมองเห็นภาพ
7. การใช้อารมณ์ขัน (Humor) เน้นความผ่อนคลายสนุกสนานร่วมด้วยเสียงหัวเราะอย่าง เป็นธรรมชาติ เพื่อลดสถานการณ์ที่กดดัน บรรยากาศการผ่อนคลายจะช่วยให้เกิดสัมพันธภาพที่ดี ระหว่างผู้รับคำปรึกษาและผู้ให้คำปรึกษา

8. การเผชิญหน้า (Confrontation) การเผชิญหน้าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้เสมอ ต้องมีการวางแผนรับมือให้พร้อมเพื่อเผชิญหน้ากับความจริง รับผิดชอบต่อสิ่งที่กระทำแม้ไม่สำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ จงตั้งใจปรับพฤติกรรมให้มีความเหมาะสมต่อไป

9. การชี้ประเด็น (Point Out) ผู้ให้คำปรึกษาชี้ให้เห็นถึงการขาดความรับผิดชอบของผู้รับคำปรึกษา

บทบาทของผู้ให้คำปรึกษา

1. ผู้ให้คำปรึกษาต้องสร้างสัมพันธภาพ เป็นมิตร จริงใจ แสดงความใส่ใจเต็มใจช่วยเหลือให้ผู้รับคำปรึกษาประสบความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

2. ผู้ให้คำปรึกษาต้องไม่ตัดสินหรือประเมินพฤติกรรมของผู้รับคำปรึกษา แต่จะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเผชิญความจริงและแก้ปัญหาได้

3. ผู้ให้คำปรึกษาชี้แนะแนวทางพฤติกรรมที่เหมาะสม เป็นตัวอย่างของบุคคลที่มีพฤติกรรมความรับผิดชอบ

4. ผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษาหารือร่วมกันเพื่อวางแผนปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เสริมแรง มองเห็นศักยภาพ และเห็นคุณค่าของผู้รับคำปรึกษา

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง พบว่าการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงนั้นมองว่ามนุษย์มีเป้าหมาย พร้อมทั้งจะปรับปรุงแก้ไขตนเองมีความรับผิดชอบและกล้าต่อสู้กับอุปสรรคจนประสบความสำเร็จ และต้องการเน้นให้บุคคลรู้ตัวขณะทำพฤติกรรม เน้นการมีความรับผิดชอบ โดยมีจุดประสงค์สำคัญที่ให้ผู้รับคำปรึกษาตัดสินใจถึงสิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำ ค้นพบตนเองสามารถแก้ปัญหาและมองไปยังอนาคตได้ พร้อมใช้เทคนิคการตั้งคำถาม การเผชิญหน้า การมองโลกในแง่บวก ผู้ให้คำปรึกษา

4.2 ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบบุคคลเป็นศูนย์กลาง (Person centered therapy)

หลักการสำคัญของทฤษฎี

คาร์ล อาร์ โรเจอร์ (Carl R. Rogers) เชื่อว่ามนุษย์มีเหตุผล มีศักยภาพในการแก้ปัญหา กล้าเผชิญความจริง สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง มีคุณค่าและเป็นผู้ไว้วางใจได้ ต้องการเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ ทำหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถ แต่การที่บุคคลปฏิบัติตนไม่เหมาะสมนั้นอันเนื่องมาจากการพบปัญหาและจำเป็นที่จะต้องปกป้องตนเองทั้งที่จริงๆ แล้วบุคคลต้องการปรับปรุงตนเองให้เข้ากับสังคมมากกว่า และไม่ยอมรับแนวความคิดที่กล่าวว่ามนุษย์ไม่มีเหตุผล และชอบทำลาย แต่การที่มนุษย์ปฏิบัติตนเช่นนั้นเป็นเพราะพบปัญหาจึงจำเป็นจะต้องปกป้องตนเอง โรเจอร์ได้กล่าวถึงมนุษย์ไว้

5 ประการ (พงษ์พันธ์;และวิไลลักษณ์ พงษ์โสภา. 2556: 103; วัชรวิทย์. 2556 :61)

มนุษย์เป็นผู้มีความสามารถ มีคุณค่า มีความสามารถในการตัดสินใจ มีสติปัญญา และมีเสรีภาพในการกระทำแสดงความคิดเห็น พร้อมทั้งจะปรับปรุงตนเอง มีความเป็นไปได้อย่างดีที่จะพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพและเหมาะสมกับตนเอง

มนุษย์สามารถพัฒนาตนเองได้ มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม พยายามพัฒนา และควบคุมตนเองได้ มนุษย์สามารถพัฒนาตนเองได้ดียิ่งขึ้นไปอีกเมื่อได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม การจัดสภาพการณ์ในการให้คำปรึกษาตามแนวคิดทฤษฎีนี้จึงจำเป็นอย่างยิ่ง

มนุษย์เป็นคนดีและเชื่อถือได้ การกระทำที่ไม่ดีที่เกิดขึ้นเป็นเพราะความรู้สึกนึกคิดไม่สัมพันธ์กันกับสภาพความเป็นจริงมนุษย์จึงใช้กลวิธีต่างๆเพื่อปกป้องตนเอง การเพิ่มประสบการณ์ใหม่จะทำให้พัฒนาตนเองเป็นคนดีได้

มนุษย์รับรู้ผ่านประสบการณ์ มนุษย์รับรู้เหตุการณ์ต่างไม่ว่าจะเกี่ยวกับตนเองหรือสิ่งแวดล้อมผ่านประสบการณ์ ซึ่งประสบการณ์เหล่านั้นมีการเปลี่ยนแปลงโดยตลอด ดังนั้นการรับรู้ของมนุษย์แต่ละคนอาจมีความแตกต่างกัน หากบุคคลนั้นเคยอยู่ในสถานการณ์ที่ถูกการเอาใจใส่เปรียบกันก็จะทำให้รู้สึกต่อต้าน คิดว่าสังคมไม่ยุติธรรม การรับรู้ทัศนคติ ความรู้สึกนึกคิดของผู้รับคำปรึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญไม่ควรอย่างยิ่งที่ผู้ให้คำปรึกษาจะตัดสินใช้ความรู้สึกนึกคิดของตนเป็นหลัก

มนุษย์ต้องการการยอมรับจากผู้อื่น ต้องการความรัก ความเอื้ออาทร ความเอาใจใส่ และได้รับการยอมรับนับถือจากคนรอบข้าง ดังนั้นผู้ให้คำปรึกษาควรมีทัศนคติที่ดี และยอมรับโดยปราศจากเงื่อนไข (Unconditioned positive regard)

การพัฒนาด้านจิตใจ

การพัฒนาด้านจิตใจ (Psychological Development) มนุษย์ได้รับประสบการณ์จากสังคมในสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน การรับรู้หรือการยอมรับจากคนอื่นส่งผลโดยตรง ตัวอย่างเช่นถ้าเด็กเห็นว่าครอบครัว ครู เพื่อนเห็นคุณค่าในตัวเขา ก็จะเกิดความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า ได้รับการยอมรับ และหากมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่นก็จะเกิดความพึงพอใจที่ได้รับการตอบสนอง

การพัฒนาและเงื่อนไข

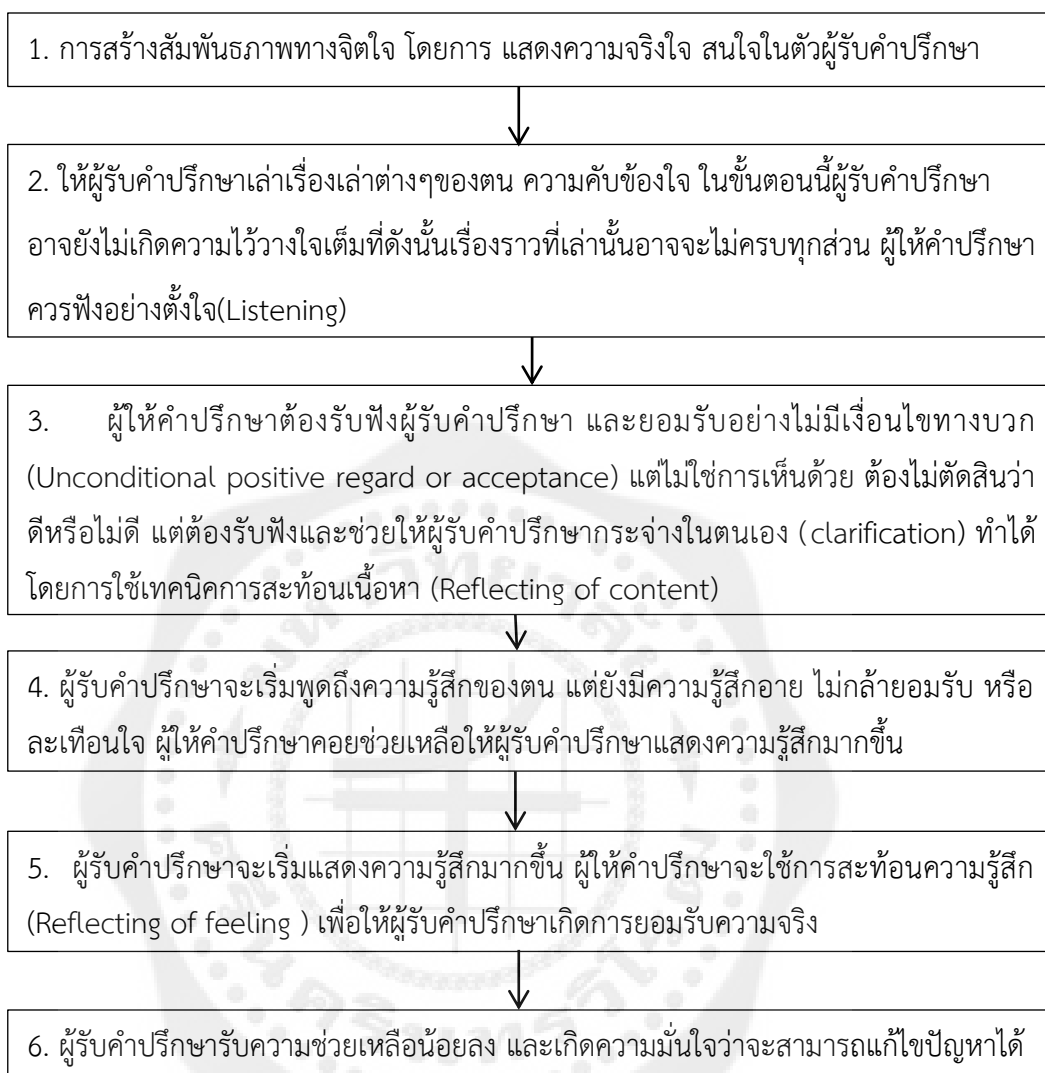
การพัฒนาและเงื่อนไข (Development and conditionality) โรเจอร์มองว่าพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่ภายใต้เงื่อนไขโดยไม่สนใจความเชื่อและค่านิยมของตน เขาแต่ยอมรับความเชื่อของผู้อื่นเพื่อให้ผู้อื่นมองเห็นตนเป็นที่รักสุดท้ายจะพบแต่ความวิตกกังวล การสูญเสียความเป็นตัวของตัวเองจะทำให้ไม่รู้สึกคุ้นเคยกับตนเอง

โรเจอร์เชื่อว่าการยอมรับโดยปราศจากเงื่อนไขจากบุคคลอื่นจะสามารถทำให้เกิดการยอมรับตนเอง ผู้ให้คำปรึกษาควรมุ่งให้เกิดการให้เกียรติและยอมรับผู้อื่นถึงแม้ว่าบุคคลจะไม่ได้การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไขจากเพื่อนหรือครอบครัวเลยก็ตาม

จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการให้คำปรึกษา

1. เพื่อให้เกิดการพิจารณา และยอมรับตนเองตามความเป็นจริง
2. เพื่อให้พิจารณาสิ่งต่างๆในแง่มุมใหม่ มีความยืดหยุ่นและพร้อมจะเปิดรับประสบการณ์ต่างๆแม้จะเป็นประสบการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ก็สามารถใช้เหตุผล ข้อเท็จจริง และจิตสำนึก จนสามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง กระทำการต่างๆได้โดยไม่ลังเล มีกำลังใจ เลือกวิธีการดำเนินชีวิตเป็นของตนเอง
4. เพื่อให้มีความรับผิดชอบต่อตนเอง มีเหตุผล รู้สึกว่าตนเองนั้นมีคุณค่าเพิ่มขึ้นพัฒนาตนเองได้
5. เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามในระยะยาว เป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพ ใช้ชีวิตอย่างมีความสุข มีสุขภาพจิตที่ดี

กระบวนการและเทคนิคการให้คำปรึกษา

บทบาทของผู้ให้คำปรึกษา

1. อำนวยประโยชน์ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกับผู้รับคำปรึกษา
2. สร้างบรรยากาศที่อบอุ่นแสดงให้เห็นถึงความพร้อมให้ความช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษา
3. ให้เกียรติ เห็นคุณค่า ยอมรับความแตกต่างของบุคคล
4. เห็นอกเห็นใจ แสดงความจริงใจ และไวต่อความรู้สึกของผู้รับคำปรึกษา
5. เข้าใจผู้รับคำปรึกษา แต่จะไม่ตัดสินใจแทนผู้รับคำปรึกษาไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตาม

จากการศึกษาทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบบุคคลเป็นศูนย์กลางพบว่าทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่ามนุษย์มีเหตุผล มีคุณค่าในตนเอง มีศักยภาพในการแก้ปัญหา สามารถปรับปรุงตน และสามารถตัดสินใจได้โดยผ่านประสบการณ์ ดังนั้นสิ่งสำคัญที่ผู้รับคำปรึกษาจะต้องมีคือการยอมรับโดยปราศจากเงื่อนไข จุดมุ่งหมายสำคัญของการให้คำปรึกษาเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง พิจารณาสິงต่างๆในมุมมองใหม่ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และเกิดความเจริญงอกงามในระยะยาว ซึ่งมีกระบวนการสำคัญคือการเริ่มสร้างสัมพันธภาพทางจิตใจ ผู้ให้คำปรึกษาฟังอย่างตั้งใจ และยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข คอยช่วยเหลือให้แสดงความรู้สึกมากขึ้น ผู้ให้คำปรึกษาจะสะท้อนความรู้สึก ให้ผู้รับคำปรึกษายอมรับสิ่งที่

เกิดขึ้น จนผู้รับคำปรึกษาสามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง บทบาทที่สำคัญของผู้ให้คำปรึกษาคือไม่ตัดสินใจแทนผู้รับคำปรึกษา ให้เกียรติ และยอมรับความแตกต่างของบุคคล

4.3 ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม (Rational Emotive Behavior Group Counseling)

หลักการสำคัญของทฤษฎี

แอลเบิร์ต เอลลิส (Albert Ellis) นักจิตวิทยาคนแรกๆ ที่เน้นในเรื่องการรู้คิดต่อพฤติกรรม เน้นถึงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของการรู้คิด อารมณ์และพฤติกรรม จากพื้นฐานของประสบการณ์ที่เอาชนะปัญหาทางอารมณ์และมีผลติดตามมายับยั้งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในวัยเด็ก โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นว่า ความคิดเป็นสาเหตุของ ความรู้สึก และผู้ให้คำปรึกษาจะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ความรู้สึกที่มาจากความคิดสามารถควบคุมความรู้สึกที่มาจากความคิด มีโอกาสฝึกฝนพฤติกรรม เกิดพฤติกรรมกล้าแสดงออก กิจกรรมต่างๆ และได้รับข้อมูลกลับเกี่ยวกับพฤติกรรมการแสดงออก (ศิริบูรณ์ สายโกสม. 2555: 154; ลักขณา สิริวัฒน์. 2551: 185)

ทฤษฎีนี้มีแนวคิดที่ว่าอารมณ์ เหตุผล และพฤติกรรมของบุคคลมีความสัมพันธ์กันซึ่งจะส่งผลต่อพฤติกรรม หลักการสำคัญของการให้คำปรึกษาแบบพิจารณา เหตุผล อารมณ์และพฤติกรรมคือ

1. ความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ และการกระทำมีความเกี่ยวข้องกันและมีผลต่อกัน
2. มนุษย์เป็นบุคคลที่มีเหตุผลและไร้เหตุผล แต่เมื่อมนุษย์ใช้ความคิดโดยยึดเหตุผลเป็นหลักจะสามารถแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ
3. มนุษย์ได้รับการอบรมสั่งสอนหรือมีประสบการณ์ให้มองเห็นตนเองและบุคคลอื่นในมุมมองต่างๆ ทำให้มีอารมณ์ต่างๆ ไม่ว่าจะรัก รื่นเริง หรืออารมณ์โกรธ
4. การที่มนุษย์มีอารมณ์ที่ไม่ดีนั้นมาจากความคิดที่ไม่มีเหตุผล มาจากการรับรู้และทัศนคติของเขามีต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
5. เชื่อว่ามนุษย์สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงความคิดและค่านิยมที่ไม่มีเหตุผลได้ และนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงการกระทำ เปลี่ยนระบบความคิดและรับรู้ไปสู่ความคิดที่มีเหตุผล (วัชร ทรัพย์มี. 2556: 121)

จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการให้คำปรึกษา ดวงมณี จงรักษ์ (2549: 212)

1. ลดความคิดที่มีผลเสีย และเสริมสร้างความมีเหตุผล
2. คลายความวิตกกังวลที่เกิดขึ้น ไม่ให้บุคคลเกิดการตำหนิตัวเอง
3. ลดความรู้สึกในการมองโลกในแง่ร้าย และการตำหนิผู้อื่น
4. ให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดการสังเกต ดูความก้าวหน้าของตนเอง และรู้จักประเมินตนเอง
5. ผู้ให้คำปรึกษาแนะนำให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถโต้แย้งความคิดที่ไร้เหตุผล
6. สร้างเสริมนิสัยใหม่ให้แก่ผู้รับคำปรึกษา สามารถเข้าร่วมกิจกรรม และมีพฤติกรรมที่เหมาะสม
7. ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาค้นพบอุปสรรคเกิดขึ้นใจการดำรงชีวิต (ดวงมณี จงรักษ์. 2549: 212)

กระบวนการและเทคนิคการให้คำปรึกษา

1. เสริมสร้างกำลังใจ โน้มน้าวให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดเจตคติที่ดี มีกำลังใจ
2. เน้นการให้คำปรึกษาแบบเน้นความรู้ความเข้าใจ (Cognitive counseling) ช่วยทำให้ผู้รับคำปรึกษาละทิ้งความคิดที่ว่าทุกคนมีความสมบูรณ์พร้อมทุกด้าน

3. ให้คำปรึกษาด้านอารมณ์ (Emotive Counseling) ให้ผู้รับคำปรึกษาเห็นความแตกต่างระหว่างความจริงกับความหลอกลวง

4. ให้คำปรึกษาด้านพฤติกรรม (Behavioral Counseling) ให้ผู้รับคำปรึกษาพัฒนาความคิด นำเทคนิคมาใช้ หรือมอบหมายเป็นการบ้าน ให้เกิดการยอมรับโดยไม่มีเงื่อนไข (Unconditional acceptance)

5. เทคนิคข้อผิดพลาด (Making mistakes) เป็นเทคนิคที่ช่วยให้ผู้รับ คำปรึกษาเข้าใจและยอมรับว่าชีวิตของคนทุกคนไม่ได้สมบูรณ์แบบ เรียนรู้ที่จะยอมรับถึงความผิดพลาดในชีวิตของตนเองและผู้อื่น พร้อมทั้งพิจารณาถึงความผิดพลาดนั้นด้วยเหตุผล (พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์. 2554: 160; ลักษณะสิริวัฒน์. 2551: 181-182; Thompson. 2003: 200)

บทบาทของผู้ให้คำปรึกษา

ผู้ให้คำปรึกษาเป็นพี่เลี้ยงดูแลสมาชิกภายในกลุ่ม ให้กำลังใจเพื่อให้สมาชิกสามารถฝึกฝนพฤติกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน กระตุ้นให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดการเรียนรู้ เข้าใจและแก้ไขพฤติกรรมตนเองให้เหมาะสม โดยทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญกับความคิดที่ส่งผลต่อบุคคล ผู้ให้คำปรึกษามีลักษณะคล้ายครู และผู้รับคำปรึกษาเป็นผู้เรียน (พงษ์พันธ์ และวิไลลักษณ์ พงษ์โสภา. 2556: 94)

จากการศึกษาทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรมพบว่า เป็นทฤษฎีที่เน้นการรู้คิดต่อพฤติกรรม โดยความคิดเป็นสาเหตุของความรู้สึก ซึ่งผู้ให้คำปรึกษาจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง มีพฤติกรรมที่กล้าแสดงออก นอกจากนี้ทฤษฎีนี้ยังเชื่อว่ามนุษย์เป็นผู้มีเหตุผลและไร้เหตุผล แต่หากมนุษย์มีความคิดที่มีเหตุผลจะเกิดพฤติกรรมที่เหมาะสม ซึ่งหากเปลี่ยนแปลงความคิดและค่านิยมที่ไม่มีเหตุผลได้ มนุษย์จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงด้านการกระทำได้ จุดมุ่งหมายสำคัญของทฤษฎีนี้คือการลดความคิดที่มีผลเสีย ความวิตกกังวล การมองโลกในแง่ร้าย การตำหนิผู้อื่น และมุ่งเสริมสร้างนิสัยใหม่ให้มีเหตุผล ไม่ตำหนิตัวเอง ดูการเปลี่ยนแปลงของตนเองโต้แย้งความคิดที่ไม่เหตุผลจนนำไปสู่การมีพฤติกรรมที่เหมาะสม

4.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีที่นำมาใช้ในการให้คำปรึกษากลุ่ม

ปาริญา ราพา (2554: 35-43) การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง และใช้ตัวแบบสัญลักษณ์เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จากผลการทดลองพบว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการให้คำปรึกษาแนวทฤษฎีเผชิญความจริงและใช้ตัวแบบสัญลักษณ์เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบต่อตนเองมีคะแนนความรับผิดชอบต่อตนเองสูงขึ้น

ดวงนภา มิ่งขวัญ (2560: 379-391) การให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริงเพื่อเสริมสร้างสุนทรียแห่งตนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย จากผลการทดลองพบว่านักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นมีคะแนนสุนทรียแห่งตนโดยรวมสูงขึ้นหลังการทดลองด้วยการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการชื่นชมตนเองมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.33 ซึ่งอยู่ในระดับสูง

กัณนิกา บาลจบ. (2557: 55-62) ผลของการใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มทฤษฎีพิจารณาเหตุผลอารมณ์ และพฤติกรรมร่วมกับการอบรมเพื่อพัฒนาความคาดหวังในความสามารถของตนเองที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนและความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมร่วมกับการอบรมเพื่อพัฒนาความคาดหวังในความสามารถของตนเองสามารถพัฒนาความรับผิดชอบด้านการเรียนและความมีวินัยในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มในระยะหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยในด้านความคาดหวังในความสามารถของตนเองมีความรับผิดชอบด้านการเรียน และความมีวินัยในตนเองระยะหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และในระยะติดตามผลสูงกว่าหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ณัฐนิช เจริญวรชัย. (2559: 83-92) ผลการศึกษากลุ่มตามทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อความสำนึกขอบคุณของนิสิตปริญญาตรี โดยการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการศึกษากลุ่มตามทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อความสำนึกขอบคุณของนิสิตปริญญาตรี โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 18 คน และใช้แบบประเมินความสำนึกขอบคุณและการศึกษากลุ่มตามทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง จากการศึกษาพบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นิสิตปริญญาตรีที่ได้รับการศึกษากลุ่มตามทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางมีคะแนนความสำนึกขอบคุณสูงกว่ากลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนิสิตปริญญาตรีที่ได้รับการศึกษากลุ่มตามทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางมีคะแนนความสำนึกขอบคุณในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เสาวณี เตชะพัฒนาวงษ์ (2558: 68-74) ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราบางแค เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มด้วยความสมัครใจ จำนวน 18 คน โดยใช้แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ และโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ทำการให้คำปรึกษากลุ่มจำนวน 9 ครั้ง พบว่าหลังจากการได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผู้สูงอายุมีการเห็นคุณค่าในตนเองด้านความกล้าเปิดเผยตัวในระดับปานกลาง มีความเชื่อมั่นในตนเองในระดับปานกลาง และการยอมรับตนเองและผู้อื่นในระดับดีมาก

สุนันทา พลับแดง. (2558: 186-195) ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเพื่อเพิ่มพฤติกรรมความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตรฝ่ายมัธยม โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุมจำนวน 8 คน กลุ่มทดลองจำนวน 8 คน และแบ่งการทดลองออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลการทดลอง ซึ่งผลการวิจัยพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมีความรับผิดชอบด้านการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แคทารีน และเบททานีย์ (Katherine Coleman, Bethany Mills. 2014: 1-72) ผลการให้คำปรึกษากลุ่ม 14 สัปดาห์สำหรับการเพิ่มพูนความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของหญิงวัยรุ่นอายุระหว่าง 15-16ปี โดยการให้คำปรึกษาทางจิตวิทยานี้ได้รับการออกแบบเพื่อสำรวจแง่มุมต่างๆของความเป็นตัวตนของวัยรุ่นหญิงและสร้างความเชื่อมั่นในตนเองในระดับสูง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น” เป็นวิจัยในรูปแบบกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Designs) มีวัตถุประสงค์การวิจัยคือ 1) เพื่อศึกษาระดับความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 2) เพื่อการเปรียบเทียบความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนและหลังการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน 3) เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่างกลุ่มคะแนนกับกลุ่มระดับชั้นเดียวกันที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน

รายละเอียดและขั้นตอนการดำเนินการวิจัยมีดังหัวข้อต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
2. การสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขนาดใหญ่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร ทั้งสิ้น จำนวน 19 โรงเรียน รวมนักเรียนทั้งสิ้น 19,968 คน (สพม1. 2561: ออนไลน์)

กลุ่มตัวอย่าง

1.กลุ่มที่ใช้ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) โดยการจับฉลาก จึงได้กลุ่มที่ศึกษาครั้งนี้เป็นโรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาคม และให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 392 คน

2.กลุ่มที่ใช้ในการทดลอง ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กับนักเรียนที่มีคะแนนจากแบบสอบถามความรับผิดชอบทางสังคมตั้งแต่ 25 เปอร์เซนต์ไถ่ลงมา และสมัครใจเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคม จำนวน 9 คนเป็นกลุ่มคะแนน สำหรับกลุ่มตัวอย่างระดับชั้นเดียวกัน ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นที่มัธยมศึกษาปีที่ 2 เพียงระดับชั้นเดียว เนื่องจากเป็นระดับชั้นที่มีคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ต่ำที่สุด โดยคัดเลือกจากนักเรียนได้คะแนนตั้งแต่เปอร์เซนต์ไถ่ที่ 25 ลงมา จะได้กลุ่มตัวอย่างวิจัยทั้งหมด 9 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างแบบระดับชั้นเดียวกัน ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามที่แนวคิดของ ทรอตเซอร์

(Trotzer. 1977) ที่แนะนำว่าการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่เป็นวัยรุ่นหรือผู้ใหญ่ควรมีกุ้มนละ 6-10 คน จึงจะมีประสิทธิภาพดีที่สุด

2. การสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่

1. แบบสอบถามวัดความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบ

ทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. แบบสอบถามวัดความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

1.1 ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎี เอกสาร บทความ วารสาร รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ มาสรุป จากนั้นกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อสังคม

1.2 ผู้วิจัยพัฒนาและสร้างแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบต่อสังคม โดยศึกษาและพัฒนาจากแนวความคิดของ พิกเกอร์ริง (Pickering. 2010: 277-298) และทอร์เมน (Toremén. 2011: 273-277) มาปรับปรุงภาษาและเพิ่มข้อคำถามให้มีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะและบริบทของกลุ่มตัวอย่างวิจัยในครั้งนี้ จนได้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ วัดครอบคลุม 5 องค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคม จำนวนทั้งสิ้น 37 ข้อ

1.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นฉบับร่างที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่อประธานและคณะกรรมการควบคุมการทำปฏิญาณนิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด ตลอดจนคำแนะนำเพื่อปรับปรุงข้อคำถามจากนั้นผู้วิจัยกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำที่ได้รับให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

1.4 ผู้วิจัยหาคุณภาพของแบบสอบถามโดยหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) นำแบบสอบถามพร้อมทั้งรายละเอียดเกี่ยวกับหัวข้อวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ซึ่งมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ คือเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญสาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา มีประสบการณ์ในด้านการสอนหรือทำงานด้านจิตวิทยาในระดับอุดมศึกษา จำนวน 3 คน (ภาคผนวก ก) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ความชัดเจนข้อคำถาม พิจารณาว่าข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะหรือไม่ อย่างไร หลังจากนั้น ผู้วิจัยนำคะแนนจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (Item Objective Congruence; IOC) จากนั้นเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 ได้ข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 34 ข้อ (ภาคผนวก ค)

1.5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้ว จำนวน 34 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนโพธิสารพิทยากร จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่รวมถึงมีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา

1.6 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้อาจจากการทดลองใช้ (Try out) มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อวิเคราะห์หาคุณภาพรายข้อด้วยการหาค่าอำนาจจำแนก (r) ใช้วิธีการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวม (Item – total correlation) ได้ข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป จำนวน 33 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.24 - 0.83 (ภาคผนวก ค)

1.7 ผู้วิจัยหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 (ภาคผนวก ค)

1.8 นำแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นฉบับสมบูรณ์ จำนวน 33 ข้อ ไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริงในลำดับต่อไป

ลักษณะแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

แบบสอบถามวัดความรับผิดชอบทางสังคม ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ การให้ความร่วมมือแก่โรงเรียนหรือชุมชน การเคารพในสิทธิของผู้อื่น การปฏิบัติงานด้วยความสมัครใจ การปฏิบัติงานโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม การช่วยเหลือสังคมตามบทบาทของตน เป็นข้อคำถามในทางบวกทั้งหมด ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านการให้ความร่วมมือแก่โรงเรียนหรือชุมชน	จำนวน 6 ข้อ
2. การเคารพในสิทธิของผู้อื่น	จำนวน 7 ข้อ
3. การปฏิบัติงานด้วยความสมัครใจ	จำนวน 6 ข้อ
4. การปฏิบัติงานโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม	จำนวน 7 ข้อ
5. การช่วยเหลือสังคมตามบทบาทของตน	จำนวน 7 ข้อ

ตัวอย่างแบบสอบถามความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ให้ตรงกับการปฏิบัติจริงของนักเรียน

ข้อที่	ข้อคำถาม	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
0.	ฉันใช้อุปกรณ์ต่างๆของโรงเรียนด้วยความระมัดระวังไม่ให้เกิดเสียหาย					
00.	เมื่อพบน้ำไฟเปิดทิ้งไว้ ฉันจะช่วยปิดทันที					
000.	ฉันทำเวรความสะอาดตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ					

เกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กำหนดไว้ดังนี้

- 5 หมายถึง นักเรียนทำพฤติกรรมนั้นมากที่สุด
- 4 หมายถึง นักเรียนทำพฤติกรรมนั้นมาก
- 3 หมายถึง นักเรียนทำพฤติกรรมนั้นปานกลาง
- 2 หมายถึง นักเรียนทำพฤติกรรมนั้นน้อย
- 1 หมายถึง นักเรียนทำพฤติกรรมนั้นน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลผลความหมายค่าเฉลี่ยคะแนนความรับผิดชอบทางสังคม กำหนดไว้ดังนี้

- 4.51 – 5.00 หมายถึง นักเรียนมีความรับผิดชอบทางสังคมในระดับสูงมาก
- 3.51 – 4.50 หมายถึง นักเรียนมีความรับผิดชอบทางสังคมในระดับสูง
- 2.51 – 3.50 หมายถึง นักเรียนมีความรับผิดชอบทางสังคมในระดับปานกลาง
- 1.51 – 2.50 หมายถึง นักเรียนมีความรับผิดชอบทางสังคมในระดับน้อย
- 1.00 – 1.50 หมายถึง นักเรียนมีความรับผิดชอบทางสังคมในระดับน้อยมาก

2. โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

2.1 ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎี เอกสาร บทความ วารสาร รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบทางสังคม โดยกำหนดเนื้อหา และขั้นตอนการให้คำปรึกษาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการศึกษาค้นคว้า

2.2 สร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบทางสังคมให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะและวัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่ใช้ในแต่ละครั้ง จากนั้นนำไปให้ประธานและกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน คือ ผศ.ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ อ.ดร.ครรชิต แสนอุบล และอ.ดร.สาทร ใจตรง ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ กิจกรรม เนื้อหา และวิธีการดำเนินการ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

2.3 เมื่อนำโปรแกรมที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่มีความคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนโพธิสารพิทยากร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จังหวัดกรุงเทพมหานคร เพื่อดูความเหมาะสมของเนื้อหา วิธีการและเวลาที่ใช้ในการทดลอง แล้วนำมาปรับปรุงก่อนนำไปใช้ในการทดลอง

2.4 โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานที่ใช้ในการทดลอง ผู้วิจัยทำการทดลอง 8 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที ในวันจันทร์ พุธ และศุกร์ ตั้งแต่เวลา 15.00-16.00 น. โดยแต่ละครั้งจะพัฒนาความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนดังนี้

ตาราง 1 การเข้าโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคม

ครั้งที่	เวลา	สิ่งที่เสริมสร้าง
1	15.00-16.00 น.	ปฐมนิเทศและสร้างสัมพันธภาพ
2	15.00-16.00 น.	การให้ความร่วมมือแก่โรงเรียนหรือชุมชน
3	15.00-16.00 น.	การเคารพในสิทธิของผู้อื่น
4	15.00-16.00 น.	การปฏิบัติงานด้วยความสมัครใจ
5	15.00-16.00 น.	การปฏิบัติงานโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
6	15.00-16.00 น.	การช่วยเหลือสังคมตามบทบาทของตน
7	15.00-16.00 น.	การช่วยเหลือสังคมตามบทบาทของตน(ต่อ)
8	15.00-16.00 น.	การยุติการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน

3. การดำเนินงานวิจัย

การให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีแบบแผนการทดลองและวิธีการดำเนินงานวิจัยดังนี้

แบบแผนการทดลองเป็นแบบแผนกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Design) มีการวัดตัวแปรตามในกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม การวัดก่อนการทดลอง (Pretest) และการวัดหลังการทดลอง (Posttest) (วรรณิ์ แกมเกตุ, 2551: 145-148)

ตาราง 2 แบบแผนการทดลอง The Pretest-Posttest Design with Nonequivalent Group

กลุ่ม	การวัดก่อนการทดลอง	ตัวแปรจัดกระทำ	การวัดหลังการทดลอง
E ₁	A ₁	X	A ₂
E ₂	B ₁	X	B ₂

E ₁	แทน	กลุ่มคณะชั้น
E ₂	แทน	กลุ่มระดับชั้นเดียวกัน
A ₁	แทน	การวัดความรับผิดชอบทางสังคมก่อนการทดลองของกลุ่มคณะชั้น
A ₂	แทน	การวัดความรับผิดชอบทางสังคมหลังการทดลองของกลุ่มคณะชั้น
B ₁	แทน	การวัดความรับผิดชอบทางสังคมก่อนการทดลองของกลุ่มระดับชั้นเดียวกัน
B ₂	แทน	การวัดความรับผิดชอบทางสังคมหลังการทดลองของกลุ่มระดับชั้นเดียวกัน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอนดังนี้

4.1.1 ส่งหนังสือขออนุญาตไปยังโรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาคม

4.1.2 นำแบบสอบถามความรับผิดชอบทางสังคมไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาเพื่อศึกษาระดับความรับผิดชอบทางสังคม 392 คน ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บข้อมูลด้วยตนเอง และนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์

4.2 ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ดำเนินการดังนี้

4.2.1 ส่งหนังสือขออนุญาตไปยังโรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาคม

4.2.2 เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยดูเลือกจากนักเรียนที่ทำแบบสอบถามความรับผิดชอบทางสังคมที่มีคะแนนตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมาที่และสมัครใจเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมกลุ่มละชั้นและกลุ่มระดับชั้นเดียวกันที่ได้รับ จำนวน 18 คน แบ่งเป็นกลุ่มละชั้น จำนวน 9 คน และกลุ่มแบบระดับชั้นเดียวกัน 9 คน

4.2.3 ดำเนินการทดลองให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่เป็นกลุ่มละชั้น และกลุ่มระดับชั้นเดียวกันจำนวน 8 ครั้ง

4.2.4 ยุติการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จากนั้นให้กลุ่มละชั้นและกลุ่มระดับชั้นเดียวกันตอบแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบทางสังคมอีกครั้งหนึ่ง (Posttest) เป็นการเก็บข้อมูลหลังทดลอง

4.2.5 วิเคราะห์ผลการทดลองการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ทราบถึงลักษณะการแจกแจงของกลุ่มตัวอย่างด้วยสถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ร้อยละ (%) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

2. ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นใช้สถิติดังนี้

2.1 วิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ เนื้อหาและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบทางสังคม จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (Index of consistency: IOC)

2.2 วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นแบบความสอดคล้องภายในของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบราค (α -Coefficient)

3. วิเคราะห์ข้อมูล

3.1 วิเคราะห์ระดับความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นด้วยค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ร้อยละ (%) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

3.2 เปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรู้ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนการทดลองหลังการทดลองของกลุ่มคะแนนด้วยการใช้สถิติ t-test dependent ในการวิเคราะห์

3.3 เปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรู้ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนการทดลองหลังการทดลองของกลุ่มระดับชั้นเดียวกัน ด้วยการ ใช้สถิติ t-test dependent ในการวิเคราะห์

3.4 เปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรู้ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหลังการทดลองของกลุ่มที่คะแนนและกลุ่มระดับชั้นเดียวกัน ด้วยการ ใช้สถิติ t-test independent ในการวิเคราะห์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์แทนค่าสถิติและตัวแปรที่ใช้การวิจัยไว้ดังนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน (standard deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบหรือเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม
df	แทน	องศาอิสระ (degree of freedom)
p	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์สถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

2.1 ผลการวิเคราะห์ระดับความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2.2 ผลการเปรียบเทียบความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้น

มัธยมศึกษาตอนต้นก่อนและหลังการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน

2.3 ผลการเปรียบเทียบความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ระหว่างกลุ่มคะแนนกับกลุ่มระดับชั้นเดียวกันที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ผลการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ผลการศึกษาค้นคว้า

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	392	100
เพศ		
ชาย	177	45.2
หญิง	215	54.8
ระดับชั้น		
มัธยมศึกษาปีที่ 1	119	30.4
มัธยมศึกษาปีที่ 2	137	34.9
มัธยมศึกษาปีที่ 3	136	34.7
ผลการเรียนเฉลี่ย		
0.00-1.00	0	0
1.01-2.00	122	31.1
2.01-3.00	185	47.2
3.01-4.00	85	21.7

จากตาราง 3 พบว่า ตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นทั้งหมด 392 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 215 คน (ร้อยละ 54.8) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 119 คน (ร้อยละ 30.3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 137 คน (34.9) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 136 คน (ร้อยละ 34.6) เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับผลการเรียนเฉลี่ยพบว่านักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ในระดับ 2.01-3.00 (ร้อยละ 47.1) รองลงมาคือ ผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ในระดับ 1.01-2.00 (ร้อยละ 28.8) และไม่มีกลุ่มตัวอย่างคนใดที่มีผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 0.00-1.00 เลย (ร้อยละ 0)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์สถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

2.1 ผลการวิเคราะห์ระดับความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามองค์ประกอบ (n = 392)

องค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อทางสังคม	\bar{X}	SD	แปลผล
1. การให้ความร่วมมือแก่โรงเรียนหรือชุมชน	4.03	0.27	สูง
2. การเคารพในสิทธิของผู้อื่น	4.17	0.32	สูง
3. การปฏิบัติงานด้วยความสมัครใจ	4.21	0.35	สูง
4. การปฏิบัติงานโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม	3.87	0.31	สูง
5. การช่วยเหลือสังคมตามบทบาทของตน	3.91	0.23	สูง
รวม	4.04	0.29	สูง

จากตาราง 4 เมื่อเปรียบเทียบระดับความรับผิดชอบต่อทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามองค์ประกอบพบว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโดยรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 อยู่ในระดับสูงทั้ง 5 ด้าน เนื่องจากมีคะแนนอยู่ในช่วง 3.51-4.50 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนอยู่ที่ .29 เมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการปฏิบัติงานด้วยความสมัครใจ มีค่าเฉลี่ย 4.21 รองลงมาคือด้านการเคารพในสิทธิของผู้อื่น มีค่าเฉลี่ย 4.17 ด้านการให้ความร่วมมือแก่โรงเรียนหรือชุมชน มีค่าเฉลี่ย 4.03 ด้านการช่วยเหลือสังคมตามบทบาทของตน มีค่าเฉลี่ย 3.91 และด้านการปฏิบัติงานโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีค่าเฉลี่ย 3.87

2.2 ผลการเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนและหลังการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน

ตาราง 5 ค่าสถิติของการเปรียบเทียบความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น (กลุ่มคณะชั้น) ก่อนและหลังการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน (n=9)

ความรับผิดชอบทางสังคม	ก่อนการทดลอง (Pretest)		หลังการทดลอง (Posttest)		t	p
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ด้านการให้ความร่วมมือแก่โรงเรียนหรือชุมชน	3.35	0.28	4.22	0.38	4.68	.02*
ด้านการเคารพในสิทธิของผู้อื่น	3.56	0.61	4.52	0.30	4.27	.03*
ด้านการปฏิบัติงานด้วยความสมัครใจ	3.27	0.64	4.37	0.35	4.12	.03*
ด้านการปฏิบัติงานโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม	3.20	0.34	4.19	0.46	6.13	.00**
ด้านการช่วยเหลือสังคมตามบทบาทของตน	3.28	0.30	4.26	0.10	5.17	.01*
ความรับผิดชอบทางสังคม (กลุ่มคณะชั้น)	3.34	0.28	4.31	0.26	7.09	.01*

หมายเหตุ * $p < .05$

จากตาราง 5 เมื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนและหลังการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน (กลุ่มคณะชั้น) ด้วย Dependent Sample t-test ผลพบว่าหลังจากได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน นักเรียนมีความรับผิดชอบทางสังคมในสูงกว่าก่อนได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการให้ความร่วมมือแก่โรงเรียนหรือชุมชน ($p = .02$) ด้านการเคารพในสิทธิของผู้อื่น ($p = .03$) ด้านการปฏิบัติงานด้วยความสมัครใจ ($p = .03$) ด้านการปฏิบัติงานโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ($p = .00$) ด้านการช่วยเหลือสังคมตามบทบาทของตน ($p = .01$) พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีความรับผิดชอบทางสังคมทั้ง 5 ด้านสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 6 ค่าสถิติของการเปรียบเทียบความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น (กลุ่มระดับชั้นเดียวกัน) ก่อนและหลังการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน (n=9)

ความรับผิดชอบทางสังคม	ก่อนการทดลอง (Pretest)		หลังการทดลอง (Posttest)		t	p
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ด้านการให้ความร่วมมือแก่โรงเรียนหรือชุมชน	2.85	0.21	3.81	0.32	6.83	.00**
ด้านการเคารพในสิทธิของผู้อื่น	2.92	0.25	4.31	0.33	19.80	.00**
ด้านการปฏิบัติงานด้วยความสมัครใจ	2.96	0.18	4.09	0.38	9.65	.00**
ด้านการปฏิบัติงานโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม	2.87	0.24	4.14	0.34	10.78	.00**
ด้านการช่วยเหลือสังคมตามบทบาทของตน	2.87	0.36	4.11	0.41	7.75	.00**
ความรับผิดชอบทางสังคม (กลุ่มระดับชั้นเดียวกัน)	2.90	0.10	4.10	0.18	19.32	.00**

หมายเหตุ ** $p < .01$

จากตาราง 6 เมื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนและหลังการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน (กลุ่มระดับชั้นเดียวกัน) ด้วย Dependent Sample t-test ผลพบว่าหลังได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน นักเรียนมีความรับผิดชอบทางสังคมสูงกว่าก่อนได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการให้ความร่วมมือแก่โรงเรียนหรือชุมชน ($p = .00$) ด้านการเคารพในสิทธิของผู้อื่น ($p = .00$) ด้านการปฏิบัติงานด้วยความสมัครใจ ($p = .00$) ด้านการปฏิบัติงานโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ($p = .00$) ด้านการช่วยเหลือสังคมตามบทบาทของตน ($p = .00$) พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีความรับผิดชอบทางสังคมทั้ง 5 ด้านสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 ผลการเปรียบเทียบความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่างกลุ่มคณะชั้นกับกลุ่มระดับชั้นเดียวกันที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน

ตาราง 7 ค่าสถิติของการเปรียบเทียบความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษา
ตอนต้น ระหว่างกลุ่มคะแนนกับกลุ่มระดับชั้นเดียวกันที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบ
ผสมผสาน (n=18)

กลุ่มตัวอย่าง	ค่าสถิติของกลุ่มตัวอย่าง				
	n	\bar{X}	S.D.	t	p
กลุ่มคะแนน	9	4.31	0.26	1.94	.07
กลุ่มระดับชั้นเดียวกัน	9	4.10	0.18		

จากตาราง 7 เมื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษา
ตอนต้น ระหว่างกลุ่มคะแนนกับกลุ่มระดับชั้นเดียวกันที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน ด้วย
Independent Sample t-test ผลพบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความรับผิดชอบทางสังคมไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 3 ผลการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทาง สังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ผลของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคม ผู้วิจัยได้
สรุปให้เห็นถึงกระบวนการกลุ่ม ผสมผสานเทคนิคการให้คำปรึกษาในแต่ละครั้ง โดยในการให้คำปรึกษาได้
แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น กลุ่มคะแนน และกลุ่มระดับชั้นเดียวกันซึ่งในระดับชั้นเดียวกันผู้วิจัยได้ใช้กลุ่ม
ตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบผสมผสานทั้งสิ้น 8
ครั้งๆ ละ 60 นาที สามารถสรุปผลการดำเนินงานได้ดังนี้

การให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานครั้งที่ 1 ปฐมนิเทศและสร้างสัมพันธภาพ

การให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานครั้งที่ 1 การปฐมนิเทศและสร้างสัมพันธภาพ
วัตถุประสงค์เพื่อสร้างสัมพันธภาพ ความคุ้นเคยกันระหว่างสมาชิก สร้างความไว้วางใจระหว่างกันของ
สมาชิกภายในกลุ่ม และชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ความสำคัญ กำหนดการ ประโยชน์และวิธีการ
ดำเนินการให้คำปรึกษากลุ่มโดยใช้เทคนิคการฟัง การยอมรับ การตั้งคำถาม และการสรุป สำหรับการพบ
กันครั้งแรก สมาชิกในกลุ่มยังขัดเขินต่อกันเนื่องจากมาจากคนละระดับชั้น ผู้วิจัยจึงแนะนำตัวยิ้มและ
ทักทายอย่างเป็นกันเอง เพื่อให้สมาชิกผ่อนคลาย จากนั้นผู้วิจัยให้สมาชิกแต่ละคนแนะนำตนเอง และเมื่อ
สมาชิกเข้าใจถึงประโยชน์ของการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้พบว่าสมาชิกกลุ่มยินดีเข้าร่วมกลุ่มด้วย
ตัวอย่างเช่น “ผมว่าแบบนี้สนุกกว่าเรียนอีกครับ” พร้อมกับหัวเราะอย่างสนุกสนาน

การให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานครั้งที่ 2 การให้ความร่วมมือแก่โรงเรียนหรือชุมชน

ในการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งที่ 2 วัตถุประสงค์ เพื่อรับรู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของ
ตนเอง ค้นหาพฤติกรรมที่เหมาะสม เพิ่มพูนประสบการณ์เพื่อให้เกิดการรับผิดชอบแก่โรงเรียนหรือ
ชุมชนที่ตนอาศัยอยู่และช่วยให้รู้จักประเมินค่า พิเคราะห์ถึงพฤติกรรมที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมของ
ตนเอง ผู้วิจัยให้สมาชิกได้เขียนเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวันของตนเองเกี่ยวกับหน้าที่ที่ตนได้รับตั้งแต่ที่บ้าน
ในโรงเรียน หรือในชุมชน เพื่อสำรวจตนเองเบื้องต้น ตามกระบวนการ WDEP พบว่าสมาชิกในกลุ่ม
จำนวน 6 อยากเปลี่ยนแปลงหน้าที่ของตนเองภายในห้องเรียน “อยากเป็นหัวหน้าห้องดูบ้างครับ” “อยาก

เป็นประธานนักเรียนครับ เพราะผมว่าเพราะผมทำได้ดีกว่า” ส่วนสมาชิกกลุ่มอีก 3 คน ชอบที่จะเป็นนักเรียนธรรมดาในโรงเรียนมากกว่าการมีบทบาทในด้านอื่น ๆ “หนูไม่กล้าทำอะ หนูว่าหนูทำไม่ได้ หนูเรียนไม่เก่ง” “ครูไม่ชอบหนูอะเพราะหนูชอบทำผิดระเบียบ” ผู้วิจัยจึงให้สมาชิกกลุ่มได้ลองวางแผนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนเองเพื่อแสดงถึงการให้ความร่วมมือกับโรงเรียน “ก็จะแต่งตัวให้ดูระเบียบขึ้น” “จะไปซ่อมแอสแตนด์กีฬาสี” “ไม่หยุดเรียนบ่อยๆ” “สมัครประธานนักเรียนครับ”

การให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานครั้งที่ 3 การเคารพในสิทธิของผู้อื่น

การให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน ครั้งที่ 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง ให้สมาชิกแสดงออกถึงการเคารพในสิทธิของผู้อื่น เห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ และยอมรับความแตกต่าง เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เข้ารับการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยให้สมาชิกทำกิจกรรมจากการวาดรูป ซึ่งในส่วนของกิจกรรมสมาชิกจะต้องวาดรูปในกระดาษของเพื่อนและแต่งนิทานจากรูปที่ได้รับ จากการสังเกตสมาชิกในกลุ่ม คณะชั้นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จะไม่กล้าวาดรูปใหญ่ๆ ลงบนกระดาษของพี่ในระดับชั้นที่สูงกว่า แต่ในขณะที่เดียวกันนักเรียนระดับชั้นที่สูงกว่าจะวาดรูปตามที่ตนเองต้องการได้ตามปกติ จะเห็นได้ว่านักเรียนระดับชั้นที่เล็กกว่าจะเกรงใจพี่ๆ ในกลุ่ม และในตอนสุดท้ายพบว่าสมาชิกทุกคนได้รับรูปที่มีรูปวาดของสมาชิกในกลุ่มพร้อมทั้งยังสามารถแต่งนิทานจากรูปที่ได้รับได้ จึงเห็นได้ว่าสมาชิกในกลุ่มสามารถยอมรับความแตกต่างของกันและกันได้ และให้ความเคารพกันและกันจากการนำรูปทั้งหมดในการนำมาเล่าเป็นเรื่องราวต่อยอดได้ ในขณะที่กลุ่มระดับชั้นเดียวกันถึงแม้นักเรียนจะวาดรูปได้อย่างเสรี แต่ก็มีคำพูดบางอย่างบอกเพื่อนไว้ “วาดสวยๆ นะ”

การให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานครั้งที่ 4 การปฏิบัติงานด้วยความสมัครใจ

วัตถุประสงค์หลักของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานครั้งที่ 4 เพื่อให้สมาชิกได้รับรู้และเข้าใจพฤติกรรมของตนเองในการปฏิบัติงานอย่างเต็มใจ และสามารถแสดงออกถึงพฤติกรรมการปฏิบัติงานด้วยความสมัครใจจากผลการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน โดยใช้กระบวนการ WDEP เพื่อให้สมาชิกสำรวจความต้องการของตน จากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่ากลุ่มคณะชั้นกล่าวถึงการได้รับมอบหมายให้เขียนสมุดบันทึกโรงเรียนสีขาว เป็นเรื่องที่ไม่อยากทำและคนในห้องมักจะเกี่ยงกันทำเสมอ “ตอนแรกผมไม่อยากจะเขียนเลยรู้สึกว่ามันไม่ต้องเป็นผมที่ทำ แต่ตอนนี้ผมว่าผมโชคดีที่ได้เขียน” “ถ้าไม่มีคนเขียน งานของห้องก็จะไม่เสร็จต้องขอบคุณคนที่เขียน” ในขณะกลุ่มระดับชั้นเดียวกัน ในช่วงตอนต้นของการให้คำปรึกษากลุ่มสมาชิกมีความคิดคล้ายๆ กันว่าการทำสิ่งที่ตนได้รับในตอนนี้เป็นเกิดจากการบังคับ “ทำไมต้องทำเวร” “ไม่ใช่ไม่อยากทำนะ แต่ว่าต้องเดินขึ้นมามาก 3 มั่นก็จะเหนื่อยแล้วก็จะขี้เกียจ” “...ครูจับให้เป็นเวรกับเพื่อนที่ไม่ชอบ เลยไม่อยากขึ้นมาทำ” สมาชิกส่วนใหญ่จะทำหน้าที่ที่ตนต้องการเท่านั้น หลังจากให้คำปรึกษากลุ่มพบว่าสมาชิกรู้สึกยินดีและเข้าใจในหน้าที่ที่ตนได้รับ พร้อมทั้งจะทำหน้าที่ของตนตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจขึ้น “เดี๋ยววันนี้ผมรีบไปทำเวรดีกว่าห้องจะได้สะอาด” “ถ้าห้องเวรทำความสะอาดอยู่ข้างล่างหนูจะรีบไปทำให้เร็วขึ้นกว่าเดิม”

การให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานครั้งที่ 5 การปฏิบัติงานโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

การให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งที่ 5 มุ่งเน้นการปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม โดยใช้สื่อวีดิทัศน์ “การจอดรถวางหน้าบ้านผู้อื่น” และใช้เทคนิคการสร้างคำถามตามกระบวนการ ABC จากการให้คำปรึกษากลุ่มพบว่าสมาชิกกลุ่มคณะชั้นเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากขึ้น จากคำพูดว่า “ผมจะไม่จอดรถวางบ้านคนอื่น เพราะเขาจะออกไปข้างนอกไม่ได้” “ผมคิดว่ามันลำบากมากถ้าต้องรอคนอื่นมา

เอารถออกไป” “ถ้าไม่มีที่จอดรถก็ขับรถไปหาที่จอดใหม่ หรือไม่ก็ไปที่อื่นเลยละ” ในขณะที่กลุ่มระดับชั้นเดียวกันในช่วงแรกจะแสดงให้เห็นถึงความคิดที่รุนแรงกว่า “ผมจะปล่อยลมล้อรถ” “..ยิงเลย” แต่หลังจากให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานและใช้คำถามถึงผลที่ตามมาในทางบวกและลบตามแนวคิด ทฤษฎีพฤติกรรม ABC เกิดผลดังนี้ “ผมจะพยายามไปเซ็นรถก่อน..” “เรียกตำรวจมายกรถ” “ไม่ขับรถไปละ เดินไปเรียกแท็กซี่แทน” “ไปจอดรถในที่ให้จอด”

การให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานครั้งที่ 6 การช่วยเหลือสังคมตามบทบาทหน้าที่ของตน

วัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานครั้งที่ 6 เพื่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง ปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เข้าใจเหตุผลของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นและมุ่งเน้นให้การช่วยเหลือสังคมตามบทบาทหน้าที่ของตน โดยใช้กระบวนการ WDEP จากให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานพบว่าในกลุ่มคณะชั้น สมาชิกส่วนใหญ่ต้องการขอพรให้เกิดกับโรงเรียนที่ตนอาศัยอยู่มากที่สุด และสมาชิกบางคนได้เป็นตัวอย่างในการช่วยเหลือคนอื่นได้ “เมื่อวันก่อนหนูช่วยครูยกสมุดไปส่งที่ห้องพักครู” ในขณะที่กลุ่มระดับชั้นเดียวกันได้พัฒนาในด้านการช่วยเหลือสังคมตามศักยภาพของตน “ผมช่วยเช็ดชื่อเพื่อนช่วงเข้าแถวในตอนเช้า ครูจะได้รู้ว่าใครมาสายครับ” “ผมเคยดูแลเพื่อนที่เขาโดนแกล้งบ่อยๆ ครับ เช่น ถีอกระเป๋ามาให้เขาตอนเขาไปห้องพยาบาล”

การให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานครั้งที่ 7 การช่วยเหลือสังคมตามบทบาทหน้าที่ของตน

ในการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกรับรู้และเข้าใจพฤติกรรมของตนเองที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือผู้อื่นเพื่อให้สมาชิกมีแนวทางและสามารถแสดงพฤติกรรมการช่วยเหลือสังคมเข้าใจเหตุผลของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นและมุ่งเน้นให้การช่วยเหลือสังคมตามบทบาทหน้าที่ของตนในการดำเนินการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานครั้งนี้ผู้วิจัยได้มอบหมายให้สมาชิกถ่ายรูปการช่วยเหลือผู้อื่นมานำเสนอให้กับสมาชิกในกลุ่มพบว่าในกลุ่มคณะชั้นมีนักเรียนนำรูปถ่ายมาจำนวน 5 คนส่วนอีก 3 ไม่ได้นำมา ผู้วิจัยจึงให้สมาชิกถ่ายทั้ง 5 ถ่ายทอดความรู้สึกหลังจากที่ได้ช่วยบุคคลอื่นแล้วรู้สึกเช่นไร “ผมช่วยครูเก็บของตอนเลิกเรียนแล้วคุณครูก็ขอบคุณผมผมดีใจมากเลยครับ” “เห็นคุณครูถือของเยอะเลยไปช่วยถือคุณครูก็ชมผมใหญ่เลยครับผมมีความสุขมาก” สมาชิกที่เหลือปรบมือให้กำลังใจและชมเชยกัน ส่วนในกลุ่มระดับชั้นเดียวกันมีนักเรียนนำรูปมาจำนวน 4 คน “ผมอายุที่จะถ่ายรูปมาครับ” “ผมช่วยป้าแถวบ้านยกของมาครับ” และจากการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานโดยใช้ กระบวนการ WDEP สมาชิกทั้ง 2 กลุ่มทั้งกลุ่มคณะชั้นและกลุ่มระดับชั้นเดียวกันพบว่าสมาชิกยินดีช่วยเหลือบุคคลอื่นตามกำลังและบทบาทหน้าที่ของตนมากขึ้น

การให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานครั้งที่ 8 การช่วยเหลือสังคมตามบทบาทหน้าที่ของตน

การให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้เป็นครั้งสุดท้ายโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสมาชิกทบทวน การทำเข้าร่วมกิจกรรม การให้คำปรึกษากลุ่มทั้ง 7 ครั้งที่ผ่านมาให้สมาชิกทบทวนเรื่องราวในชีวิตที่ผ่านมาของตนเอง แลกเปลี่ยนความรู้สึก ความคิดเห็นระหว่างสมาชิกกับผู้ให้คำปรึกษา และให้กำลังใจต่อกัน มุ่งเน้นให้เกิดความเจริญงอกงามทางด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสังคม ร่วมกันสรุปปัญหาแนวทางในการปฏิบัติตัวอย่างเหมาะสม หลังจากให้คำปรึกษากลุ่มมาเป็นเวลาทั้งหมด 7 ครั้งพบว่าสมาชิกมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น และมองเห็นว่าตนเองสามารถทำประโยชน์ต่อสังคมได้ในกลุ่มคณะชั้นผู้วิจัยพบว่าสมาชิกได้นำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน “ตอนนี้หนูเป็นคนเขียนสมุดบันทึกโรงเรียนสีขาวในด้านกิจกรรมแล้วละ” ในกลุ่มระดับชั้นเดียวกันพบว่าสมาชิกได้กล่าวว่า “ผมเริ่ม

สนุกที่ได้ทำอะไรหลายๆอย่างที่ไม่เคยทำ” “บางทีมันก็ง่ายนิดเดียวแต่ผมชอบลั้งแล้วว่าจะทำหรือไม่ทำแต่ตอนนี้ผมจะทำ” และผู้วิจัยให้สมาชิกทำแบบสอบถามความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหลังการทดลองพบว่าได้ในระดับสูงขึ้น

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับความรับผิดชอบทางสังคมและการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยกำหนดวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนและหลังการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน
3. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่างกลุ่มคะแนนกับกลุ่มระดับชั้นเดียวกันที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ได้รับคำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานมีความรับผิดชอบทางสังคมเพิ่มขึ้น
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นกลุ่มคะแนนกับกลุ่มระดับชั้นเดียวกันที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานมีความรับผิดชอบทางสังคมแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาระดับความรับผิดชอบทางสังคมของเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่อยู่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และการเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมโดยการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ในโรงเรียนขนาดใหญ่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 จังหวัดกรุงเทพมหานคร ทั้งสิ้น จำนวน 19 โรงเรียน รวมนักเรียนทั้งสิ้น 19,968 คน (สพม1. 2561: ออนไลน์)

กลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มที่ใช้ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) โดยการจับฉลาก จึงได้กลุ่มที่ศึกษาครั้งนี้เป็นโรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาคม และให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 392 คน ในแต่ละห้องทำแบบสอบถามความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2. กลุ่มที่ใช้ในการทดลอง ใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) กับนักเรียนที่มีคะแนนจากแบบสอบถามความรับผิดชอบทางสังคมตั้งแต่ 25 เปอร์เซ็นไทล์ลงมา และสมัครใจเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคม จำนวน 9 คนเป็นกลุ่มคณะชั้น

สำหรับกลุ่มตัวอย่างแบบระดับชั้นเดียวกัน ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพียงระดับชั้นเดียว เนื่องจากเป็นระดับชั้นที่มีคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ต่ำสุด โดยคัดเลือกจากนักเรียนได้คะแนนต่ำกว่าเปอร์เซ็นไทล์ที่ 25 ลงมา จะได้กลุ่มตัวอย่างวิจัยทั้งหมด 9 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างแบบระดับชั้นเดียวกัน ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามที่แนวคิดของ ทรอทเซอร์ (Trotzer, 1977) ที่แนะนำการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่เป็นวัยรุ่นหรือผู้ใหญ่ควรมีกลุ่มละ 6-10 คน จึงจะมีประสิทธิภาพดีที่สุด

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น ได้แก่ การให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความรับผิดชอบทางสังคม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. แบบสอบถามความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. การให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

1. แบบสอบถามความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

แบบสอบถามความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ วัดครอบคลุม 5 องค์ประกอบของความรับผิดชอบทางสังคม คือ นักเรียนทำพฤติกรรมนั้นมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยให้ผู้ประเมินเลือกตอบเพียงระดับเดียวที่ตรงกับพฤติกรรมของผู้ประเมินมากที่สุด มีทั้งหมด 5 องค์ประกอบ รวมจำนวน 33 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.24 - 0.83 และมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.95

2. การให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

การให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีทั้งหมด 8 ครั้ง

ครั้งที่ 1 ปฐมนิเทศและสร้างสัมพันธภาพ

ครั้งที่ 2 การให้ความร่วมมือแก่โรงเรียนหรือชุมชน

ครั้งที่ 3 การเคารพในสิทธิของผู้อื่น

ครั้งที่ 4 การปฏิบัติงานด้วยความสมัครใจ

ครั้งที่ 5 การปฏิบัติงานโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

ครั้งที่ 6 การช่วยเหลือสังคมตามบทบาทของตน

ครั้งที่ 7 การช่วยเหลือสังคมตามบทบาทของตน (ต่อ)

ครั้งที่ 8 การยุติการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน

การให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้รับการตรวจสอบประเมินความสอดคล้องของกิจกรรมและวัตถุประสงค์จากผู้เชี่ยวชาญ

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ก่อนการทดลองการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 33 ข้อ ไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 392 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาคม และนำคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นไปวิเคราะห์เพื่อศึกษาระดับความรับผิดชอบทางสังคม และคัดเลือกผู้ที่มีคะแนนตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง

2. การดำเนินการทดลองการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเอง โดยการสุ่มห้องเรียนโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (sample random sampling) ด้วยวิธีจับฉลากจากนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นทั้งหมด 3 ระดับชั้น ชั้นละ 8 ห้อง สุ่มมาระดับชั้นละ 3 ห้อง จะได้ทั้งสิ้น 9 ห้องเรียน จากนั้นคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากนักเรียนที่มีคะแนนต่ำที่สุดและสมัครใจเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้ในแต่ละห้อง จำนวน 1 คน จาก 9 ห้องเรียนจะได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 9 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างแบบคละชั้น และสำหรับกลุ่มตัวอย่างแบบระดับชั้นเดียวกัน ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นที่มัธยมศึกษาปีที่ 2 เพียงระดับชั้นเดียว เนื่องจากเป็นระดับชั้นที่มีคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ต่ำสุด โดยคัดเลือกจากนักเรียนได้คะแนนตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมาจะได้กลุ่มตัวอย่างวิจัยทั้งหมด 9 คน หลังจากนั้นได้ดำเนินการทดลองการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และวิเคราะห์ระดับความรับผิดชอบทางสังคมหลังการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเปรียบเทียบก่อนและหลังการทดลองโดยดำเนินการทดลองการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมทั้งหมด 8 ครั้ง แต่ละครั้งแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเริ่มต้น ขั้นดำเนินการ ขั้นยุติ

3. หลังการทดลองการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

เมื่อผู้วิจัยถึงครั้งที่ 8 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมครบ 8 ครั้ง โดยในครั้งที่ 8 ผู้วิจัยจึงให้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มทำแบบสอบถามความรับผิดชอบทางสังคมอีกครั้ง และนำคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามความรับผิดชอบทาง

สังคมเป็นคะแนนหลังการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคม มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีการทางสถิติ

สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ทราบถึงลักษณะการแจกแจงของกลุ่มตัวอย่างด้วยสถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ร้อยละ (%) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนการทดลองหลังการทดลองของกลุ่มคะแนนด้วยการใช้สถิติ t-test dependent ในการวิเคราะห์
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนการทดลองหลังการทดลองของกลุ่มระดับชั้นเดียวกันด้วยการใช้สถิติ t-test dependent ในการวิเคราะห์
4. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหลังการทดลองของกลุ่มที่คะแนนและกลุ่มระดับชั้นเดียวกันด้วยการใช้ t-test independent ในการวิเคราะห์

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ สรุปผลได้ ดังนี้

1. จากการศึกษาระดับความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาคมพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีความรับผิดชอบทางสังคมทุกด้านอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.04 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการปฏิบัติงานด้วยความสมัครใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 รองลงมา คือ ด้านการเคารพในสิทธิของผู้อื่น มีค่าเฉลี่ย 4.17 ด้านการให้ความร่วมมือแก่โรงเรียนหรือชุมชน ค่าเฉลี่ย 4.03 ด้านการช่วยเหลือสังคมตามบทบาทหน้าที่ของตน ค่าเฉลี่ย 3.91 และที่ต่ำที่สุดคือด้านการปฏิบัติงานโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมโดยค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.81
2. จากการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนและหลังการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน พบว่า ทั้งกลุ่มคะแนนและกลุ่มระดับชั้นเดียวกัน หลังเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมนักเรียนมีความรับผิดชอบทางสังคมสูงขึ้นทุกด้าน โดยในด้านการให้ความร่วมมือแก่โรงเรียนหรือชุมชน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตนตามกฎหมาย กติกา ของชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ สามารถแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เกิดการรับฟังเพื่อนมากขึ้น รู้จักชื่นชมเพื่อนเมื่อเพื่อนทำสิ่งต่างๆ ได้ดี ด้านการปฏิบัติงานด้วยความสมัครใจ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สามารถปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลัง ให้ความช่วยเหลืองานของโรงเรียนมากขึ้น ด้านด้านการปฏิบัติงานโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น รู้จักรักษาของสาธารณะสมบัติของโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นการไม่

ขีดเขียนโต๊ะ หรือผนังห้อง ใช้อุปกรณ์ต่างๆด้วยความระมัดระวัง ส่วนในด้านการช่วยเหลือสังคมตามบทบาทของตน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สามารถเสนอตนเองเข้าไปช่วยเหลือบุคคลต่างๆได้ด้วย ความเต็มใจ

3. การเปรียบเทียบความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่างกลุ่ม คณะชั้นกับกลุ่มระดับชั้นเดียวกันที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน จากการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยผู้วิจัยใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมเหมือนกันทั้งสองกลุ่ม ทั้งสิ้น 8 ครั้ง พบว่าทั้งกลุ่มคณะชั้นและกลุ่มระดับชั้นเดียวกันมีความรับผิดชอบทางสังคมไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. ผลจากการศึกษาระดับความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จากการศึกษาพบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีความรับผิดชอบทางสังคมในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสามารถปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละบุคคล ไม่ว่าจะเป็นส่วนของงานทั่วไป งานในหน้าที่ที่ตนต้องรับผิดชอบให้สำเร็จได้อย่างดี สามารถทำงานอย่างเต็มศักยภาพ ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ มีความพร้อมที่จะยอมรับทั้งความสำเร็จและความผิดพลาดอันเกิดจากงานได้ ซึ่งบุคคลแต่ละคนจะมีความรับผิดชอบทางสังคมแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับกฎระเบียบ ประเพณีและบรรทัดฐานของแต่ละสังคม และบทบาทหน้าที่ที่คาดหวังจากสังคม (Wentzel, 1991)

เมื่อวิเคราะห์รายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการปฏิบัติงานด้วยความสมัครใจ แสดงให้เห็นว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสามารถปฏิบัติงานที่ตนได้รับมอบหมายด้วยความสมัครใจทั้งนี้สอดคล้องกับแนวความคิดของกูด (Good, 1973: online) ที่กล่าวถึงการปฏิบัติหน้าที่ว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามที่ได้มุ่งหวังไว้ และคำนี้ถึงหน้าที่เป็นหลักไม่มุ่งเน้นแต่สิทธิของตนเพียงอย่างเดียว รองลงมาคือ ด้านการเคารพในสิทธิของผู้อื่น แสดงให้เห็นว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นคำนึงถึงการเคารพสิทธิของผู้อื่น สามารถปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเป็นธรรม และเคารพในความเชื่อของบุคคลอื่น ลำดับต่อมาคือด้านการให้ความร่วมมือแก่โรงเรียนหรือชุมชน โดยนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีการให้ความร่วมมือกับโรงเรียนหรือชุมชนในระดับสูง เป็นพฤติกรรมที่บ่งบอกถึงความรับผิดชอบทางสังคมด้านหนึ่ง ด้านการช่วยเหลือสังคมตามบทบาทของตน เป็นพฤติกรรมการแสดงออกถึงการช่วยเหลือบุคคลอื่นตามกำลังความสามารถ ช่วยเหลือองค์กรตามบทบาทของตนเอง และลำดับสุดท้ายคือด้านการปฏิบัติงานโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อาจเป็นเพราะการปฏิบัติงานนั้นๆต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนร่วมเป็นหลักและมีผู้อื่น และต้องรู้จักการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า

2. ผลการเปรียบเทียบความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนและหลังการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานและได้ประยุกต์เทคนิคต่างๆที่เป็นตัวขับเคลื่อนให้เกิดกระบวนการกลุ่มในการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคม โดยผู้วิจัยใช้การสร้างสัมพันธภาพ โดยการสร้าง

สัมพันธภาพที่ดีนั้นจะนำไปสู่การยอมรับซึ่งกันและกัน อาจจะใช้วิธีการได้หลากหลายไม่ว่าจะเป็นการยิ้มอย่างเป็นมิตร การแนะนำตนเอง และให้สมาชิกแนะนำซึ่งกันและกันด้วยท่าทีที่เป็นกันเอง ผู้วิจัยจะสร้างบรรยากาศแห่งความผ่อนคลาย และนำเรื่องที่น่าสนใจได้ทุกคนเป็นบทสนทนาเริ่มต้นเพื่อต่อยอดเข้าสู่กระบวนการเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมต่อไป นอกจากนี้ผู้วิจัย ยังใช้การฟังอย่างตั้งใจ เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้เห็นถึงความเอาใจใส่ และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลืออย่างจริงใจ ประกอบกับผู้วิจัยยังใช้เทคนิคการยอมรับโดยปราศจากเงื่อนไข เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเห็นว่าผู้วิจัยยอมรับตัวตนของผู้รับคำปรึกษาอย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังใช้เทคนิคการมองโลกในแง่บวก เพื่อให้เกิดการเสริมแรงในแง่บวกอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งยังใช้เทคนิคการสรุป เป็นการรวบรวมเรื่องราวต่างๆให้กระชับได้ใจความ รวมทั้งได้ไตร่ตรองความรู้สึกนึกคิดให้เกิดขึ้นกับผู้รับคำปรึกษา

ซึ่งพบว่าหลังการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีความรับผิดชอบต่อสังคมเพิ่มขึ้นทั้งสองกลุ่ม และมีด้านที่สูงที่สุดเหมือนกันคือ ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น ทั้งนี้เนื่องมาจากการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดกระบวนการทำงานภายในกลุ่มและไม่ยึดติดต่อเทคนิคใดเทคนิคหนึ่ง จึงทำให้ผู้เข้ารับการให้คำปรึกษาได้พัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ ลดความคิดที่มีผลเสีย และเสริมสร้างความมีเหตุผล ลดความรู้สึกในการมองโลกในแง่ร้าย และการตำหนิผู้อื่น จึงทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นลดความคิดในด้านที่เกิดผลเสีย แต่คำนึงถึงเหตุผลมากกว่าความรู้สึกส่วนตัว มองโลกในแง่ดี ซึ่งผู้วิจัย โดยดูจากขณะที่ทำกระบวนการกลุ่มในตอนแรกนักเรียนไม่ยอมรับในความสามารถของเพื่อนด้านการวาดรูป แต่เมื่อเริ่มใช้กระบวนการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานนักเรียนเกิดการยอมรับในความสามารถที่แตกต่างของเพื่อนและยอมรับรูปที่เพื่อนวาดในกระดาษและสามารถแต่งเรื่องราวจากภาพโดยให้รูปที่เพื่อนวาดมีบทบาทในเรื่องของตนเองได้อย่างดีเยี่ยม ดังนั้นการใช้เทคนิคการใช้การวาด โดยการใช้งานศิลปะการวาดภาพอย่างอิสระ (สกล วรรณศรี, 2560: 109) สามารถนำไปสู่การสร้างเสริมนิสัยใหม่ให้แก่ผู้รับคำปรึกษา และมีพฤติกรรมที่เหมาะสมได้ ร่วมกับการใช้เทคนิค ABC ซึ่งผู้วิจัยได้ให้ผู้รับคำปรึกษา มองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ที่ทุกคนกำลังวาดรูปลงบนรูปภาพของเพื่อน (A) นอกจากนี้ยังให้ผู้รับคำปรึกษา มองเห็นความเชื่อที่ไม่สมเหตุผลของตนเองที่มาจากความคิดลบ จากการไม่ยอมรับรูปที่เพื่อนวาด(B) จนนำไปสู่การสร้างระบบความเชื่อที่สมเหตุผลไปสู่ผลที่เกิดขึ้นในทางบวก คือ เกิดการยอมรับรูปภาพที่มาจากเพื่อนทุกคนและสามารถแต่งเรื่องราวที่ได้จากภาพที่เพื่อนทุกคนได้วาดไว้อย่างสนุกสนาน(C) ผู้วิจัยทำให้ผู้รับคำปรึกษามองเห็นถึงการยอมรับในความสามารถของบุคคลอื่นถึงแม้รูปภาพที่ได้ อาจไม่สวยถูกใจเรา แต่การที่ทุกคนสามารถเล่าเรื่องราวต่างๆได้ แสดงให้เห็นถึงการยอมรับความแตกต่างและเคารพในตัวเพื่อนได้อย่างดี โดยจากการที่ผู้วิจัยเลือกใช้การผสมผสานซึ่งเป็นเทคนิคที่ทำให้เกิดกระบวนการทำงานภายในกลุ่ม และเลือกเทคนิคที่เหมาะสมกับสถานการณ์นั้นสอดคล้องกับ คอเรีย (Corey, 2012: 446-447) ที่กล่าวว่าเทคนิคของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเป็นการเลือกใช้เทคนิคที่เอื้ออำนวยต่อกระบวนการกลุ่ม รวมทั้งพิจารณาถึงทฤษฎีที่จะส่งผลต่อวิธีการที่นำมาประยุกต์ใช้ เพราะในแต่ละทักษะมีความแตกต่างกัน และควรคำนึงถึง สมาชิกกลุ่ม วัตถุประสงค์ในการทำกลุ่มและขั้นตอนกระบวนการต่างๆ ซึ่งทฤษฎีนั้นต้องสัมพันธ์กับแนวคิดในการเข้าร่วมการให้คำปรึกษา

จากการอภิปรายข้างต้นจะเห็นได้ว่า การเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นทั้งกลุ่มคณะชั้นและระดับชั้นเดียวกัน ด้วยการใช้กระบวนการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างมีพัฒนาการในด้านการให้ความร่วมมือแก่โรงเรียนหรือชุมชน ด้านการเคารพในสิทธิของผู้อื่น ด้านการปฏิบัติงานด้วยความสมัครใจ ด้านการปฏิบัติงานโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ด้านการช่วยเหลือสังคมตามบทบาทของตนเพิ่มขึ้น อาจเนื่องมาจากกระบวนการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดกระบวนการภายในกลุ่ม และไม่ยึดติดกับการใช้เทคนิคเพียงเทคนิคเดียว ซึ่งสอดคล้องกับขวัญชนก นันทะชาติ (ขวัญชนก นันทะชาติ, 2558) ที่ได้ทำวิจัยเรื่องผลของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคมของหญิงวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ไว้ว่าหญิงวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์มีการปรับตัวทางสังคมเพิ่มขึ้นหลังจากเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน

3. ผลจากการเปรียบเทียบความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นระหว่างกลุ่มคณะชั้นกับกลุ่มระดับชั้นเดียวกันที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของกลุ่มคณะชั้น คือมีนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 2 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 2 คนและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 2 คน โดยผู้วิจัยเลือกจากนักเรียนที่ทำแบบสอบถามความรับผิดชอบทางสังคมตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา และสมัครใจเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคม ในขณะที่กลุ่มคณะชั้นผู้วิจัยได้เลือกนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนความรับผิดชอบทางสังคมเฉลี่ยน้อยที่สุด ผู้วิจัยจึงได้เลือกกลุ่มระดับชั้นเดียวกันเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทั้งหมด 9 คน โดยเลือกจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา และสมัครใจเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคม ซึ่งจากการเข้าร่วมการทดลองทั้งหมด 8 ครั้งพบว่าหลังจากเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานกลุ่มคณะชั้นและกลุ่มระดับชั้นเดียวกันมีความรับผิดชอบทางสังคมไม่แตกต่างกัน ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการที่ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมกลุ่มโดยผู้ที่มีคะแนนความรับผิดชอบทางสังคมตั้งแต่ 25 เปอร์เซ็นต์ที่ลดลงมา จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองมีความคล้ายคลึงกัน และอันเนื่องมาจากอายุของผู้ที่เข้าร่วมกลุ่มมีอายุระหว่าง 12-15 ปี ซึ่งอายุมีความสำคัญในการจัดกลุ่ม เพราะมีความสามารถในการสื่อสารภาษาที่ใกล้เคียงกันพูดคุยได้อย่างรู้เรื่อง (วัชรวิทย์ ทรัพย์มี, 2556) ซึ่งสอดคล้องกับการงานวิจัยในต่างประเทศที่มีการจัดกลุ่มทดลองให้อยู่ในระหว่างช่วงอายุ 12-15ปี โดยงานวิจัยของชูชาน และแอนโทนี่ (Renes and Strange, 2009) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ยาเสพติดในวัยรุ่นหญิงในชุมชนชนบทโดยที่รวบรวมกลุ่มตัวอย่างเด็กผู้หญิงระหว่างอายุ 12 ถึง 15 ปี ในสองปีทางตะวันตกเฉียงเหนือของสหรัฐอเมริกา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำวิจัยไปใช้

1.1 แบบสอบถามความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น การนำแบบสอบถามไปใช้ สามารถนำไปใช้กับประชากรกลุ่มอื่นที่มีใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างได้ แต่จะต้อง

ศึกษาแบบสอบถามโดยละเอียดเพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้ถูกต้องเหมาะสมและตรงกับวัตถุประสงค์ นอกจากนี้ควรให้ผู้เชี่ยวชาญได้ดำเนินการตรวจสอบเพิ่มเติมข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการนำแบบสอบถามไปใช้อีกครั้ง ซึ่งการจะทำให้แบบสอบถามมีประสิทธิภาพมากขึ้นควรใช้การสังเกตจากผู้วิจัยเข้าร่วมด้วย

1.2 การให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีความใกล้เคียงกันได้ โดยจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี รวมถึงเทคนิคต่างๆ และอาจจะต้องเคยให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานมาบ้างแล้ว

1.3 ครูหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในสถาบันการศึกษา สามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมต่างๆ เพิ่มเติมการเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหรือในระดับชั้นอื่นๆ ที่สนใจ

2. ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาระดับความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นอื่นๆ เช่น ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือนิสิตนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นการเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคม

2.2 ควรนำการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานไปประยุกต์ใช้กับการเสริมสร้างตัวแปรอื่นๆ เนื่องจากการผสมผสานการให้คำปรึกษาจะทำให้ได้เห็นพฤติกรรมที่หลากหลายนำไปใช้ได้หลากหลายสถานการณ์

2.3 ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรเพิ่มเติมการติดตามผลความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กาญจนา ไชยพันธุ์. (2549). การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- กนก จันทรา. (2556). ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหา และความพึงพอใจต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ (การสอนสังคมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร
- กัณนิกา บาลจบ. (2557). ผลของการใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมร่วมกับการอบรมเพื่อพัฒนาความคาดหวังในความสามารถของคนที่มีความรับผิดชอบด้านการเรียนและความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วารสารบัณฑิตศึกษา. มหาวิทยาลัยขอนแก่น หน้า 55-65
- เกวลิน วิรัชนิดากุล. (2556). การนำเสนอกิจกรรมการศึกษาอกระบบโรงเรียนเพื่อส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของสมาชิกสภาเด็กและเยาวชนระดับตำบล. วิทยานิพนธ์ (การศึกษาตลอดชีวิต). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร
- เกษลักษณ์ หาราชชัย. (2557) การศึกษารูปแบบการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมที่เหมาะสมตามบริบทของโรงเรียนกวดวิชา. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- ขวัญชนก นันทะชาติ. (2558). ผลของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคมของหญิงวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- จักรกฤษณ์ อุ๋นไธสง. (2558). ปัจจัยการสื่อสารทางการตลาดที่มีผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทเทสโก้โลตัส ในจังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิตวิทยาลัย (ธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ฉันทนา จันทร์บรรจง;และ จิตรารัตน์ (2554) พฤษภาคม-สิงหาคม ไยศิลป์; และสุภาภรณ์ กิติรัชตานนท์. ผลกระทบของนโยบายรัฐบาลต่อการปลูกฝังจิตสาธารณะและความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนในระดับการศึกษาภาคบังคับ. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร หน้า 73-90
- ชุตินา ไชยสิทธิ์. (2555). การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์วิธีวิจัยการศึกษา (ภาควิจัยและจิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร
- ดวงมณี จงรักษ์. (2530). จิตวิทยาการให้คำปรึกษา. เชียงใหม่: ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ดวงนภา มิ่งขวัญ. (2560). การให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริงเพื่อเสริมสร้างสุนทรียแห่งตนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย. วารสารสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ. มหาวิทยาลัยศิลปากร. หน้า 379-391
- ปาริญา ราพา. (2554). การให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริงและใช้ตัวแบบสัญลักษณ์เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ (สาขาจิตวิทยาการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร
- ปรีชา การสอาด. (2548). การวิเคราะห์องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม. วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 5: 215-225
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา;และวิไลลักษณ์ พงษ์โสภา. (2556). ทฤษฎีและเทคนิคการให้บริการปรึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์. (2554). การให้คำปรึกษากลุ่มเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มัลลวีร์ อุดลวัฒน์ศิริ. (2552). เทคนิคการให้คำปรึกษาและการนำไปใช้. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- รัชนีวรรณ คำภา. (2546). ผลของการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบผสมผสานร่วมกับการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาเจตคติการป้องกันการใช้จ่ายเสพติดของวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์. (สาขาวิชาการแนะแนวและการให้คำปรึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร
- ลักขณา สิริวัฒน์. (2551). การแนะแนวเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โอ.เอส. พรินติ้ง เฮ้าส์.
- วัชรีย์ ทรัพย์มี. (2556). ทฤษฎีการให้บริการปรึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วิญญู พลูศรี. (2531). เทคนิคจิตวิทยาการศึกษา. เชียงใหม่ : วิทยาลัยครูเชียงใหม่
- วีระวัฒน์ ปันนิตามัย. (2553). แนวทางการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม)Corporate Social Responsibility : CSR) ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลสำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานบุคคล สำนักงาน กพ. สืบค้นเมื่อ 6 สิงหาคม 2559, จาก <http://www.ocsc.go.th/ocsc/th/>
- ศิริบุรณ์ สายโกสุม. (2555). การให้คำปรึกษากลุ่ม. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- อุไรวรรณ วัชรคุ้มครอง. (2553). ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในจังหวัดสมุทรปราการ.วิทยานิพนธ์. (สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. ถ่ายเอกสาร
- Bertels;& Pelozza. (2008). Running to Stand Still: Managing CSR Reputation in an Era of Ratcheting Expectations: CIBC Centre for Corporate Governance and Risk Management. (8): 3-27

- Coray, Gerald. (2012). *Theory and practice of group counseling*. 8th ed. Canada: Brook/Cole Cengage learning.
- Dyer, W.W.;& Vriend, J. (1975). *Counseling Technique at work*. Washington D.C. : A.P.G.A.
- George; & Cristiani. (1996). *Counseling: Theory and Practice*. Boston: Allyn and Bacon.
- Good, C. (1973). *Dictionary of Education*. New York: London.
- Kelman, HC.(1963). The role of the group in the induction of therapeutic change. . *International Journal of Group Psychotherapy*. 13: 399-432.
- Romualdas K. Malinauskas;& Dalius R. Juodsnukis. (2017) Education of Social Responsibility among Sports Schools Students. *European Journal of Contemporary Education*. 6(2) : 289- 296
- Wentzel, K.R Social Competence at school : Relation Between Social Responsibility and Academic Achievement. *Review of Education Research* 61. 1 : 1-24.
- Wright, P.M.,Li,W.,Ding Sheng.,&Pickering,M. (2010) 15 March. Intergrating a personal and social responsibility Program into a Wellness course for urban high school student assessing implementation and education outcome. *Sport Education and Society* 1 : 277-298
- Toremeh Fatih. (2011). The Responsibility Education of Teacher Candidates. Education Sciences. *Winter*: 273-277

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

1. หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญ
2. รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

การตรวจสอบแบบสอบถามความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์

อาจารย์ประจำ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์ดร.ครรชิต แสนอุบล

อาจารย์ประจำ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์ดร.สาธิต ใจตรง

อาจารย์ประจำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

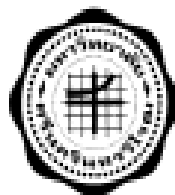

ภาคผนวก ข

- 1. หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัย**
- 2. ใบรับรองจริยธรรมการวิจัย**

ที่ ศบ ๐๑๑๘/ 13๒5

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุมนวิท 23 เซลวิวัฒนา กรุงเทพมหานคร 10110

16 พฤษภาคม 2561

เรื่อง ขอลงความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาลัย

เนื่องด้วย นางสาวชลหทัย ใจดี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนา
ศึกษาศาสตร์ (จิตวิทยาพัฒนาการและการให้คำปรึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง "การให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา ชารุณทิพย์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.สกนธ์ วรเชษฐศิริ
เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบทดสอบ เรื่อง "ความรับผิดชอบต่อ
สังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" และโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม เรื่อง "การเสริมสร้าง
ความรับผิดชอบต่อสังคม" กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ชั้นปีที่ 1 - 3 เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย
และขอใช้สถานที่ของท่าน ระหว่างเดือนเมษายน 2561 ถึงเดือนมิถุนายน 2561 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็น
ผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวชลหทัย ใจดี เก็บข้อมูลเพื่อ
การวิจัย และขอขอบพระคุณ ท่าน โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงศ์ วิฒนานนท์กุล)
รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน วิชาการมทน
คณะศึกษาศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณะศึกษาศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเลข : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 081 298 6819

ที่ ศธ 6918/1335

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุมนวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

16 พฤษภาคม 2561

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนโพธิสารพิทยากร

เนื่องด้วย นางสาวชลหทัย ใจดี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนา
ศึกษาศาสตร์ (จิตวิทยาพัฒนาการและการให้คำปรึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำ
ปริญญาโท เรื่อง "การให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณชิรา จารุเพ็ง และ รองศาสตราจารย์ ดร.สกล วรรณศิริ
เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบทดสอบ เรื่อง "ความรับผิดชอบทาง
สังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" และโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม เรื่อง "การเสริมสร้าง
ความรับผิดชอบทางสังคม" กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ชั้นปีที่ 1 - 3 เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย
และขอใช้สถานที่ของท่าน ระหว่างเดือนเมษายน 2561 ถึงเดือนมิถุนายน 2561 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็น
ผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวชลหทัย ใจดี เก็บข้อมูลเพื่อ
การวิจัย และขอขอบพระคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์กุล)
รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน วิชาการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

MF4Version1:15/7/2556

ใบรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย
เอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยและใบยินยอม

หมายเลขข้อเสนอการวิจัย SWUEC- 188/80E

ข้อเสนอการวิจัยนี้และเอกสารประกอบของข้อเสนอการวิจัยตามรายการแสดงด้านล่าง ได้รับการพิจารณาจาก คณะกรรมการสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแล้ว คณะกรรมการ มีความเห็นว่าข้อเสนอการวิจัยนี้จะดำเนินการมีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและ ข้อกำหนดภายในประเทศ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามข้อเสนอการวิจัยนี้ได้

ชื่อโครงการวิจัยเรื่อง: การให้คำปรึกษาแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ชื่อผู้วิจัยหลัก: นางสาวรชพรทัย ใจดี

สังกัด: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เอกสารที่รับรอง:

1. แบบเสนอโครงการวิจัย
2. โครงร่างการวิจัย
3. เอกสารที่แจ้งผู้เข้าร่วมการวิจัย
4. หนังสือนิโ้ความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

เอกสารที่พิจารณาทบทวน

1. แบบเสนอโครงการวิจัย	ฉบับที่ 2	วันเดือนปี 17 ต.ค. 2560
2. โครงร่างการวิจัย	ฉบับที่ 2	วันเดือนปี 17 ต.ค. 2560
3. เอกสารที่แจ้งผู้เข้าร่วมการวิจัย	ฉบับที่ 2	วันเดือนปี 17 ต.ค. 2560
4. หนังสือนิโ้ความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย	ฉบับที่ 2	วันเดือนปี 17 ต.ค. 2560

(ลงชื่อ).....

(นางอริษาดี บุญเกิด)

เลขาธิการคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

(ลงชื่อ).....

(แพทย์หญิงสุวิพร สักการธรรม)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

หมายเลขรับรอง : SWUEC/E-188/2560

วันที่ให้การรับรอง : 25/10/2560

วันหมดอายุใบรับรอง : 25/10/2561

081-298-6819

ที่ ศธ 6922(31)/791

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

14 พ.ย. 2560

เรื่อง ขออนุญาตพิจารณาโครงการวิจัยเลขที่ SWUEC 188/60
เป็น นางสาวชลพีย์ ใจดี

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ใบรับรองโครงการวิจัย SWUEC/E-188/2560

ตามที่ท่านได้ส่งโครงการวิจัยเรื่อง การให้คำปรึกษาแก่กลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรู้กับนิคชอบ
ทางสังคมของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โครงการวิจัยเลขที่ SWUEC 188/60 เพื่อรับการพิจารณาจากคณะกรรมการ
จริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ นั้น

คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ ได้พิจารณาโครงการวิจัยดังกล่าว และมี
คณะกรรมการฯ ให้การรับรองโครงการวิจัยดังกล่าวเมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2560 รายละเอียดดังนี้

Certificate Number SWUEC/E-188/2560
Date of Approval 25 ตุลาคม 2560 (อยู่ในรับรองโครงการวิจัย 12 เดือน)
Date of Expiration 25 ตุลาคม 2561
Continuing Review ทุก 12 เดือน (ครบกำหนดส่งรายงานครั้งที่แล้ว วันที่ 25 ตุลาคม 2561)

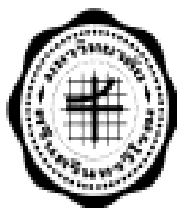
ในกรณี คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ ใดๆ ขอความกรุณาให้ผู้วิจัย
ส่งรายงานความก้าวหน้าของงานวิจัยและต่ออายุการรับรองก่อนกำหนดวันหมดอายุ 30 วัน เพื่อให้เป็นไปตามวิถีดำเนินการ
มาตรฐาน (SOPs version 2.0) ของคณะกรรมการฯ ทั้งนี้รายละเอียดของเอกสารที่ให้การรับรองตามที่ปรากฏใน Certificate
of Approval (Certificate Number SWUEC/E-188/2560) ที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์สุวิทย์ ภัทรสุดารมย์)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

ที่ ศบ 6918/ 316

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

16 พฤษภาคม 2561

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

เนื่องด้วย นางสาวชลนทีย์ ใจดี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนา
ศึกษาศาสตร์ (จิตวิทยาพัฒนามนุษย์และการให้คำปรึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง "การให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง และ รองศาสตราจารย์ ดร.สกอล
วเรชญศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ ดร.สาธิต ใจตรง เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
ประเมินความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และโปรแกรมการให้คำปรึกษา
กลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อบริษัทงานเบื้องต้นกับ อาจารย์ ดร.สาธิต ใจตรง แล้ว และจะประสานงานในรายละเอียด
ดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล)
รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน วิชาการณพน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเลข : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 081 298 6819

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน งานบริหารและธุรการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 15664

ที่ ศร 6918/ 1316

วันที่ 16 พฤษภาคม 2561

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวชลหทัย ใจดี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนา ศักยภาพมนุษย์ (จิตวิทยาพัฒนามนุษย์และการให้คำปรึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง "การให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา ชารุเพ็ง และ รองศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในกรณี บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ และ อาจารย์ ดร.ศรชิต แสนอุบล เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบประเมินความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 ท่านเรียบร้อยแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป โดยสามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ โทรศัพท์ 081 298 6819

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวชลหทัย ใจดี และ ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงศ์ วิมอนานนท์สกุล)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน วิชาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

การตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น

1. ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อทางสังคมของนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อทางสังคมของนักเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้น
3. ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อทางสังคมของนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
4. ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความ
รับผิดชอบต่อทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความรับผิดชอบทางสังคม

ข้อ	คะแนนความคิดเห็นของ			ผลรวม	IOC	การพิจารณา	การนำไปใช้
	ผู้เชี่ยวชาญ						
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
1	1	0	1	2	0.67	ผ่านเกณฑ์	ใช้ Try Out
2	1	1	1	3	1	ผ่านเกณฑ์	ใช้ Try Out
3	1	1	1	3	1	ผ่านเกณฑ์	ใช้ Try Out
4	1	1	1	3	1	ผ่านเกณฑ์	ใช้ Try Out
5	1	1	1	3	1	ผ่านเกณฑ์	ใช้ Try Out
6	1	1	1	3	1	ผ่านเกณฑ์	ใช้ Try Out
7	1	1	1	3	1	ผ่านเกณฑ์	ใช้ Try Out
8	1	0	1	2	0.67	ผ่านเกณฑ์	ใช้ Try Out
9	1	1	1	3	1	ผ่านเกณฑ์	ใช้ Try Out
10	1	0	0	1	0.33	ไม่ผ่านเกณฑ์	ตัดทิ้ง
11	1	0	1	2	0.67	ผ่านเกณฑ์	ใช้ Try Out
12	1	1	1	3	1	ผ่านเกณฑ์	ใช้ Try Out
13	1	1	1	3	1	ผ่านเกณฑ์	ใช้ Try Out
14	0	1	1	2	0.67	ผ่านเกณฑ์	ใช้ Try Out
15	1	1	1	3	1	ผ่านเกณฑ์	ใช้ Try Out
16	1	1	0	2	0.67	ผ่านเกณฑ์	ใช้ Try Out
17	1	1	1	3	1	ผ่านเกณฑ์	ใช้ Try Out
18	1	1	1	3	1	ผ่านเกณฑ์	ใช้ Try Out
19	1	1	1	3	1	ผ่านเกณฑ์	ใช้ Try Out
20	1	1	1	3	1	ผ่านเกณฑ์	ใช้ Try Out
21	1	1	0	2	0.67	ผ่านเกณฑ์	ใช้ Try Out
22	1	-1	0	0	-1	ไม่ผ่านเกณฑ์	ตัดทิ้ง
23	1	1	1	3	1	ผ่านเกณฑ์	ใช้ Try Out
24	1	1	1	3	1	ผ่านเกณฑ์	ใช้ Try Out
25	1	1	1	3	1	ผ่านเกณฑ์	ใช้ Try Out

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	คะแนนความคิดเห็นของ			ผลรวม	IOC	การพิจารณา	การนำไปใช้
	ผู้เชี่ยวชาญ						
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
26	1	1	1	3	1	ผ่านเกณฑ์	ใช้ Try Out
27	1	1	1	3	1	ผ่านเกณฑ์	ใช้ Try Out
28	1	1	1	3	1	ผ่านเกณฑ์	ใช้ Try Out
29	1	1	1	3	1	ผ่านเกณฑ์	ใช้ Try Out
30	1	0	1	2	0.67	ผ่านเกณฑ์	ใช้ Try Out
31	1	0	1	2	0.67	ผ่านเกณฑ์	ใช้ Try Out
32	1	1	1	3	1	ผ่านเกณฑ์	ใช้ Try Out
33	1	-1	1	1	0.33	ไม่ผ่านเกณฑ์	ตัดทิ้ง
34	1	-1	0	0	0	ผ่านเกณฑ์	ใช้ Try Out
35	1	1	1	3	1	ผ่านเกณฑ์	ใช้ Try Out
36	0	1	1	2	0.67	ผ่านเกณฑ์	ใช้ Try Out
37	0	0	1	1	0.33	ไม่ผ่านเกณฑ์	ตัดทิ้ง

ตาราง 9 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ที่	ค่าอำนาจจำแนก
การให้ความร่วมมือแก่โรงเรียนหรือชุมชน	
1	.563
2	.546
3	.610
4	.241
5	.616
6	.614
การเคารพสิทธิของผู้อื่น	
7	.570
8	.793
9	.623
10	.460
11	.581
12	.679
13	.722
การปฏิบัติงานด้วยความสมัครใจ	
14	.593
15	.736
16	.723
17	.679
18	.725
19	.717

ตาราง 9 (ต่อ)

ที่	ค่าอำนาจจำแนก
การปฏิบัติงานโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม	
20	.774
21	.769
22	.590
23	.735
24	.602
25	.648
26	.702
การช่วยเหลือสังคมตามบทบาทของตน	
27	.712
28	.834
29	.501
30	.693
31	.698
32	.625
33	.457

ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบทดสอบถามความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งฉบับ = .95

ตาราง 10 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้าง
ความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ครั้งที่	ด้านการประเมิน	ผลการประเมินโดย			ดัชนีค่า IOC	ผล
		ผู้เชี่ยวชาญ				
		1	2	3		
1	ปฐมนิเทศและสร้างสัมพันธภาพ					
	แนวคิดสำคัญ	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
	เทคนิค	1	0	1	0.67	ผ่านเกณฑ์
	วัตถุประสงค์	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
	เวลาที่ใช้	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
	สื่ออุปกรณ์/	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
	วิธีการดำเนินการ	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
	-ขั้นเริ่มต้น	1	0	1	0.67	ผ่านเกณฑ์
	-ขั้นดำเนินการ	1	0	1	0.67	ผ่านเกณฑ์
	-ขั้นยุติ	1	0	1	0.67	ผ่านเกณฑ์
	การประเมินผล	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
2	การให้ความร่วมมือแก่ โรงเรียนหรือชุมชน					
	แนวคิดสำคัญ	1	0	1	0.67	ผ่านเกณฑ์
	เทคนิค	1	0	1	0.67	ผ่านเกณฑ์
	วัตถุประสงค์	1	0	1	0.67	ผ่านเกณฑ์
	เวลาที่ใช้	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
	สื่ออุปกรณ์/	1	0	1	0.67	ผ่านเกณฑ์
	วิธีการดำเนินการ	-1	-1	1	0.33	ปรับปรุงตามคำแนะนำ
	-ขั้นเริ่มต้น	1	-1	1	0.33	ปรับปรุงตามคำแนะนำ
	-ขั้นดำเนินการ	-1	-1	1	0.33	ปรับปรุงตามคำแนะนำ
	-ขั้นยุติ	1	-1	1	0.33	ปรับปรุงตามคำแนะนำ
	การประเมินผล	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
3	การเคารพสิทธิของผู้อื่น					
	แนวคิดสำคัญ	1	0	1	0.67	ผ่านเกณฑ์

ตาราง 10 (ต่อ)

ครั้งที่	ด้านการประเมิน	ผลการประเมินโดย			ดัชนีค่า IOC	ผล
		ผู้เชี่ยวชาญ				
		1	2	3		
	เทคนิค	-1	0	1	0	ผ่านเกณฑ์
	วัตถุประสงค์	1	0	1	0.33	ปรับปรุงตามคำแนะนำ
	เวลาที่ใช้	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
	สื่ออุปกรณ์/	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
	วิธีการดำเนินการ	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
	-ขั้นเริ่มต้น	1	0	1	0.33	ปรับปรุงตามคำแนะนำ
	-ขั้นดำเนินการ	1	0	1	0.33	ปรับปรุงตามคำแนะนำ
	-ขั้นยุติ	1	0	1	0.33	ปรับปรุงตามคำแนะนำ
	การประเมินผล	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
4	การปฏิบัติงานด้วยความสมัครใจ					
	แนวคิดสำคัญ	1	0	1	0.33	ปรับปรุงตามคำแนะนำ
	เทคนิค	1	0	1	0.33	ปรับปรุงตามคำแนะนำ
	วัตถุประสงค์	1	0	1	0.33	ปรับปรุงตามคำแนะนำ
	เวลาที่ใช้	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
	สื่ออุปกรณ์/	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
	วิธีการดำเนินการ	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
	-ขั้นเริ่มต้น	1	0	1	0.33	ปรับปรุงตามคำแนะนำ
	-ขั้นดำเนินการ	1	0	1	0.33	ปรับปรุงตามคำแนะนำ
	-ขั้นยุติ	1	0	1	0.33	ปรับปรุงตามคำแนะนำ
	การประเมินผล	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
5	การปฏิบัติงานโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม					
	แนวคิดสำคัญ	1	0	1	0.67	ผ่านเกณฑ์
	เทคนิค	-1	0	1	0	ผ่านเกณฑ์
	วัตถุประสงค์	1	0	1	0.67	ผ่านเกณฑ์
	เวลาที่ใช้	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
	สื่ออุปกรณ์/	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์

ตาราง 10 (ต่อ)

ครั้งที่	ด้านการประเมิน	ผลการประเมินโดย			ดัชนีค่า	ผล
		ผู้เชี่ยวชาญ				
		1	2	3	IOC	
	วิธีการดำเนินการ	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
	-ขั้นเริ่มต้น	1	0	1	0.67	ผ่านเกณฑ์
	-ขั้นดำเนินการ	1	0	1	0.67	ผ่านเกณฑ์
	-ขั้นยุติ	1	0	1	0.67	ผ่านเกณฑ์
	การประเมินผล	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
6	การช่วยเหลือสังคมตามบทบาทของตน					
	แนวคิดสำคัญ	1	0	1	0.67	ผ่านเกณฑ์
	เทคนิค	-1	0	1	0	ผ่านเกณฑ์
	วัตถุประสงค์	1	0	1	0.67	ผ่านเกณฑ์
	เวลาที่ใช้	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
	สื่ออุปกรณ์/	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
	วิธีการดำเนินการ	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
	ขั้นเริ่มต้น-	1	0	1	0.67	ผ่านเกณฑ์
	ขั้นดำเนินการ-	1	0	1	0.67	ผ่านเกณฑ์
	ขั้นยุติ-	1	0	1	0.67	ผ่านเกณฑ์
	การประเมินผล	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
7	การช่วยเหลือสังคมตามบทบาทของตน (ต่อ)					
	แนวคิดสำคัญ	1	0	1	0.67	ผ่านเกณฑ์
	เทคนิค	-1	0	1	0	ผ่านเกณฑ์
	วัตถุประสงค์	1	0	1	0.67	ผ่านเกณฑ์
	เวลาที่ใช้	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
	สื่ออุปกรณ์/	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
	วิธีการดำเนินการ	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
	ขั้นเริ่มต้น-	1	0	1	0.67	ผ่านเกณฑ์
	ขั้นดำเนินการ-	1	0	1	0.67	ผ่านเกณฑ์
	ขั้นยุติ-	1	1	1	0.67	ผ่านเกณฑ์

ตาราง 10 (ต่อ)

ครั้งที่	ด้านการประเมิน	ผลการประเมินโดย			ดัชนีค่า IOC	ผล
		ผู้เชี่ยวชาญ				
		1	2	3		
	การประเมินผล	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
8	การยุติการให้คำปรึกษาแบบผสมผสาน					
	แนวคิดสำคัญ	1	0	1	0.67	ผ่านเกณฑ์
	เทคนิค	1	0	1	0.67	ผ่านเกณฑ์
	วัตถุประสงค์	1	1	1	0.67	ผ่านเกณฑ์
	เวลาที่ใช้	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
	สื่ออุปกรณ์/	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
	วิธีการดำเนินการ	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์
	ขั้นเริ่มต้น-	1	0	1	0.67	ผ่านเกณฑ์
	ขั้นดำเนินการ-	1	0	1	0.67	ผ่านเกณฑ์
	ขั้นยุติ-	1	0	1	0.67	ผ่านเกณฑ์
	การประเมินผล	1	1	1	1	ผ่านเกณฑ์

หมายเหตุ : เกณฑ์การพิจารณา IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอนได้แก่
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
3. ให้นักเรียนเลือกตอบเพียงคำตอบเดียวที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด การตอบคำถามจะไม่
ส่งผลกระทบต่อนักเรียนทั้งสิ้น เนื่องจากผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่รวบรวมได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์
และนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น
4. ผู้วิจัยขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่สละเวลาอันมีค่าและให้ความร่วมมือในการตอบ
แบบสอบถามฉบับนี้เป็นอย่างดี

ชลหทัย ใจดี
ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ให้ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียน

1. เพศ 1) ชาย 2) หญิง
2. ระดับชั้น 1) มัธยมศึกษาปีที่ 2) มัธยมศึกษาปีที่ 3) มัธยมศึกษาปีที่ 3
3. อายุ ปี
4. ผลการเรียนเฉลี่ยปีที่ผ่านมา 1) 0.00-1.00 2) 1.01-2.00
 3) 2.01-3.00 4) 3.01-4.00

ตอนที่ 2 แบบวัดความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้ให้นักเรียนสำรวจพฤติกรรมของตนเองและเลือกเครื่องหมาย ✓ ในช่องหมายเลขที่ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียนมากที่สุด

- 5 หมายถึง นักเรียนทำพฤติกรรมนั้นมากที่สุด
- 4 หมายถึง นักเรียนทำพฤติกรรมนั้นมาก
- 3 หมายถึง นักเรียนทำพฤติกรรมนั้นปานกลาง
- 2 หมายถึง นักเรียนทำพฤติกรรมนั้นน้อย
- 1 หมายถึง นักเรียนทำพฤติกรรมนั้นน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
1.	ฉันปฏิบัติตามตามกฎ กติกา ของชุมชนที่อาศัยอยู่					
2	ฉันแต่งกายถูกต้องตามกฎระเบียบของโรงเรียน					
3	เมื่อโรงเรียนแจ้งกฎ กติกาใดใดฉันปฏิบัติตามเสมอ					
4	ฉันยินดีช่วยประชาสัมพันธ์ข่าวสารภายในโรงเรียนให้แก่คนในชุมชนทราบ					
5	ฉันไปเข้าร่วมกิจกรรมสำคัญที่ทางชุมชนจัดขึ้นอย่างเต็มใจ					
6	ฉันมักเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมสำคัญที่โรงเรียนหรือชุมชนจัดขึ้น					
7	ฉันยินดีให้คำปรึกษา และรับฟังเพื่อนเมื่อเพื่อนทุกข์ใจ					
8	ฉันขออนุญาตก่อนหยิบอุปกรณ์ใด ๆ จากเพื่อน					
9	ฉันชื่นชมเพื่อนด้วยความเต็มใจเมื่อเพื่อนทำสิ่งต่างๆ ได้ดี					
10	ฉันคิดว่าการแบ่งงานให้เพื่อนในกลุ่มจะทำให้เพื่อนในกลุ่มได้แสดงความสามารถ					
11	ถึงแม้บางครั้งฉันไม่เห็นด้วย แต่ฉันก็รับฟังความคิดเห็นของครูและเพื่อนที่โรงเรียน					
12	ฉันรับฟังเพื่อนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีในการทำงานกลุ่มร่วมกัน					
13	เมื่อเพื่อนให้คำแนะนำฉัน ฉันจะรับฟังและนำไปปรับปรุง					
14	ฉันทำเวรความสะอาดห้องตามที่ได้รับมอบหมายอย่างสม่ำเสมอ					
15	ฉันทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลัง					
16	ฉันยินดีช่วยเหลืองานโรงเรียนทุกครั้งที่ได้รับโอกาส					
17	เมื่อเพื่อนขอความช่วยเหลือ ฉันจะช่วยเพื่อนทันที					
18	ฉันช่วยเพื่อนทำงานกลุ่มตามที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จทุกครั้ง					
19	ฉันส่งงาน/การบ้านได้ตามกำหนดเวลา					
20	ฉันไม่ทำลายของสาธารณะสมบัติของโรงเรียน ไม่ขีดเขียนโต๊ะ หรือผนังห้อง					
21	ฉันใช้อุปกรณ์ต่างๆ ของโรงเรียนด้วยความระมัดระวัง ไม่ให้เสียหาย					
22	เมื่อพบว่า มีน้ำ/ไฟเปิดทิ้งไว้ ฉันจะช่วยปิดทันที					
23	ฉันทิ้งขยะลงถังโดยแยกประเภทของขยะ					
24	เมื่อฉันเห็นขยะถูกทิ้งไว้ไม่เป็นที่ ฉันหยิบทิ้งลงถังขยะ					
25	ฉันมีใช้วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ อย่างรู้คุณค่า					
26	ฉันอาสาสมัครเป็นตัวแทนของห้องในการทำงานของโรงเรียนด้วยความยินดี					
27	ทุกครั้งที่ฉันช่วยเหลือบุคคลอื่น ฉันทำด้วยความเต็มใจไม่หวังผลตอบแทน					
28	ฉันมักเก็บขยะที่อยู่หน้าบ้านเพื่อช่วยกันดูแลรักษาสาธารณสมบัติของชุมชน					
29	ฉันช่วยเหลือคนแก่ที่ข้ามถนนโดยไม่รื้อรอ					
30	ฉันให้เพื่อนยืมอุปกรณ์ต่างๆ ด้วยความเต็มใจ					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
31	ก่อนนำขยะจากที่บ้านไปทิ้ง ฉันมักจะแยกขยะก่อนเสมอ					
32	ฉันใช้สิ่งของส่วนรวมที่อยู่ในโรงเรียนอย่างระมัดระวัง					
33	เมื่อครูขอให้ช่วยถือของ ฉันมักเข้าไปช่วยเหลือครูทันที					

ภาคผนวก จ

1. สรุปวัตถุประสงค์และเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. การให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ตาราง 11 สรุปวัตถุประสงค์และเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	เทคนิค
1	ปฐมนิเทศและสร้างสัมพันธ์ภาพ	1. เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพ และความคุ้นเคยกันระหว่างสมาชิก 2. สร้างความไว้วางใจระหว่างกันของสมาชิกภายในกลุ่ม 3. ชี้แจงเกี่ยวกับกำหนดการและวิธีการดำเนินการกลุ่ม	1.การสร้างสัมพันธ์ภาพ 2.การตั้งคำถาม 3.การยอมรับ 4.การเงี่ยและการฟัง 5.การสรุป
2	การให้ความร่วมมือแก่โรงเรียนหรือชุมชน	1. รับรู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง ค้นหาพฤติกรรมที่เหมาะสมเพิ่มพูนประสบการณ์ 2. เพื่อให้เกิดการให้ความร่วมมือกับโรงเรียนหรือชุมชนที่ตนอาศัยอยู่	1 .การสร้างสัมพันธ์ภาพ 2. การใช้หลักความรับผิดชอบ 3. การตั้งคำถาม 4. การมองโลกในแง่บวก 5. การยอมรับโดยปราศจากเงื่อนไข 6. การฟังอย่างตั้งใจ 7. การเงี่ยและการฟัง 8. การสรุป
3	การเคารพในสิทธิของผู้อื่น	1.เพื่อเน้นสถานการณ์ที่เป็นจริงเพื่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง 2.เกิดการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เข้ารับการให้คำปรึกษา 3.เกิดการเคารพในสิทธิของผู้อื่น เห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ และยอมรับความแตกต่าง	1 การสร้างสัมพันธ์ภาพ . 2. การใช้หลักความรับผิดชอบ 3. การตั้งคำถาม 4. การใช้การวาด 5.การยอมรับโดยปราศจากเงื่อนไข 6. การฟังอย่างตั้งใจ 7. การยอมรับ 8. การสรุป

ตาราง 11 (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	เทคนิค
4	การปฏิบัติงานด้วยความสมัครใจ	1. เพื่อเน้นสถานการณ์ที่เป็นจริง เพื่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง 2. เกิดการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เข้ารับการให้คำปรึกษา 3. เกิดการปฏิบัติงานต่างๆของตนด้วยความสมัครใจ	1. การสร้างสัมพันธภาพ 2. การใช้หลักความรับผิดชอบ 3. การตั้งคำถาม 4. การมองโลกในแง่บวก 5. การยอมรับโดยปราศจากเงื่อนไข 6. การฟังอย่างตั้งใจ 7. กระบวนการ JWDEP System(8. การยอมรับ 9. การเจียบและการฟัง 10. การสรุป
5	การปฏิบัติงานโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม	1. เพื่อเน้นสถานการณ์ที่เป็นจริง เพื่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง 2. เกิดการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เข้ารับการให้คำปรึกษา 3. สามารถปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม	1. การสร้างสัมพันธภาพ 2. การสะท้อนความรู้สึก 3. การตั้งคำถาม 4. การมองโลกในแง่บวก 5. การยอมรับโดยปราศจากเงื่อนไข 6. การฟังอย่างตั้งใจ 7. การใช้รูปภาพหรือภาพถ่าย 8. การยอมรับ 9. การเจียบและการฟัง 10. การสรุป

ตาราง 11 (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	เทคนิค
6	การช่วยเหลือสังคมตาม บทบาทของตน	1. เพื่อเน้นสถานการณ์ที่เป็นจริง เพื่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อ การกระทำของตนเอง 2. เกิดการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึง ประสงค์ของผู้เข้ารับการให้ คำปรึกษา 3. เข้าใจเหตุผลของพฤติกรรมที่ เกิดขึ้นและมุ่งเน้นให้การ ช่วยเหลือสังคมตามบทบาท หน้าที่ของตน	1. เทคนิคทางด้านความคิด 2. การใช้หลักความจริง 3. การใช้หลักความรับผิดชอบ 4. การใช้หลักความถูกต้อง 5. การตั้งคำถาม 6. การมองโลกในแง่บวก 7. อุปมา 8. เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ 9. การสะท้อนความรู้สึก 10. การตั้งคำถาม 11. การยอมรับโดยปราศจาก เงื่อนไข 12. เทคนิคการสรุป
7	การช่วยเหลือสังคมตาม บทบาทของตน(ต่อ)	1. เพื่อเน้นสถานการณ์ที่เป็นจริง เพื่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อ การกระทำของตนเอง 2. เกิดการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึง ประสงค์ของผู้เข้ารับการให้ คำปรึกษา 3. เข้าใจเหตุผลของพฤติกรรมที่ เกิดขึ้นและมุ่งเน้นให้การ ช่วยเหลือสังคมตามบทบาท หน้าที่ของตน	1. การสร้างสัมพันธภาพ 2. การใช้หลักความรับผิดชอบ 3. การตั้งคำถาม 4. การมองโลกในแง่บวก 5. การยอมรับโดยปราศจาก เงื่อนไข 6. การฟังอย่างตั้งใจ 7. การยอมรับ 8. การเจียบและการฟัง 9. การสรุป

ตาราง 11 (ต่อ)

ครั้งที่	เรื่อง	วัตถุประสงค์	เทคนิค
8	การยุติการให้คำปรึกษา กลุ่มแบบผสมผสาน	.1ให้สมาชิกทบทวนการทำกลุ่ม ทั้ง ครั้งที่ผ่านมา 7 .2ให้สมาชิกทบทวนเรื่องราวใน ชีวิตที่ผ่านมาของตนเอง แลกเปลี่ยนความรู้สึก ความ คิดเห็นระหว่างสมาชิกกับผู้ให้ คำปรึกษา และให้กำลังใจต่อกัน .3มุ่งเน้นให้เกิดความเจริญงอก งามทางด้านพฤติกรรมความ รับผิดชอบทางสังคม 4. ร่วมกันสรุปปัญหา แนวทาง ในการปฏิบัติตัวอย่างเหมาะสม	1 .การตรวจสอบความเข้าใจ 2. การมองโลกในแง่บวก 3. การใช้อารมณ์ขัน 4. เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ 5. เทคนิคการทำให้เกิดความ กระจ่าง 6. การฟังเพลง 7.เทคนิคการสรุป

ครั้งที่ 1

เรื่อง ปฐมนิเทศและสร้างสัมพันธภาพ

แนวคิดสำคัญ ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง (Person-Center Therapy)

การเริ่มต้นการให้คำปรึกษาเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นครั้งนี้ ผู้ให้คำปรึกษามุ่งเน้นให้เกิดสัมพันธภาพอันดีระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม สร้างความไว้วางใจ ปราศจากความขุ่นข้องหมองใจ และเกิดบรรยากาศที่ผ่อนคลาย จึงได้นำทฤษฎีของคาร์ล โรเจอร์ (Carl R. Rogers) คือ การให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง (The Person-Centered Group Counseling) โดยแนวความคิดนี้มีความเชื่อว่า มนุษย์มีเหตุผล มีศักยภาพในการแก้ปัญหา กล้าเผชิญความจริง สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง มีคุณค่าและเป็นผู้ไว้วางใจได้ ต้องการเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ ทำหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถ แต่การที่บุคคลปฏิบัติตนไม่เหมาะสมนั้นอันเนื่องมาจากการพบปัญหาและจำเป็นที่จะต้องปกป้องตนเองทั้งๆที่จริงแล้วบุคคลต้องการปรับปรุงตนเองให้เข้ากับสังคมมากกว่า (พงษ์พันธ์, วิไลลักษณ์. 2556: 103 ; วัชรวิทย์ ทรัพย์มี. 2556: 61) อีกทั้งเพื่อเป็นการสร้างความไว้วางใจ ผู้ให้คำปรึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการสร้างบรรยากาศให้เกิดความผ่อนคลายและเป็นที่พึ่งตนเอง โดยกำหนดเป้าหมาย สร้างแรงจูงใจ แสดงให้เห็นถึงความพร้อมให้ความช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษา ให้เกียรติ เห็นคุณค่า ยอมรับความแตกต่างของบุคคล เห็นอกเห็นใจ แสดงความจริงใจ และไวต่อการรับรู้ความรู้สึกของผู้รับคำปรึกษา เข้าใจผู้รับคำปรึกษา แต่จะไม่ตัดสินใจแทนผู้รับคำปรึกษาไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตาม และเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกับผู้รับคำปรึกษา

เทคนิคการให้คำปรึกษา

1. เทคนิคการสร้างสัมพันธภาพ (Building Relationship Technique) เป็นการพบกันครั้งแรก จึงจะต้องสร้างสัมพันธภาพให้กับสมาชิกในกลุ่ม มีความจริงใจ ให้เกียรติสมาชิกและยอมรับสมาชิกภายในกลุ่มอย่างไม่มีเงื่อนไข (unconditioned positive regard) (วัชรวิทย์ ทรัพย์มี. 2556: 220)
2. การตั้งคำถาม (Questioning) การตั้งคำถามที่เน้นไปที่การเข้าถึงผู้รับคำปรึกษา รวบรวมข้อมูลที่สำคัญ ตลอดจนข้อมูลต่างๆ เพื่อช่วยผู้รับคำปรึกษาได้อย่างเหมาะสม มีทั้งการตั้งคำถามแบบเปิด (open question) และเฉพาะเจาะจง (closed question) ซึ่งเป็นคำถามที่มุ่งการแสดงความคิดเห็นและความรู้สึก (วัชรวิทย์ ทรัพย์มี. 2556: 220)
3. การยอมรับ (Acceptance) เป็นการรับฟังเรื่องราวยอมรับโดยไม่แสดงกิริยาใดๆ รับฟังด้วยความใส่ใจแสดงภาษากายและพยักหน้าเป็นการตอบรับ (พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์. 2556: 58)
4. การเงียบและการฟัง (Silence and Listening) เป็นการรับฟังอย่างตั้งใจ ใส่ใจเรื่องราวของสมาชิก ช่วยให้สมาชิกสัมผัสความรู้สึกที่แท้จริง
5. เทคนิคการสรุป (Summarizing) เป็นเทคนิคที่ผู้ให้คำปรึกษารวบรวมเรื่องราวที่ผู้รับคำปรึกษาพูดอยู่ในกลุ่มให้มีให้กระชับ ถูกต้องและได้ใจความ นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้ผู้รับคำปรึกษา

ได้ไตร่ตรองความรู้สึกนึกคิดของตนเอง และใส่ใจในเรื่องราวของกันและกัน (พงษ์พันธ์ และวิไลลักษณ์ พงษ์โสภา. 2556: 22)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพ และความคุ้นเคยกันระหว่างสมาชิก
2. เพื่อสร้างความไว้วางใจระหว่างกันของสมาชิกภายในกลุ่ม
3. เพื่อชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ความสำคัญ กำหนดการ ประโยชน์และวิธีการ

ดำเนินการให้คำปรึกษากลุ่ม

ระยะเวลา 60 นาที

อุปกรณ์ ลูกอมหลากหลายสี

ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม

1. ขั้นเริ่มต้น

1.1 ผู้วิจัยให้สมาชิกนั่งเป็นวงกลม ผู้ให้คำปรึกษากล่าวต้อนรับสมาชิก จากนั้นผู้ให้คำปรึกษาเชิญชวนให้สมาชิกแนะนำตนเอง เป็นการแนะนำชื่อแบบรอบวง (The name round) และมีการทบทวนชื่อแบบรอบวงอีกครั้ง (The repeat round) เพื่อสร้างความคุ้นเคยทำความรู้จักกัน (สกล วรเจริญศรี. 2560: 54) สร้างความคุ้นเคยกันระหว่างสมาชิกให้สมาชิกพูดคุยถึงเรื่องราวในชีวิตประจำวันของแต่ละคน สร้างบรรยากาศแห่งความเป็นกันเอง ให้เกิดความไว้วางใจต่อกัน เพื่อนำไปสู่การเล่าเรื่องราวต่างๆ ของตนเองในเชิงลึกมากยิ่งขึ้น

1.2 ผู้ให้คำปรึกษาชี้แจงถึงข้อตกลงที่มีร่วมกันในการให้คำปรึกษากลุ่ม ในครั้งนี้ แนะนำรายละเอียดเกี่ยวกับจุดประสงค์ของการให้คำปรึกษากลุ่ม กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของสมาชิกภายในกลุ่ม ระยะเวลาในการดำเนินการและขั้นตอนให้สมาชิกภายในกลุ่มทราบ รับรู้ข้อตกลงร่วมกันภายในกลุ่ม

2. ขั้นดำเนินการ

ผู้ให้คำปรึกษาเชิญชวนให้สมาชิกร่วมทำกิจกรรม “ลูกอมหลากสี” (Colored candy technique) เพื่อเป็นการสร้างสัมพันธภาพและกระตุ้นให้เกิดการสื่อสารกันภายในกลุ่ม ดังมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกหยิบลูกอมที่เตรียมไว้จำนวนเท่าไรก็ได้ตามความต้องการ แต่ยังไม่อนุญาตให้รับประทาน

2.2 จากนั้นผู้ให้คำปรึกษาสำรวจว่าสมาชิกแต่ละคนนำลูกอมไปคนละเท่าไร เมื่อทราบ จำนวนเรียบร้อยแล้วจึงดำเนินการขั้นตอนต่อไป

2.3 โดยผู้ให้คำปรึกษา อธิบายถึงความหมายของลูกอมสีต่างๆ

ลูกอมสีเหลือง คือ การบอกข้อดีของตนเองจำนวน 3 ข้อ

ลูกอมสีชมพู คือ การอธิบายเรื่องราวเกี่ยวกับตนเองมาพอสังเขป

ลูกอมสีฟ้า คือ การบอกถึงสิ่งที่ทำให้มีความสุข

ลูกอมสีแดง คือ การบอกสิ่งที่ทำให้คนอื่นแล้วมีความสุข

ลูกอมสีเขียว คือ การบอกการกระทำที่อยากทำให้สังคมหรือบุคคลอื่น

2.4 ผู้ให้คำปรึกษาเชิญชวนให้สมาชิกตอบคำถามจากอาสาสมัครเป็นคนแรก และเมื่อ คน

แรกตอบคำถามเรียบร้อย ให้สามารถเลือกตอบคำถามในสมาชิกที่มีลูกอมสีเดียวกัน ในขณะที่สมาชิกเล่าเรื่องราวผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการเงยและการฟังอย่างตั้งใจ รับฟังเรื่องราวด้วยความใส่ใจ และให้การยอมรับ

2.5 เมื่อสมาชิกตอบคำถามครบทุกข้อเรียบร้อยแล้ว ผู้ให้คำปรึกษาซักถามเกี่ยวกับกิจกรรมนี้เกี่ยวกับกิจกรรมในวันนี้ โดยผู้ให้คำปรึกษาเน้นไปที่ข้อความในลูกอมสีเขียวเกี่ยวกับกระทำที่อยากทำให้สังคมหรือบุคคลอื่น

3. ขั้นยุติกลุ่ม

3.1 ผู้ให้คำปรึกษาขอให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้รับจากการให้คำปรึกษา ครั้งที่ 1 สิ่งที่เป็นประโยชน์และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

3.2 ผู้ให้คำปรึกษาให้คำปรึกษากล่าวชมเชยสมาชิกที่ฟังอย่างตั้งใจและให้ความร่วมมือในการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้ และนัดหมายการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งถัดไป

การประเมินผล

1. ผู้ให้คำปรึกษาสังเกตการปฏิบัติตนของสมาชิก การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม
2. ผู้ให้คำปรึกษาสังเกตการเล่าเรื่องและการตอบคำถามในระหว่างทำกิจกรรม

ครั้งที่ 2

เรื่อง การให้ความร่วมมือแก่โรงเรียนหรือชุมชน

แนวคิด ทฤษฎีการเผชิญความจริง(Reality Therapy)

ในการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้จะมุ่งเน้นให้ผู้เข้ารับคำปรึกษาเกิดการให้ความร่วมมือแก่โรงเรียนหรือชุมชนที่ผู้รับคำปรึกษาอาศัยอยู่ ซึ่งวิลเลียม กลาสเซอร์ (William Glasser) เชื่อว่าคนว่าต้องการการมีเอกลักษณ์ (Identity) ความต้องการดังกล่าวจะเป็นตัวขับเคลื่อนให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ แบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ ต้องการที่จะรักและได้รับความรัก (need to love to be loved) และการต้องการมีคุณค่าในตนเองการมีคุณค่าต่อสังคม (need to feel worthwhile to ourselves and others) (พงษ์พันธ์, วิไลลักษณ์. 2556:150) โดยลักษณะสำคัญของแนวคิดทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง คือ การมุ่งเน้นไปที่พฤติกรรมในปัจจุบัน มองเห็นภาพของความเป็นจริง (Pictures of Reality) ต้องการเน้นให้บุคคลได้รู้ตัวขณะทำพฤติกรรมโดยไม่คำนึงถึงทัศนคติในตอนนั้น เพราะทฤษฎีนี้เชื่อว่า เมื่อพฤติกรรมเปลี่ยนทัศนคติจะเปลี่ยนไปด้วยโดยไม่มุ่งเน้นเรื่องราวในอดีต แต่มุ่งเน้นให้ความสำคัญอยู่กับปัจจุบันและอนาคต เนื่องจากอดีตไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เน้นการมีความรับผิดชอบ (Responsibility) สามารถเรียนรู้และแก้ไขเมื่อเราได้กระทำผิด (วัชร ทรัพย์มี. 2556 : 213)

เทคนิคการให้คำปรึกษา

1. เทคนิคการสร้างสัมพันธภาพ (Building Relationship Technique) เมื่อพบกันจะต้องสร้างสัมพันธภาพให้กับสมาชิกในกลุ่ม มีความจริงใจ ให้เกียรติสมาชิกและยอมรับสมาชิกภายในกลุ่มอย่างไม่มีเงื่อนไข (unconditioned positive regard) (วัชร ทรัพย์มี. 2556: 220)

2. เทคนิคการตั้งคำถาม (Questioning Technique) การตั้งคำถามที่เน้นไปที่การถึงผู้รับคำปรึกษา รวบรวมข้อมูลที่สำคัญ ตลอดจนข้อมูลต่างๆ เพื่อช่วยผู้รับคำปรึกษาได้อย่างเหมาะสม มีทั้งการตั้งคำถามแบบเปิด (open question) และเฉพาะเจาะจง (closed question) ซึ่งเป็นคำถามที่มุ่งการแสดงความคิดเห็นและความรู้สึก(วัชร ทรัพย์มี. 2556: 220)

3. เทคนิคการมองโลกในแง่บวก (Being positive Technique) หากผู้รับคำปรึกษาเจอสถานการณ์ที่เป็นแง่ลบมา ผู้รับคำปรึกษาจะไม่ตอบสนองในความรู้สึกนั้น แต่จะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเผชิญความจริงเน้นการกระทำในแง่บวก เสริมแรงทางบวกอย่างสร้างสรรค์

4. เทคนิคการเผชิญหน้า (Confrontation Technique) การเผชิญหน้าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้เสมอ ต้องมีการวางแผนรับมือให้พร้อมเพื่อเผชิญหน้ากับความจริง รับผิดชอบต่อสิ่งที่กระทำแม้ไม่สำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ จงตั้งใจปรับพฤติกรรมให้มีความเหมาะสมต่อไป

5. เทคนิคการยอมรับโดยปราศจากเงื่อนไข (Unconditional Positive Regard and

Acceptance Technique) เทคนิคนี้จะเป็นการยอมรับตัวตน ของผู้รับคำปรึกษา และผู้ให้คำปรึกษาก็จะ แสดงให้ผู้รับคำปรึกษาคนอื่น ๆ ในกลุ่มมีการยอมรับกันและกันโดยไม่มีเงื่อนไข (คมเพชร ฉัตรศุภกุล. 2547: 64)

6. เทคนิคการชี้ประเด็น (Point Out Technique) เป็นเทคนิคที่ผู้ให้คำปรึกษาชี้ให้เห็นถึง การขาดความรับผิดชอบของผู้รับคำปรึกษา

7. เทคนิคการเงียบและการฟัง (Silence and Listening Technique) รับฟังอย่างตั้งใจ ใส่ใจ เรื่องราวของสมาชิก ช่วยให้สมาชิกสัมผัสความรู้สึกที่แท้จริง

8. เทคนิคการสรุป (Summarizing) เป็นที่เทคนิคที่ผู้ให้คำปรึกษารวบรวมเรื่องราวที่ผู้รับ คำปรึกษาพูดคุยในกลุ่มให้มีให้กระชับ ถูกต้องและได้ใจความ นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้ผู้รับคำปรึกษา ได้ไตร่ตรองความรู้สึกนึกคิดของตนเอง และใส่ใจในเรื่องราวของกันและกัน(พงษ์พันธ์ และวิไลลักษณ์ พงษ์โสภา. 2556: 22)

9. เทคนิคกระบวนการ (WDEP System) เป็นกลวิธีในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

W คือ want การช่วยให้ค้นพบความต้องการ

D คือ Doing เป็นการอธิบาย สำรวจพฤติกรรม

E คือ Evaluation เป็นการประเมิน สำรวจ พฤติกรรมของตนเอง ผ่านการตั้งคำถาม

P คือ Planning การวางแผน เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองให้ดีขึ้น

วัตถุประสงค์

1. รับรู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง ค้นหาพฤติกรรมที่เหมาะสม เพิ่มพูนประสบการณ์
2. เพื่อให้เกิดการรับผิดชอบต่อโรงเรียนหรือชุมชนที่ตนอาศัยอยู่
3. เพื่อช่วยให้รู้จักประเมินค่า พิจารณาถึงพฤติกรรมที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมของตนเอง

ระยะเวลา 60 นาที

สื่อ / อุปกรณ์ กระดาษ A4 ปากกา

ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม

1. ขั้นต้น

1.1 ผู้ให้คำปรึกษาแจกกระดาษ A4 ให้สมาชิกกลุ่มเขียนเกี่ยวกับกิจวัตร ประจำวันของ ตนเองว่ามีหน้าที่อะไรบ้างในโรงเรียน หรือชุมชน เป็นการสำรวจตนเอง

2. ขั้นดำเนินการ

2.1 ผู้ให้คำปรึกษาแจกกระดาษ A4 และปากกา โดยให้สมาชิกได้เขียนตามหัวข้อที่ กำหนดให้โดยใช้ เทคนิค WDEP

W (want) การช่วยให้ค้นพบความต้องการ โดยผู้ให้คำปรึกษาตั้งคำถาม ว่า “นักเรียนต้องการเปลี่ยนแปลงหน้าที่อะไรที่ตนเองได้รับบ้าง”

D คือ Doing เป็นการอธิบาย สำรวจพฤติกรรม ผู้ให้คำปรึกษาตั้งคำถามว่า “พฤติกรรมของนักเรียนในปัจจุบันสอดคล้องกับหน้าที่ที่เราต้องการเปลี่ยนหรือไม่”

E คือ Evaluation เป็นการประเมิน สํารวจ พฤติกรรมของตนเอง ผ่านการตั้งคำถาม “นักเรียนคิดว่าพฤติกรรมที่เกิดขึ้นนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนหรือชุมชน ได้มากแค่ไหน”

P คือ Planning การวางแผน เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองให้ดีขึ้น “นักเรียนจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองอย่างไรที่แสดงถึงการให้ความร่วมมือทางกับทางโรงเรียนมากขึ้น”

2.2 ผู้ให้คำปรึกษาสอบถามความสมัครใจของสมาชิกภายในกลุ่มว่าสมาชิกคนใดอยากนำเสนอคำตอบของตนเองเป็นลำดับแรก เมื่อสมาชิกในกลุ่มพูดจบหนึ่งคน ให้สมาชิกสำรวจตนเองว่ามีหน้าที่ใดของตนเองที่ตรงกับของเพื่อนบ้าง ร่วมกันแสดงความคิดเห็น

2.3 จากนั้นให้สมาชิกภายในกลุ่มแลกเปลี่ยนเรื่องราวเกี่ยวกับหน้าที่ของตนในโรงเรียน หรือชุมชน ว่ามีหน้าที่ใดบ้างที่ได้รับแล้วรู้สึกท้อถอยหรือไม่อยากทำ ผู้ให้คำปรึกษาจะช่วยให้สมาชิกประเมินพฤติกรรมของตนเอง (Self Evaluation) พร้อมถามสมาชิกในกลุ่มว่ามีใครบ้างที่รู้สึกเช่นเดียวกัน ร่วมกันสนทนา พิจารณาว่าพฤติกรรมดังกล่าวเหมาะสมแล้วหรือไม่

2.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกร่วมกันคิดวิธีการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม เมื่อได้รับมอบหมายหน้าที่ต่าง ๆ แล้วรู้สึกไม่อยากจะทำจะทำเช่นไร และหากไม่มีใครทำหน้าที่เหล่านั้นจะเกิดผลเช่นไรกับโรงเรียน หรือชุมชนที่สมาชิกอยู่

2.5 ผู้ให้คำปรึกษาจะคอยให้กำลังใจสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้แก่สมาชิก และยอมรับการกระทำของสมาชิกอย่างไม่มีเงื่อนไข ส่งเสริมกำลังใจซึ่งกันและกัน เลือกรวิธการดำเนินชีวิตเป็นของตนเองและให้สมาชิกภายในกลุ่มช่วยกันแนะนำ หากทางออกร่วมกันเพื่อวางแผนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสริมแรง และมุ่งเน้นให้เกิดความตระหนักในให้ความร่วมมือกับโรงเรียนหรือชุมชนอย่างมีเหตุผล และให้รู้สึกถึงคุณค่าของการกระทำของตนว่า จะมีพัฒนาตนเองได้เกิดความเจริญงอกงามในระยะยาว

2.6 ผู้ให้คำปรึกษาชมเชยสมาชิกในกลุ่มที่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี พร้อมทั้งให้กำลังใจซึ่งกันและกัน

3. ชั้นยุติกกลุ่ม

3.1 ผู้ให้คำปรึกษาขอให้สมาชิกร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้รับจากการให้คำปรึกษาในครั้งนี้สิ่งที่มีประโยชน์และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

3.2 ผู้ให้คำปรึกษาให้คำปรึกษากล่าวชมเชยสมาชิกที่ฟังอย่างตั้งใจและให้ความร่วมมือในการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้ และนัดหมายการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งถัดไป

การประเมินผล

1. ผู้ให้คำปรึกษาสังเกตการปฏิบัติตนของสมาชิก การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม
2. ผู้ให้คำปรึกษาสังเกตการเล่าเรื่องและการตอบคำถาม

ครั้งที่ 3

เรื่อง การเคารพในสิทธิของผู้อื่น

แนวคิด ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม
(Rational Emotive Behavior Therapy)

การเคารพในสิทธิของผู้อื่น หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงการเห็นคุณค่าของความเป็นมนุษย์ ยอมรับความแตกต่างของบุคคล และไม่ละเมิดเรื่องส่วนตัวของผู้อื่น โดยการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มครั้งที่ 3 มุ่งใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม (Rational Emotive Behavior Therapy) จากการที่แอลเบิร์ต เอลลิส (Albert Ellis) นักจิตวิทยาคนแรกที่เน้นในเรื่องการรู้จักต่อพฤติกรรม เน้นถึงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของการรู้จัก อารมณ์และพฤติกรรม จากพื้นฐานของประสบการณ์ที่เอาชนะปัญหาทางอารมณ์และมีผลติดตามมายังพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในวัยเด็ก โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นว่า ความคิดเป็นสาเหตุของ ความรู้สึก และผู้ให้คำปรึกษาจะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้สึกที่มาจากความคิดสามารถควบคุมความรู้สึกที่มาจากความคิด มีโอกาสฝึกฝนพฤติกรรม เกิดพฤติกรรมกล้าแสดงออก กิจกรรมต่างๆและได้รับข้อมูลกลับเกี่ยวกับพฤติกรรมการแสดงออก (ศิริบุรณ์ สายโกสุม. 2555: 154; ลักษณะ สรวัดน์. 2551: 185) มุ่งเน้นให้สมาชิกกลุ่มมองมองเห็นพฤติกรรมของตนเอง และเลือกพฤติกรรมที่เหมาะสมในสถานการณ์ต่างๆ ปรับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตน เห็นคุณค่าของตนเองมีความรับผิดชอบต่อตนเองและมีความรับผิดชอบต่อครอบครัวและเพื่อนเพิ่มมากขึ้น

เทคนิคการให้คำปรึกษา

1. **เทคนิคการสร้างสัมพันธภาพ (Building Relationship Technique)** เมื่อพบกันจะต้องสร้างสัมพันธภาพให้กับสมาชิกในกลุ่ม มีความจริงใจ ให้เกียรติสมาชิกและยอมรับสมาชิกภายในกลุ่มอย่างไม่มีเงื่อนไข (unconditioned positive regard) (วัชร ทรัพย์มี. 2556: 220)

2. **การใช้หลักความรับผิดชอบ (Responsibility)** รับผิดชอบในการกระทำของตน หากไม่รับผิดชอบก็ไม่อาจเกิดการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องปลูกฝังเด็กให้มีความรับผิดชอบช่วยเหลือตนเองได้ มีสุขภาพจิตที่ดีไม่รุกรานสิทธิผู้อื่น

3. **การตั้งคำถาม (Questioning)** การตั้งคำถามที่เน้นไปที่การถึงผู้รับคำปรึกษา รวบรวมข้อมูลที่สำคัญ ตลอดจนข้อมูลต่างๆเพื่อช่วยผู้รับคำปรึกษาได้อย่างเหมาะสม มีทั้งการตั้งคำถามแบบเปิด (open question) และเฉพาะเจาะจง (closed question) ซึ่งเป็นคำถามที่มุ่งการแสดงความคิดเห็นและความรู้สึก (วัชร ทรัพย์มี. 2556: 220)

4. **การใช้การวาด (Drawing techniques)** การใช้งานศิลปะ การวาดภาพอย่างอิสระ การวาดภาพครอบครัว เพื่อสร้างสัมพันธภาพและการบอกเล่าเรื่องราวต่างๆ เพื่อใช้ในการประเมินลักษณะของผู้รับคำปรึกษา (สกล วรเจริญศรี. 2560: 109)

5. การยอมรับโดยปราศจากเงื่อนไข (Unconditional Positive Regard and Acceptance) เทคนิคนี้จะเป็นการยอมรับตัวตน ของผู้รับคำปรึกษา และผู้ให้คำปรึกษาก็จะแสดงให้เห็นให้ผู้รับคำปรึกษาค้นอื่นๆในกลุ่มมีการยอมรับกันและกันโดยไม่มีเงื่อนไข (คมเพชร ฉัตรศุกกุล. 2547: 64)

6. เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ (Active Listening) ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการให้คำปรึกษา เนื่องจากจะช่วยให้เกิดความเข้าใจในเรื่องราวอย่างถูกต้อง (สกล วรเจริญศรี. 2556: 205)

7. การยอมรับ (Acceptance) รับฟังเรื่องราวยอมรับโดยไม่แสดงกิริยาใดๆ รับฟังด้วยความใส่ใจและพยักหน้าเป็นการตอบรับ (พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์. 2556: 58)

8. การเงียบและการฟัง (Silence and Listening) รับฟังอย่างตั้งใจ ใส่ใจเรื่องราวของสมาชิก ช่วยให้สมาชิกสัมผัสความรู้สึกที่แท้จริง

9. เทคนิคการสรุป (Summarizing) เป็นที่เทคนิคที่ผู้ให้คำปรึกษารวบรวมเรื่องราวที่ผู้รับคำปรึกษาพูดคุยในกลุ่มให้มีให้กระชับ ถูกต้องและได้ใจความ นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้ผู้รับคำปรึกษาได้ไตร่ตรองความรู้สึกนึกคิดของตนเอง และใส่ใจในเรื่องราวของกันและกัน(พงษ์พันธ์ และวิไลลักษณ์ พงษ์โสภา. 2556: 22)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเน้นสถานการณ์ที่เป็นจริงเพื่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง
2. เพื่อให้สมาชิกแสดงออกถึงการเคารพในสิทธิของผู้อื่น เห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ และยอมรับความแตกต่าง
3. เกิดการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เข้ารับการให้คำปรึกษา

ระยะเวลา 60 นาที

สื่อ / อุปกรณ์

1. กระดาษ A4
2. ดินสอ ยางลบ

ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม

1. ขั้นเริ่มต้น

- 1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทายและสร้างสัมพันธภาพพูดคุยกับสมาชิกในกลุ่ม
- 1.2 ผู้วิจัยทบทวนเนื้อหากิจกรรมการให้คำปรึกษาจากครั้งที่แล้ว
- 1.3 ผู้วิจัยชี้แจงกติกา มารยาทของกลุ่ม ระยะเวลาในการดำเนินการกลุ่ม

2. ขั้นดำเนินการ

2.1 ผู้ให้คำปรึกษาแจกกระดาษให้สมาชิกภายในกลุ่ม และให้สมาชิกวาดรูปเกี่ยวกับครอบครัวหรือโรงเรียน โดยผู้ให้คำปรึกษาจะกำหนดเวลาในการวาดคนละ 30 วินาที เมื่อครบ 30 วินาทีจะให้สมาชิกเปลี่ยนกับคนข้างๆ เป็นลักษณะหมุนเป็นวงกลมตามเข็มนาฬิกาเพื่อวาดรูปต่อจากเพื่อน อีกครั้ง 30 วินาที ทำไปเรื่อยๆจนสมาชิกทุกคนได้วาดภาพทั้งหมด

2.2 ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิค ABC โดยพิจารณา ดังนี้

A = เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในที่นี้คือการให้ทุกคนวาดรูปลงบนรูปภาพของเพื่อน

B = ระบบความเชื่อ เป็นความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผล สมาชิกในกลุ่มไม่ยอมรับ
รูปของเพื่อนโดยเชื่อว่าจะทำให้ภาพของตนเองทั้งหมดไม่สวยงาม

C = ผลที่เกิดขึ้นทางลบ คือ การไม่ยอมรับรูปที่ได้และไม่สามารถนำรูปมาเล่าเป็นนิทานได้

2.3 เมื่อสมาชิกทุกคนวาดเสร็จแล้ว รูปภาพจะวนกลับมาที่สมาชิกที่ได้วาดคนแรก ให้สมาชิก
แต่ละคนตั้งชื่อภาพ และตั้งนิทานจากภาพความยาวไม่เกิน 1 นาที ผู้ให้คำปรึกษาขออาสาสมัครในการ
เล่าเรื่องคนแรก

2.4 เมื่อสมาชิกเล่าจนครบทุกคน ผู้ให้คำปรึกษาสังเกตการเล่าเรื่องการใช้องค์ประกอบ
ต่างๆโดยใช้เทคนิค ABC

A = ผู้ให้คำปรึกษากล่าวถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในการวาดรูปของสมาชิก

B = ผู้ให้คำปรึกษาเน้นไปที่ระบบความเชื่อที่สมเหตุสมผลใน
เพื่อนำไปสู่ผลที่เกิดขึ้นในทางบวก

C = ผลที่เกิดขึ้นทางบวก คือ สามารถเล่าเรื่องราวจากรูปที่เพื่อนวาดได้

2.5 ผู้ให้คำปรึกษากล่าวชมเชย พร้อมอธิบายเสริมว่า ถึงแม้ในรูปจะไม่ใช้ฝีมือของเราทั้งหมด
แต่เราสามารถถ่ายทอดเรื่องราวโดยผ่านองค์ประกอบของภาพทั้งหมดได้

2.6 ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคตั้งคำถามโดยสอบถามสมาชิกว่าใครได้วาดภาพตรงไหน
ของรูปเพื่อนบ้าง และรู้สึกอย่างไรเมื่อเพื่อนนำภาพของเรามาใช้ประกอบเนื้อเรื่องนิทาน

2.7 ผู้ให้คำปรึกษากล่าวสรุปถึงกิจกรรมนี้ว่าเป็นการให้เห็นถึงการยอมรับใน
ความสามารถของเพื่อนแม้รูปอาจจะสวยหรือไม่สวยถูกใจเรา แต่การที่เราสามารถยอมรับสิ่งที่เพื่อนวาด
ได้ก็ถือเป็นการเคารพในตัวเพื่อนของเราแล้ว

2.8 จากนั้นผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกช่วยกันนึกถึงพฤติกรรมใดบ้างของเพื่อนที่กระทำ ต่อ
เราแล้วเรารู้สึกไม่ชอบ และคิดว่าเพื่อนควรจะมีพฤติกรรมอย่างไรเราจึงจะรู้สึกยินดี และมีใครบ้างที่เคย
ปฏิบัติต่อเพื่อนแบบนั้นบ้าง ในขณะที่สมาชิกเสนอผู้วิจัยใช้เทคนิคการฟังและการยอมรับอย่างไม่มี
เงื่อนไข

2.9 ผู้ให้คำปรึกษาร่วมกับสมาชิกช่วยกันสรุปพฤติกรรมใดบ้างที่เป็นการแสดงออกถึง
ความเคารพสิทธิของผู้อื่นในสังคม

3. ขั้วยุติกลุ่ม

ผู้ให้คำปรึกษาและสมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุป ชักถามสิ่งที่สงสัย สิ่งที่ได้รับการให้
คำปรึกษาครั้งนี้ การนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันต่อไป

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกตจากการให้ความร่วมมือการแสดงความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่ม
2. ผู้ให้คำปรึกษาสังเกตการเล่าเรื่องและการตอบคำถาม

ครั้งที่ 4

เรื่อง การปฏิบัติงานด้วยความสมัครใจ

แนวคิด ทฤษฎีการเผชิญความจริง (Reality Therapy)

การปฏิบัติงานด้วยความสมัครใจ คือ พฤติกรรมของนักเรียนในการปฏิบัติงาน ต่างๆในโรงเรียน หรือสังคมอย่างเต็มใจ รวมถึงการมองเห็นความสามารถและศักยภาพของตนที่จะช่วยผู้อื่นได้ ผู้ให้คำปรึกษาจึงได้นำแนวคิดทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง (Reality Therapy) และทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม (Rational Emotive Behavior Therapy) มาใช้ในการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยได้ผสมผสานกับแนวคิดทฤษฎีที่ว่าด้วยอารมณ์ เหตุผล และพฤติกรรมของบุคคลของ แอลเบิร์ต เอลลิส (Albert Ellis) นักจิตวิทยาคนแรกที่เน้นในเรื่องการรู้จักต่อพฤติกรรม เน้นถึงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของการรู้จัก อารมณ์และพฤติกรรม จากพื้นฐานของประสบการณ์ที่เอาชนะปัญหาทางอารมณ์และมีผลติดตามมายังพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในวัยเด็ก โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นว่า ความคิดเป็นสาเหตุของความรู้สึก และผู้ให้คำปรึกษาจะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้สึกที่มาจากความคิดสามารถควบคุมความรู้สึกที่มาจากความคิด มีโอกาสฝึกฝนพฤติกรรม เกิดพฤติกรรมกล้าแสดงออก กิจกรรมต่างๆและได้รับข้อมูลกลับเกี่ยวกับพฤติกรรมการแสดงออก (ศิริบุรณ์ สายโกสุม. 2555: 154; ลักขณา สรวีวัฒน์. 2551: 185)

เทคนิคการให้คำปรึกษา

1. เทคนิคการสร้างสัมพันธภาพ (Building Relationship Technique) เป็นการพบกันครั้งแรก จึงจะต้องสร้างสัมพันธภาพให้กับสมาชิกในกลุ่ม มีความจริงใจ ให้เกียรติสมาชิกและยอมรับสมาชิกภายในกลุ่มอย่างไม่มีเงื่อนไข (unconditioned positive regard) (วัชรวิ ทรัพย์มี. 2556: 220)

2. การตั้งคำถาม (Questioning) การตั้งคำถามที่เน้นไปที่การเข้าถึงผู้รับคำปรึกษา รวบรวมข้อมูลที่สำคัญ ตลอดจนข้อมูลต่างๆเพื่อช่วยผู้รับคำปรึกษาได้อย่างเหมาะสม มีทั้งการตั้งคำถามแบบเปิด (open question) และเฉพาะเจาะจง (closed question) ซึ่งเป็นคำถามที่มุ่งการแสดงความคิดเห็นและความรู้สึก (วัชรวิ ทรัพย์มี. 2556: 220)

3. การมองโลกในแง่บวก (Being positive) หากผู้รับคำปรึกษาเจอสถานการณ์ที่เป็นแง่ลบมา ผู้รับคำปรึกษาจะไม่ตอบสนองในความรู้สึกนั้น แต่จะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเผชิญความจริงเน้นการกระทำในแง่บวก เสริมแรงทางบวกอย่างสร้างสรรค์

4. การยอมรับโดยปราศจากเงื่อนไข (Unconditional Positive Regard and Acceptance) เทคนิคนี้จะเป็นการยอมรับตัวตน ของผู้รับคำปรึกษา และผู้ให้คำปรึกษาก็จะแสดงให้ผู้รับคำปรึกษาคนอื่นๆในกลุ่มมีการยอมรับกันและกันโดยไม่มีเงื่อนไข (คมเพชร จัตรศุภกุล. 2547: 64)

5. เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ (Active Listening) ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการให้คำปรึกษา เนื่องจากจะช่วยให้เกิดความเข้าใจในเรื่องราวอย่างถูกต้อง (สกล วรรณศรี. 2556: 205)

6. เทคนิคกระบวนการ (WDEP System) เป็นกลวิธีในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีการเผชิญความจริง

W คือ want การช่วยให้ค้นพบความต้องการ

D คือ Doing เป็นการอธิบาย สำรวจพฤติกรรม

E คือ Evaluation เป็นการประเมิน สำรวจ พฤติกรรมของตนเอง ผ่านการตั้งคำถาม

P คือ Planning การวางแผน เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองให้ดีขึ้น

7. การยอมรับ (Acceptance) รับฟังเรื่องราวยอมรับโดยไม่แสดงกิริยาใดๆ รับฟังด้วยความใส่ใจและพยักหน้าเป็นการตอบรับ (พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์. 2556: 58)

8. การเงียบและการฟัง (Silence and Listening) รับฟังอย่างตั้งใจ ใส่ใจเรื่องราวของสมาชิก ช่วยให้สมาชิกสัมผัสความรู้สึกที่แท้จริง

9. เทคนิคการสรุป (Summarizing) เป็นที่เทคนิคที่ผู้ให้คำปรึกษารวบรวมเรื่องราวที่ผู้รับคำปรึกษาพูดคุยในกลุ่มให้มีให้กระชับ ถูกต้องและได้ใจความ นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้ผู้รับคำปรึกษาได้ไตร่ตรองความรู้สึกนึกคิดของตนเอง และใส่ใจในเรื่องราวของกันและกัน(พงษ์พันธ์ และวิไลลักษณ์ พงษ์โสภา. 2556: 22)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกได้รับรู้และเข้าใจพฤติกรรมของตนเองในการปฏิบัติตนอย่างเต็มใจ
2. เพื่อให้สมาชิกสามารถแสดงออกถึงพฤติกรรมการปฏิบัติตนด้วยความสมัครใจ

ระยะเวลา 60 นาที

สื่อ / อุปกรณ์ กระดาษ A4 ปากกา

ขั้นตอนการให้คำปรึกษา

1.ขั้นเริ่มต้น

1.1 ผู้ให้คำปรึกษากล่าวทักทายกับสมาชิกภายในกลุ่ม ทบทวนการทำกิจกรรมกลุ่มจากครั้งที่ 4 ที่ได้ทำร่วมกัน สร้างบรรยากาศที่คุ้นเคย ความไว้วางใจ

1.2 ผู้ให้คำปรึกษากล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการเข้ารับการให้คำปรึกษาในครั้งนี้นี้ของกลุ่ม

1.3 ผู้ให้คำปรึกษาทบทวนกติกา มารยาทของกลุ่มและระยะเวลาดำเนินกิจกรรมกลุ่ม

2.ขั้นดำเนินการ

2.1 ผู้ให้คำปรึกษาเชิญชวนสมาชิกนึกถึงชีวิตประจำวันของเราในแต่ละวันว่าเราเจอกับการกระทำต่างๆที่แสดงถึงการไร้ความรับผิดชอบสภาพทางสังคมแบบใดบ้าง ทั้งสังคมในโรงเรียน สังคมในชุมชน และมีพฤติกรรมใดบ้างที่เราได้กระทำต่อเพื่อน ต่อคนรอบข้าง ผู้ให้คำปรึกษาจะรับฟังอย่างตั้งใจ ส่วนสมาชิกในกลุ่มร่วมรับฟังและใช้ความคิดตาม

2.2 ผู้ให้คำปรึกษาแจกกระดาษ A4 และปากกา โดยให้สมาชิกได้เขียนตามหัวข้อที่กำหนดให้โดยใช้ เทคนิค WDEP

2.2.1 W (want) การช่วยให้ค้นพบความต้องการ โดยผู้ให้คำปรึกษาตั้งคำถามว่า “นักเรียนคิดว่าหน้าที่ใดที่นักเรียนต้องการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สามารถทำงานอย่างมีความสุขในโรงเรียน”

D คือ Doing เป็นการอธิบาย สำนวญพฤติกรรม ผู้ให้คำปรึกษาตั้งคำถามว่า “พฤติกรรมหรือนิสัยของนักเรียนสอดคล้องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามที่เราต้องการหรือไม่”

E คือ Evaluation เป็นการประเมิน สำนวญ พฤติกรรมของตนเอง ผ่านการตั้ง คำถาม “นักเรียนคิดว่าพฤติกรรมที่เกิดขึ้นนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในที่ดีในโรงเรียนหรือสังคมได้มากแค่ไหน”

P คือ Planning การวางแผน เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองให้ดีขึ้น “นักเรียนจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองอย่างไรที่จะนำไปสู่การพัฒนาตนเองเป็นสมาชิกที่ดีมีความรับผิดชอบต่อสังคมให้มากขึ้น”

2.2.2 ให้สมาชิกได้คิด ตอบคำถามผ่านการตั้งคำถามตามกระบวนการ WDEP

2.3 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกสำรวญตนเอง จากการตอบคำถามทบทวนพฤติกรรมที่ได้ กระทำเปิดโอกาสให้สมาชิกได้ถ่ายทอดเรื่องประสบการณ์ของตนเองให้แก่สมาชิกในกลุ่ม รวมทั้งการวางแผนการประพฤตินในอนาคต ผู้ให้คำปรึกษาเชิญชวนให้สมาชิกให้กำลังใจ ชื่นชมกันและกันเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในอนาคต

3.ขั้นยุติกลุ่ม

3.1 ผู้ให้คำปรึกษากับสมาชิกร่วมกันสรุปเรื่องราวที่ได้เรียนรู้กันในวันนี้ รวมทั้งแนวทางของเพื่อนสมาชิกในการตั้งเป้าหมายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

3.2 ผู้ให้ปรึกษามอบหมายให้สมาชิกร่วมทำกิจกรรมที่เป็นการแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมที่นักเรียนสามารถทำได้ตามศักยภาพของตน พร้อมถ่ายภาพเป็นที่ระลึกจำนวน 2ภาพ ภาพแรกเป็นภาพเกี่ยวกับชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ ภาพที่สอง เป็นภาพภายในโรงเรียน เพื่อนำเสนอในครั้งถัดไป

การประเมินผล

1. ผู้ให้คำปรึกษาสังเกตการปฏิบัติตนของสมาชิก การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม
2. ผู้ให้คำปรึกษาสังเกตการเล่าเรื่องและการตอบคำถามในกระบวนการ WDEP

ครั้งที่ 5

เรื่อง การปฏิบัติงานโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

แนวคิด ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม

(Rational Emotive Behavior Therapy)

การให้คำปรึกษาครั้งที่ 5 ผู้ให้คำปรึกษามุ่งเน้นให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน จึงได้นำทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรมมาใช้ประกอบกัน เพื่อลดความคิดที่มีผลเสีย และเสริมสร้างความมีเหตุผล ลดความรู้สึกลงในอารมณ์องโลกในแง่ร้าย และการตำหนิผู้อื่นให้ ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาคิดได้อย่างมีเหตุผล เพื่อนส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมที่มีประสิทธิภาพ บรรลุผลสำเร็จ และสามารถจัดการความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผล ปรับแก้ความเชื่อเหล่านั้น และพร้อมรับความเชื่อที่สมเหตุสมผล มีการทำทฤษฎีบุคลิกภาพ ABC มาใช้ประกอบการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อให้การอธิบายเป็นไปอย่างราบรื่น ในส่วนของผู้ให้คำปรึกษานั้นต้องสอนให้ผู้รับคำปรึกษาหลีกเลี่ยงการตกอยู่ในห้วงความคิดที่ไม่สมเหตุสมผล โน้มน้าวให้ผู้รับคำปรึกษาลดความวิตกกังวลตามโดยปราศจากความสงสัย ใช้เทคนิคทางด้านการคิด อารมณ์ และพฤติกรรม โดยให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดการสังเกต ดูความก้าวหน้าของตนเอง และรู้จักประเมินตนเอง ผู้ให้คำปรึกษาแนะนำให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถโต้แย้งความคิดที่ไร้เหตุผล สร้างเสริมนิสัยใหม่ให้แก่ผู้รับคำปรึกษา สามารถเข้าร่วมกิจกรรม และมีพฤติกรรมที่เหมาะสม (ดวงมณี จงรักษ์. 2549: 212)

เทคนิคการให้คำปรึกษา

1. **เทคนิคการสร้างสัมพันธภาพ (Building Relationship Technique)** เมื่อพบกันจะต้องสร้างสัมพันธภาพให้กับสมาชิกในกลุ่ม มีความจริงใจ ให้เกียรติสมาชิกและยอมรับสมาชิกภายในกลุ่มอย่างไม่มีเงื่อนไข (unconditioned positive regard) (วัชร ทรัพย์มี. 2556: 220)

2. **การสะท้อนความรู้สึก (Reflection of Feeling)** ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าถึงความรู้สึกที่แท้จริงของตน (พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์. 2556: 58)

3. **การตั้งคำถาม (Questioning)** การตั้งคำถามที่เน้นไปที่การถึงผู้รับคำปรึกษา รวบรวมข้อมูลที่สำคัญ ตลอดจนข้อมูลต่างๆ เพื่อช่วยผู้รับคำปรึกษาได้อย่างเหมาะสม มีทั้งการตั้งคำถามแบบเปิด (open question) และเฉพาะเจาะจง (closed question) ซึ่งเป็นคำถามที่มุ่งการแสดงความคิดเห็นและความรู้สึก (วัชร ทรัพย์มี. 2556: 220)

4. **การมองโลกในแง่บวก (Being positive)** หากผู้รับคำปรึกษาเจอสถานการณ์ที่เป็นแง่ลบมา ผู้รับคำปรึกษาจะไม่ตอบสนองในความรู้สึกนั้น แต่จะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเผชิญความจริงเน้นการกระทำในแง่บวก เสริมแรงทางบวกอย่างสร้างสรรค์

5. **การยอมรับโดยปราศจากเงื่อนไข (Unconditional Positive Regard and Acceptance)** เทคนิคนี้จะเป็นการยอมรับตัวตน ของผู้รับคำปรึกษา และผู้ให้คำปรึกษาก็จะแสดงให้ผู้รับคำปรึกษาค้นหาอื่นๆ ในกลุ่มมีการยอมรับกันและกันโดยไม่มีเงื่อนไข (คมเพชร จิตรศุภกุล. 2547: 64)

6. **เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ (Active Listening)** ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการให้คำปรึกษา เนื่องจากจะช่วยให้เกิดความเข้าใจในเรื่องราวอย่างถูกต้อง (สกล วรเจริญศรี. 2556: 205)

8. การยอมรับ (Acceptance) รับฟังเรื่องราวยอมรับโดยไม่แสดงกิริยาใดๆ รับฟังด้วยความใส่ใจและพยักหน้าเป็นการตอบรับ (พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์. 2556: 58)

9. การเงียบและการฟัง (Silence and Listening) รับฟังอย่างตั้งใจ ใส่ใจเรื่องราวของสมาชิก ช่วยให้สมาชิกสัมผัสความรู้สึกที่แท้จริง

10. เทคนิคการสรุป (Summarizing) เป็นที่เทคนิคที่ผู้ให้คำปรึกษารวบรวมเรื่องราวที่ผู้รับคำปรึกษาพูดคุยในกลุ่มให้มีให้กระชับ ถูกต้องและได้ใจความ นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้ผู้รับคำปรึกษาได้ไตร่ตรองความรู้สึกนึกคิดของตนเอง และใส่ใจในเรื่องราวของกันและกัน(พงษ์พันธ์ และวิไลลักษณ์ พงษ์โสภา. 2556: 22)

วัตถุประสงค์

เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม

ระยะเวลา 60 นาที

สื่อ / อุปกรณ์ รูปภาพ

ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม

1. ขั้นเริ่มต้น

ผู้ให้คำปรึกษาและสมาชิกร่วมกันทบทวนเรื่องราวการพูดคุยเมื่อครั้งที่แล้ว โดยให้ สมาชิกแต่ละคนช่วยกันทบทวนและร้อยเรียงเรื่องราวเข้าด้วยกัน โดยผู้ให้คำปรึกษามุ่งสร้างสัมพันธภาพและมิตรภาพที่ดีร่วมกัน เน้นบรรยากาศแห่งความสบายใจจริงใจต่อกัน

2. ขั้นดำเนินการ

2.1 ผู้ให้คำปรึกษาเปิดวิดิทัศน์ “การจอดรถขวางหน้าบ้านของผู้อื่น” และใช้เทคนิคการสร้างคำถามตามกระบวนการทฤษฎี ABC ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการตั้งคำถามเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น (A) “จากสถานการณ์เกิดเหตุการณ์อะไรขึ้นกับบ้านหลังนี้”

2.2 จากนั้นผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกเชิญชวนให้สมาชิกความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผลของการกระทำนี้(B) โดยใช้คำถาม “จากเหตุการณ์ดังกล่าวพฤติกรรมของบุคคลในคลิปกระทำเหมาะสมหรือไม่”

2.3 และผู้ให้คำปรึกษาเชิญชวนให้สมาชิกร่วมกันสนทนาถึงผลที่ตามมาทางลบ และผลที่ตามมาทางบวก (C) โดยใช้คำถาม “หากเกิดเหตุการณ์เช่นนี้กับสมาชิก จะมีวิธีการจัดปฏิบัติต่อเหตุการณ์นี้อย่างไร”

2.4 ผู้ให้คำปรึกษารับฟังการสนทนากลุ่มของสมาชิกด้วยความตั้งใจและ ยอมรับความคิดของสมาชิกโดยปราศจากเงื่อนไข

2.5 ผู้ให้คำปรึกษาและสมาชิกภายในกลุ่มร่วมกันสรุปถึงการใช้ความคิดที่สมเหตุสมผล จนนำไปสู่ผลที่ตามมาในทางบวก

3. ขั้นยุติกลุ่ม

3.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกร่วมกันทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และสนับสนุนให้ปฏิบัติพฤติกรรมที่เหมาะสมต่อสังคม

3.2 สมาชิกสรุปเรื่องราวของตนเองที่ได้รับในวันนี้ที่ละคนและร่วมกันสรุปสิ่งที่เกิดขึ้นในการเข้ากลุ่มในครั้งนี้

การประเมินผล

1. ผู้ให้คำปรึกษาสังเกตการปฏิบัติตนของสมาชิก การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม
2. ผู้ให้คำปรึกษาสังเกตการเล่าเรื่องและการตอบคำถาม

ครั้งที่ 6

เรื่อง การช่วยเหลือสังคมตามบทบาทหน้าที่ของตน
แนวคิด ทฤษฎีการเผชิญความจริง(Reality Therapy)

วิลเลียม กลาสเซอร์ (William Glasser) เชื่อมมนุษย์ย่อมต้องการมีคุณค่าในตนเอง การมีคุณค่าต่อสังคม (need to feel worthwhile to ourselves and others) (พงษ์พันธ์, วิไลลักษณ์. 2556:150) ตามแนวคิดทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง คือ การมุ่งเน้นไปที่พฤติกรรมในปัจจุบัน มองเห็นภาพของความเป็นจริง (Pictures of Reality) ต้องการเน้นให้บุคคลได้รู้ตัวขณะทำพฤติกรรมโดยไม่คำนึงถึงทัศนคติในตอนนั้น เพราะทฤษฎีนี้เชื่อว่า เมื่อพฤติกรรมเปลี่ยนทัศนคติจะเปลี่ยนไปด้วยโดยไม่คำนึงถึงเรื่องราวในอดีต ต้องอยู่กับปัจจุบันและอนาคตเนื่องจากอดีตไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เน้นการมีความรับผิดชอบ (Responsibility) สามารถเรียนรู้และแก้ไขเมื่อเราได้กระทำผิด (วัชร ทรัพย์มี. 2556 : 213) นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นให้ความสำคัญในเรื่องการสร้างควมมีเหตุผล คลายความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นไม่ให้บุคคลเกิดการตำหนิตัวเอง ลดความรู้สึกในการมองโลกในแง่ร้าย และการตำหนิผู้อื่น ให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดการสังเกต ดูความก้าวหน้าของตนเอง และรู้จักประเมินตนเอง ผู้ให้คำปรึกษาแนะนำให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถโต้แย้งความคิดที่ไร้เหตุผล สร้างเสริมนิสัยใหม่ให้แก่ผู้รับคำปรึกษา สามารถเข้าร่วมกิจกรรม และมีพฤติกรรมที่เหมาะสม (ดวงมณี จงรักษ์. 2549: 212)

เทคนิคการให้คำปรึกษา

1. เทคนิคการสร้างสัมพันธภาพ (Building Relationship Technique) เมื่อพบกันจะต้องสร้างสัมพันธภาพให้กับสมาชิกในกลุ่ม มีความจริงใจ ให้เกียรติสมาชิกและยอมรับสมาชิกภายในกลุ่มอย่างไม่มีเงื่อนไข (unconditioned positive regard) (วัชร ทรัพย์มี. 2556: 220)

2. การยอมรับ (Acceptance) รับฟังเรื่องราวยอมรับโดยไม่แสดงกิริยาใดๆ รับฟังด้วยความใส่ใจและพยักหน้าเป็นการตอบรับ (พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์. 2556: 58)

3. การเงียบและการฟัง (Silence and Listening) รับฟังอย่างตั้งใจ ใส่ใจเรื่องราวของสมาชิก ช่วยให้สมาชิกสัมผัสความรู้สึกที่แท้จริง

4. การสรุป (Summarizing) เป็นที่เทคนิคที่ผู้ให้คำปรึกษารวบรวมเรื่องราวที่ผู้รับคำปรึกษาพูดคุยในกลุ่มให้มีให้กระชับ ถูกต้องและไต่ใจความ นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้ผู้รับคำปรึกษาได้ไตร่ตรองความรู้สึกนึกคิดของตนเอง และใส่ใจในเรื่องราวของกันและกัน(พงษ์พันธ์ และวิไลลักษณ์ พงษ์โสภา. 2556: 22)

5. เทคนิคกระบวนการ (WDEP System) เป็นกลวิธีในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีการเผชิญความจริง

W คือ want การช่วยให้ค้นพบความต้องการ

D คือ Doing เป็นการอธิบาย สำนวญพฤติกรรม

E คือ Evaluation เป็นการประเมิน สำนวญ พฤติกรรมของตนเอง ผ่านการตั้งคำถาม

P คือ Planning การวางแผน เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองให้ดีขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเน้นสถานการณ์ที่เป็นจริงเพื่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง
2. เกิดการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เข้ารับการให้คำปรึกษา
3. เข้าใจเหตุผลของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นและมุ่งเน้นให้การช่วยเหลือสังคมตามบทบาทหน้าที่ของตน

ตน

ระยะเวลา 60 นาที

สื่อ / อุปกรณ์ กระดาษ A4 ปากกา

1. ขั้นเริ่มต้น

ผู้ให้คำปรึกษาและสมาชิกร่วมกันทบทวนเรื่องราวการพูดคุยเมื่อครั้งที่แล้วที่ได้มอบหมายให้สมาชิกนำสิ่งที่ตกลงร่วมกันภายในกลุ่มเกี่ยวกับการปรับพฤติกรรม ให้สมาชิกแต่ละคนช่วยกันบอกเล่าเรื่องราวที่ตนได้นำไปปฏิบัติ โดยผู้ให้คำปรึกษามุ่งสร้างสัมพันธภาพและมิตรภาพที่ดีร่วมกัน เน้นบรรยากาศแห่งความสบายใจจริงใจต่อกัน ซึ่งชมการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ดีขึ้น

2. ขั้นดำเนินการ

2.1 ผู้ให้คำปรึกษาอธิบายถึงความเชื่อ ความคาดหวังที่นำไปสู่ผลที่เราพึงพอใจ ผู้ให้คำปรึกษาตั้งคำถามกับสมาชิกภายในกลุ่มว่าใครเคยขอพรให้กับตนเองบ้าง ถ้าพรเหล่านั้นสามารถเป็นจริงได้ สมาชิกในกลุ่มคิดเห็นอย่างไร

2.2 ผู้ให้คำปรึกษาแจกกระดาษ A4 ให้สมาชิกเขียนขอพรสิ่งที่ปรารถนาได้ 3 ประการ โดยแบ่งการขอพรออกเป็นทั้งหมด 3 ด้าน

ข้อที่ 1 ให้สมาชิกขอพรให้กับสังคมในโรงเรียนที่สมาชิกอยู่

ข้อที่ 2 ให้สมาชิกขอพรให้ชุมชนที่สมาชิกอาศัยอยู่

ข้อที่ 3 ให้สมาชิกขอพรให้กับสังคมโลกหรือประเทศไทย

2.3 เมื่อสมาชิกเขียนครบเรียบร้อยแล้ว ผู้ให้คำปรึกษาขอตัวแทนนำเสนอพรของตนทีละข้อ เมื่อจบข้อที่ 1 ให้สมาชิกคนอื่นที่ต้องการนำเสนอพรในข้อที่ 1 เช่นกันนำเสนอติดต่อกัน เมื่อนำเสนอพรข้อที่ 1 ของแต่ละคนเสร็จ ให้สมาชิกช่วยกันแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความรู้สึกเกี่ยวกับโรงเรียน แนวทางการพัฒนาตนให้พรข้อนั้นประสบผลสำเร็จได้

2.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกนำเสนอพรข้อที่ 2 ในหัวข้อที่เกี่ยวกับชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ และเมื่อคนแรกนำเสนอพรข้อที่ 2 เรียบร้อย สมาชิกคนต่อไปที่ต้องการนำเสนอพรข้อที่ 2 พูดพรของตนต่อไปจนครบทุกคน แล้วให้สมาชิกร่วมกันแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก การพัฒนาตนให้เป็นไปตามที่ขอพรไว้

2.5 เมื่อถึงพรข้อที่ 3 ให้สมาชิกบอกพรในหัวข้อที่เกี่ยวกับสังคมโลกหรือประเทศไทยตนที่ได้ขอจนครบทุกคน และร่วมกันสนทนากการเปลี่ยนแปลงตนเพื่อพัฒนาประเทศชาติหรือสังคมที่ตนอยู่ ผู้ให้คำปรึกษาถามสมาชิกว่ามีใครบ้างที่เคยมีโอกาสปฏิบัติได้ตามพรที่เพื่อขอ หากมีให้สมาชิกเล่าเรื่องราวของตน แต่หากไม่มีสมาชิกคนใดเคยทำ ผู้ให้คำปรึกษาช่วยให้สมาชิกร่วมกันหาวิธีการในการปฏิบัติตนได้ตามพรที่ทุกคนขอ

2.6 ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิค WDEP ดังนี้

W (want) การช่วยให้ค้นพบความต้องการ โดยผู้ให้คำปรึกษาตั้งคำถามว่า “สมาชิกต้องการให้ขอพรข้อใดเป็นความจริงมากที่สุด”

D คือ Doing เป็นการอธิบาย สํารวจพฤติกรรม ผู้ให้คำปรึกษาตั้งคำถามว่า “พฤติกรรมใดของสมาชิกที่แสดงให้เห็นว่าจะสามารถทำให้พรข้อนั้นเป็นความจริงได้”

E คือ Evaluation เป็นการประเมิน สํารวจ พฤติกรรมของตนเอง ผ่านการตั้ง คำถาม “สมาชิกคิดว่าพฤติกรรมนั้นจะนำไปสู่การช่วยเหลือสังคมได้อย่างไร”

P คือ Planning การวางแผน เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองให้ดีขึ้น “สมาชิกจะปฏิบัติตนอย่างไรเพื่อให้ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาสังคมไปในด้านที่ดีขึ้น” ให้สมาชิกได้คิด ตอบคำถาม ผ่านการตั้งคำถามตามกระบวนการ WDEP

2.6 ผู้ให้ปรึกษาใช้เทคนิคการมอบหมายงานให้ทำ(Homework Assignment) โดยสมาชิก ร่วมทำกิจกรรมที่เป็นการแสดงถึงความรับผิดชอบ ทางสังคมที่นักเรียนสามารถทำได้ตามศักยภาพของตน พร้อมถ่ายภาพเป็นที่ระลึกจำนวน 2 ภาพ ภาพแรกเป็นภาพเกี่ยวกับการช่วยเหลือชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ ภาพที่สอง เป็นภาพการช่วยเหลือบุคคลอื่นภายในโรงเรียน เพื่อมานำเสนอในครั้งถัดไป

3. ชั้นยุติกกลุ่ม

3.1 ผู้ให้คำปรึกษาขอให้สมาชิกร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้รับจากการให้คำปรึกษาในครั้งนี้สิ่ง ที่มีประโยชน์และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

3.2 ผู้ให้คำปรึกษาให้คำปรึกษากล่าวชมเชยสมาชิกที่ฟังอย่างตั้งใจและให้ความร่วมมือในการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้ และนัดหมายการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งถัดไป

การประเมินผล

1. ผู้ให้คำปรึกษาสังเกตการปฏิบัติตนของสมาชิก การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม
2. ผู้ให้คำปรึกษาสังเกตการเล่าเรื่องและการตอบคำถาม

ครั้งที่ 7

เรื่อง การช่วยเหลือสังคมตามบทบาทของตน

แนวคิด ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง (Reality Therapy)

ลักษณะสำคัญของแนวคิดทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง คือ การมุ่งเน้นไปที่พฤติกรรมในปัจจุบัน คำหนึ่งถึงภาพของความเป็นจริง (Pictures of Reality) ต้องการเน้นให้บุคคลได้รู้ตัวขณะทำพฤติกรรมโดยไม่ถึงทัศนคติในตอนนั้น เพราะทฤษฎีนี้เชื่อว่า เมื่อพฤติกรรมเปลี่ยนทัศนคติจะเปลี่ยนไปด้วยโดยไม่นึกถึงเรื่องราวในอดีต ต้องอยู่กับปัจจุบันและอนาคตเนื่องจากอดีตไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เน้นการมีความรับผิดชอบ (Responsibility) สามารถเรียนรู้และแก้ไขเมื่อเราได้กระทำผิด มุ่งเน้นให้ผู้รับคำปรึกษารับผิดชอบที่จะแก้ปัญหา มีทักษะการคิดแก้ปัญหา และมองไปยังอนาคต ตระหนักในคุณค่าของตนเอง รู้จักการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับบุคคลอื่น รู้จักให้ สอนองความต้องการของตนอย่างมีประสิทธิภาพ และไม่ส่งผลกระทบต่อด้านสิทธิของผู้อื่น สามารถประเมินได้ว่าสิ่งใดที่ควรกระทำสิ่งใดที่ไม่ควรกระทำ (วัชร ทรัพย์มี. 2556 : 213)

เทคนิคการให้คำปรึกษา

1. การใช้หลักความจริง (Reality) หากต้องการแก้ปัญหาอย่างแท้จริงต้องกล้าเผชิญความเป็นจริงไม่นึกถึงพฤติกรรมในอดีตไม่ว่าจะเป็นของบุคคลอื่นหรือของตนเอง
2. เทคนิคการใช้รูปภาพหรือภาพถ่าย (Photography techniques) เพื่อสำรวจปัญหา เป็นภาพถ่ายเพื่อแบ่งปันความรู้สึกเกี่ยวกับภาพนั้น (สกล วรเจริญศรี. 2560: 179-180)
3. การใช้หลักความถูกผิด (Right or Wrong) ประเมินพฤติกรรมที่ถูกผิด นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เหมาะสมโดยใช้หลักจริยธรรม
4. การตั้งคำถาม (Questioning) การตั้งคำถามที่เน้นไปที่การถึงผู้รับคำปรึกษา รวบรวมข้อมูลที่สำคัญ ตลอดจนข้อมูลต่างๆ เพื่อช่วยผู้รับคำปรึกษาได้อย่างเหมาะสม
5. เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ (Active Listening) ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการให้คำปรึกษา เนื่องจากจะช่วยให้เกิดความเข้าใจในเรื่องราวอย่างถูกต้อง (สกล วรเจริญศรี. 2556: 205)
6. การสะท้อนความรู้สึก (Reflection of Feeling) ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าถึงความรู้สึกที่แท้จริงของตน (พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์. 2556: 58)
7. การตั้งคำถาม (Questioning) การตั้งคำถามที่เน้นไปที่การถึงผู้รับคำปรึกษา รวบรวมข้อมูลที่สำคัญ ตลอดจนข้อมูลต่างๆ เพื่อช่วยผู้รับคำปรึกษาได้อย่างเหมาะสม มีทั้งการตั้งคำถามแบบเปิด (open question) และเฉพาะเจาะจง (closed question) ซึ่งเป็นคำถามที่มุ่งการแสดงความคิดเห็นและความรู้สึก (วัชร ทรัพย์มี. 2556: 220)
8. การยอมรับโดยปราศจากเงื่อนไข (Unconditional Positive Regard and Acceptance) เทคนิคนี้จะเป็นการยอมรับตัวตน ของผู้รับคำปรึกษา และผู้ให้คำปรึกษาก็จะแสดงให้ผู้รับคำปรึกษาคนอื่นๆ ในกลุ่มมีการยอมรับกันและกันโดยไม่มีเงื่อนไข (คมเพชร ฉัตรศุภกุล. 2547: 64)

9. เทคนิคการสรุป (Summarizing) เป็นที่เทคนิคที่ผู้ให้คำปรึกษารวบรวมเรื่องราวที่ผู้รับคำปรึกษาพูดอยู่ในกลุ่มให้มีให้กระชับ ถูกต้องและได้ใจความ นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้ผู้รับคำปรึกษาได้ไตร่ตรองความรู้สึกนึกคิดของตนเอง และใส่ใจในเรื่องราวของกันและกัน(พงษ์พันธ์ และวิไลลักษณ์ พงษ์โสภา. 2556: 22)

10. เทคนิคกระบวนการ (WDEP System) เป็นกลวิธีในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีการเผชิญความจริง

W คือ want การช่วยให้ค้นพบความต้องการ

D คือ Doing เป็นการอธิบาย สำนวญพฤติกรรม

E คือ Evaluation เป็นการประเมิน สำนวญ พฤติกรรมของตนเอง ผ่านการตั้งคำถาม

P คือ Planning การวางแผน เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองให้ดีขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกรับรู้และเข้าใจพฤติกรรมของตนเองที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือผู้อื่น
2. เพื่อให้สมาชิกมีแนวทางและสามารถแสดงพฤติกรรมการช่วยเหลือสังคม
3. เข้าใจเหตุผลของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นและมุ่งเน้นให้การช่วยเหลือสังคมตามบทบาทหน้าที่ของตน

ตน

ระยะเวลา 60 นาที

สื่อ / อุปกรณ์ วัสดุทัศน “รถแท็กซี่ไม่ยอมหลบให้รถพยาบาลฉุกเฉิน” และ วัสดุทัศน “น้ำใจคนไทยเปิดทางให้รถพยาบาลขณะเล่นน้ำสงกรานต์”

ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม

1. ขั้นเริ่มต้น

ผู้ให้คำปรึกษาและสมาชิกร่วมกันทบทวนเรื่องราวการพูดคุยเมื่อครั้งที่แล้ว โดยให้สมาชิกแต่ละคนช่วยกันทบทวนและร้อยเรียงเรื่องราวเข้าด้วยกัน โดยผู้ให้คำปรึกษามุ่งสร้างสัมพันธภาพและมิตรภาพที่ดีร่วมกัน เน้นบรรยากาศแห่งความสบายใจจริงใจต่อกัน

2. ขั้นดำเนินการ

2.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกรูปภาพที่ตนเตรียมมาเสนอให้กับเพื่อนในกลุ่มและให้สมาชิกตั้งชื่อภาพของตนเอง

2.2 ผู้ให้คำปรึกษาเชิญชวนให้สมาชิกถ่ายทอดเรื่องราวจากภาพถ่ายที่ตนนำมา นำเสนอแสดงความรู้สึกจากภาพของตนเอง ผู้ให้คำปรึกษาจะรับฟัง สะท้อนเนื้อหาเพื่อให้เกิดความกระจ่างในเรื่องราว และสะท้อนความรู้สึกของสมาชิก

2.3 ผู้ให้คำปรึกษาเชิญชวนสมาชิกคนอื่นๆ ถ่ายทอดเรื่องราวต่อไปเรื่อยๆจนครบ ซึ่งในขณะที่สมาชิกคนอื่นกำลังเล่าเรื่องราวสมาชิกที่เหลือจะรับฟังและร่วมกันชื่นชม ผู้ให้คำปรึกษาจะมุ่งเน้นให้สมาชิกเห็นคุณค่าในการกระทำของตนเองจากการที่ได้ช่วยเหลือสังคมแม้จะเป็นเพียงแต่จุดเล็กๆ แต่ก็ เป็นจุดเล็กๆที่เพิ่มพื้นที่ดี ๆ ในสังคม ชื่นชมการกระทำของสมาชิก เพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาตนเองมากขึ้น และพร้อมที่จะปฏิบัติตนเพื่อช่วยเหลือบุคคลอื่นๆในสังคมต่อไป

2.4 สมาชิกในกลุ่มร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับเรื่องราวนำมาเล่าสู่กันในกลุ่ม โดยผู้ให้

คำปรึกษากล่าวถึงสถานการณ์ที่สมาชิกในกลุ่มได้นำมาเล่าว่าได้ข้อคิด หรือตัวอย่างการกระทำใดบ้าง จากสมาชิกในกลุ่ม สมาชิกร่วมกันปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึง ประสงค์ของตน และเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่ดี ร่วมกันหาแนวทางที่เหมาะสม

2.5 ผู้ให้คำปรึกษาเปิดวิดิทัศน์ “รถแท็กซี่ไม่ยอมหลบให้รถพยาบาลฉุกเฉิน” ให้สมาชิก ร่วมกันรับชมและติดตามเหตุการณ์ดังกล่าว

2.6 สมาชิกในกลุ่มสนทนาร่วมเกี่ยวกับสถานการณ์ดังกล่าวในวิดิทัศน์ว่าพฤติกรรมที่เห็น นั้นเหมาะสมหรือไม่ และมีแนวทางในการแก้ไขสถานการณ์นี้อย่างไร โดยให้สมาชิกในกลุ่มคิดอย่างมี เหตุผลด้วยตนเอง วิเคราะห์ถึงความเชื่อที่มีเหตุผลและไม่มีเหตุผล มุ่งเน้นให้เกิดพฤติกรรมที่เหมาะสม และปรับลดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และผู้ให้คำปรึกษาฟังสมาชิกในกลุ่มอย่างตั้งใจ

2.7 ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคทางด้านการคิด ตามกระบวนการ (WDEP System) เป็น กลวิธีในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีการเผชิญความจริงโดยผู้ให้คำปรึกษาตั้งคำถามให้ สมาชิกรวมสนทนา

W คือ “หากนักเรียนอยู่บนท้องถนนที่มีรถฉุกเฉินกำลังวิ่งอยู่นักเรียนจะอย่างไร”

D คือ “โดยปกติเมื่อนักเรียนเจอเหตุการณ์เช่นนี้นักเรียนปฏิบัติตนอย่างไร”

E คือ “นักเรียนคิดว่าสิ่งที่นักเรียนกระทำจะเกิดผลอย่างไรต่อผู้อื่น”

P คือ “นักเรียนคิดว่าพฤติกรรมใดที่เหมาะสมที่สุดสำหรับสถานการณ์เช่นนี้ “

2.8 ระหว่างที่สมาชิกในกลุ่มสนทนาผู้ให้คำปรึกษาร่วมฟังด้วยความตั้งใจ ผู้ให้คำปรึกษา ใช้ หลักความ ถูกผิด (Right or Wrong) ประเมินพฤติกรรมที่ถูกผิด นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ เหมาะสมโดยใช้หลักจริยธรรม

2.9 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกร่วมชมวิดิทัศน์ “น้ำใจคนไทย เปิดทางให้รถพยาบาลขณะ เล่นน้ำสงกรานต์” สมาชิกร่วมกันแสดงความคิดเห็น เป็นการสรุปการช่วยเหลือสังคมตามบทบาทของตน

3. ขั้นยุติกลุ่ม

3.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกร่วมกันทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน เกิด การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และสนับสนุนให้ปฏิบัติพฤติกรรมที่เหมาะสมต่อสังคม

3.2 สมาชิกสรุปเรื่องราวของตนเองที่ได้รับในวันนี้ที่ละคนและร่วมกันสรุปสิ่งที่เกิดขึ้นใน การเข้ากลุ่มในวันนี้

การประเมินผล

1. ผู้ให้คำปรึกษาสังเกตการปฏิบัติตนของสมาชิก การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม
2. ผู้ให้คำปรึกษาสังเกตการเล่าเรื่องและการตอบคำถามในระหว่างทำกิจกรรม

ครั้งที่ 8

เรื่อง การยุติการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสาน

แนวคิด ทฤษฎีแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง (Person-Center Therapy)

ในขั้นการยุติการให้คำปรึกษา(Final Stage) ผู้ให้คำปรึกษาได้ใช้ทฤษฎีแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง (Person-Center Therapy) เนื่องจากทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่ามนุษย์เป็นคนดี สามารถปรับปรุงตนเอง ให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างอิสระ เลือกสิ่งต่างๆให้กับตนเองได้(พัชรารภรณ์ ศรีสวัสดิ์. 2556: 50) โดยทฤษฎีแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางนี้จะเป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มในครั้งนี้ 8 เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดความเข้าใจในตนเอง การทบทวนการให้คำปรึกษากลุ่มทั้งหมด 7 ครั้ง การพูดคุย และกิจกรรมที่ได้ทำ และเกิดผลกับผู้รับปรึกษาในด้านองค์ประกอบต่างๆ เพื่อเตรียมพร้อมปรับปรุงตน ช่วยให้ผู้รับปรึกษาเชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้ เพื่อพัฒนาไปสู่การเปลี่ยนแปลงเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบทางสังคมในทุกๆระดับ

เทคนิคการให้คำปรึกษา

1. การตรวจสอบความเข้าใจ (Perception Checking) เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน เข้าใจเรื่องราวและสามารถรวบรวมประเด็นการให้คำปรึกษาได้ชัดเจนถูกต้อง (พัชรารภรณ์ ศรีสวัสดิ์. 2556: 8)

2. การมองโลกในแง่บวก (Being positive) หากผู้รับคำปรึกษาเจอสถานการณ์เป็นแง่ลบมา ผู้รับคำปรึกษาจะไม่ตอบสนองในความรู้สึกนั้น แต่จะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเผชิญความจริงเน้นการกระทำในแง่บวก เสริมแรงทางบวกอย่างสร้างสรรค์

3. การใช้อารมณ์ขัน (Humor) เน้นความผ่อนคลายสนุกสนานร่วมด้วยเสียงหัวเราะอย่างเป็นธรรมชาติ เพื่อลดสถานการณ์ที่กดดัน บรรยากาศการผ่อนคลายจะช่วยให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้รับคำปรึกษาและผู้ให้คำปรึกษา

4. เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ (Active Listening) ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการให้คำปรึกษา เนื่องจากจะช่วยให้เกิดความเข้าใจในเรื่องราวอย่างถูกต้อง (สกล วรเจริญศรี. 2556: 205)

5. เทคนิคการทำให้เกิดความกระจ่าง (Clarifying) ช่วยทบทวนเรื่องราวที่ผู้รับคำปรึกษายังสับสนให้กระจ่างขึ้น ด้วยการอธิบายเพิ่มเติม(พัชรารภรณ์ ศรีสวัสดิ์. 2556: 8)

6. การฟังเพลง(Music listening technique) เป็นเทคนิคที่เหมาะสมกับวัยของเด็กหรือวัยรุ่น สามารถนำไปใช้กับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มได้ เพื่อสร้างเป้าหมายในชีวิต สอบถามความรู้สึกนึกคิด และสรุปความหมายของเพลง

7. เทคนิคการสรุป (Summarizing) เป็นที่เทคนิคที่ผู้ให้คำปรึกษารวบรวมเรื่องราวที่ผู้รับคำปรึกษาพูดคุยในกลุ่มให้มีให้กระชับ ถูกต้องและได้ใจความ นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้ผู้รับคำปรึกษาได้ไตร่ตรองความรู้สึกนึกคิดของตนเอง และใส่ใจในเรื่องราวของกันและกัน(พงษ์พันธ์ และวิไลลักษณ์ พงษ์โสภา. 2556: 22)

วัตถุประสงค์

1. ให้สมาชิกทบทวนการทำเข้าร่วมกิจกรรม การให้คำปรึกษากลุ่มทั้ง 7 ครั้งที่ผ่านมา
2. ให้สมาชิกทบทวนเรื่องราวในชีวิตที่ผ่านมาของตนเอง แลกเปลี่ยนความรู้สึก ความคิดเห็นระหว่างสมาชิกกับผู้ให้คำปรึกษา และให้กำลังใจต่อกัน
3. มุ่งเน้นให้เกิดความเจริญงอกงามทางด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบทางสังคม
4. ร่วมกันสรุปปัญหา แนวทางในการปฏิบัติตัวอย่างเหมาะสม

ระยะเวลา 60 นาที

อุปกรณ์/สื่อ วัสดุทัศน "ปลุกพลังเปลี่ยนประเทศไทย"

ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม

1. ขั้นเริ่มต้น

- 1.1 ผู้ให้คำปรึกษาพูดคุยทักทายสมาชิกในกลุ่ม สอบถามเรื่องราวในชีวิตประจำวันที่ผ่านมาเพื่อให้เกิดบรรยากาศที่ผ่อนคลาย สร้างสัมพันธภาพระหว่างกลุ่ม
- 1.2 ผู้ให้คำปรึกษาทบทวนข้อตกลงของกลุ่ม มุ่งเน้นให้สมาชิกปฏิบัติเพื่อรักษาความลับภายในกลุ่ม

2. ขั้นดำเนินการ

- 2.1 ผู้ให้คำปรึกษาเปิดทัศน "ปลุกพลังเปลี่ยนประเทศไทย" ให้สมาชิกได้ชมและให้สมาชิกพิจารณาเรื่องราวในทัศนและระลึกถึงตนเองว่าทั้งอดีตและปัจจุบันว่าได้ทำสิ่งใดที่เป็นส่วนหนึ่งในการช่วยเหลือผู้อื่นและเกิดความภาคภูมิใจ
- 2.2 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกถ่ายทอดเรื่องการกระทำที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมของตนในด้านต่างๆหลังจากที่ได้เข้ารับการให้คำปรึกษาว่ามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองอย่างไรบ้าง ทั้งในด้านครอบครัว โรงเรียน ชุมชน สังคมในครั้งนี้นำคำปรึกษาใช้เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจและยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข
- 2.3 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกร่วมกันสรุปสิ่งที่เรียนรู้จากการเข้าร่วมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตั้งแต่ครั้งแรกจนถึงปัจจุบัน แลกเปลี่ยนทัศน และความรู้สึกต่อผู้ให้คำปรึกษาและเพื่อนสมาชิก ใช้เทคนิคการเสริมแรง โดยกล่าวชื่นชมสมาชิกที่ได้กระทำในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมในการช่วยเหลือสังคม

3. ขั้นยุติกลุ่ม

3.1 ผู้ให้คำปรึกษาขอบคุณในความร่วมมือของสมาชิก กล่าวชื่นชม พร้อมให้กำลังใจในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ดีขึ้นของสมาชิก และกล่าวคำยินดีอย่างยิ่งที่ได้เข้าร่วมการให้ปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ และหวังว่าสมาชิกจะนำเรื่องราว และข้อคิดต่างๆไปใช้ในชีวิตประจำวันต่อไป

การประเมินผล

1. ผู้ให้คำปรึกษาสังเกตการปฏิบัติตนของสมาชิก การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม
2. แบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวชลหทัย ใจดี
วันเดือนปีเกิด	13 มิถุนายน พ.ศ. 2530
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลรามาริบัติ กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครู คศ.1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาคม
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2547	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนศึกษานารี จังหวัดกรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2552	การศึกษาระดับบัณฑิต สาขาการสอนสังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม
พ.ศ. 2561	จากมหาวิทยาลัยบูรพา การศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ